1989.
V. évf. 7. (24.) szám
Ára: 49 Ft

video magazin

Polanski visszatérése

9–11. OLDAL

Tizenkét hónap

Mokép Video

VII. MAJAKOVSZKIJ U. 40.

Kedves Olvasó!

A szakemberek becslése szerint jelenleg már körülbelül félmillió képmagnó van az országban! A tavalyi 340 ezerhez képest a növekedés még akkor is jelentős, ha tudjuk: 1988-ban, az azt megelőző esztendőhöz képest duplájára nőtt a videotulajdonosok száma. Ma már tehát minden hatodik család otthonában, minimum másfél millió ember lakásában ott a képmagnó. S a rokonok, barátok, ismerősök révén azok is rendszeresen élvezhetik a videózás előnyeit, akiknek nincs saját készülékük. Vagyis – örülve a nemzeti, egyéni gyarapodásnak – mind bátrabban írhatjuk le, hogy Magyarországon ez a berendezés már végképp nem tartozik a luxuskategóriába, mindennapi életünk természetes részévé kezd válni.

Videózási szokásaink pedig együtt változnak magnónk életkorával. Hogy miként, arról képet ad a 28–29. oldalon olvasható összeállítás. Az elmúlt két év felméréseiből egyebek mellett kiderül, mely rétegekből, milyen arányban kerül ki a videózók tábora, s kik, miféle műsorokat részesítenek előnyben. A kutatók hamarosan összegzik a legfrissebb közvélemény-kutatási adatokat, így minden bizonnyal folyamatában is képet kaphatunk, miként változik kapcsolatunk e technikai vívmánnyal, mennyit és mire használjuk a készüléket, s az hogyan válik a kezdeti „mindenevéstől" megcsömörlött videotulajdonos hasznos, kulturált hétköznapi társává.

Falus Tamás

video magazin

VIDEO VILÁG

FILMGLÓBUSZ

TESZT ÉS TECHNIKA

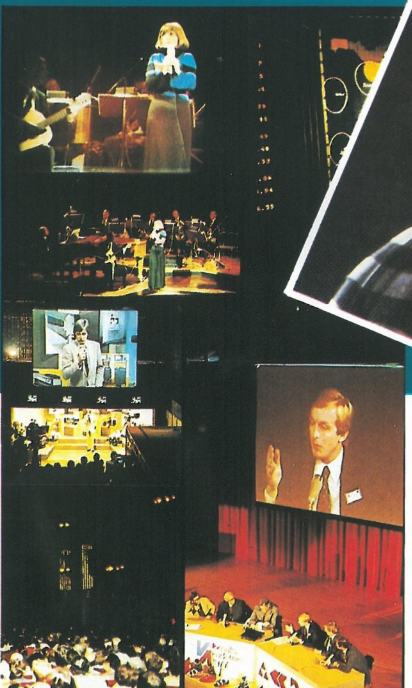

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

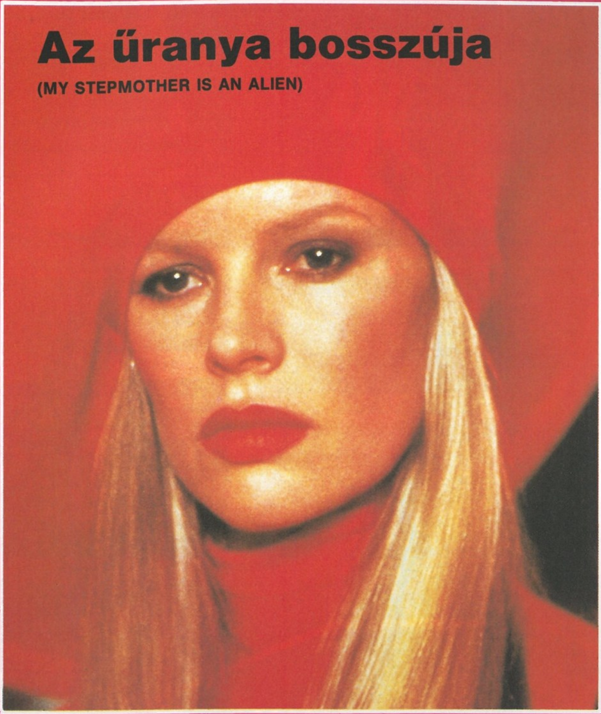

Az UNIÓ Kft. magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla · Szerkesztő: Bíró Zoltán István · Helyettes szerkesztő: Falus Tamás · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal · Képszerkesztő: Kiss Árpád · Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Frangepán utca 50–56.
Levélcím: Budapest 1398 Pf 598 · Telefon: 408-960

Kiadja az UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató

Kossuth Nyomda, Budapest 89.0318 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/a közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 sz. pénzforgalmi jelzőszámra.
Címlap: Carlo
HU ISSN 0237-5141

Az űranya bosszúja

(MY STEPMOTHER IS AN ALIEN)

Egy viharos, mennydörgéssel és villámlással kísért éjszakán Steve Mills kísérlete sikerrel jár. A rádiócsillagász forradalmian új berendezéséből kiáramló fénysugár a fénysebességnél is gyorsabban száguld ki a világmindenségbe. A siker mellett elhanyagolható csekélység, hogy közben a fél laboratórium felrobban. Ennek következménye egyértelmű: Steve munka nélkül marad. Hiába az elszabadított fénysugár, főnökei nem értékelik a fiatal zseni eredményeit és az utcára teszik.

A szuperfénysugár persze nemcsak a Földön fejti ki hatását, több millió fényévnyire tőlünk megrémíti az ott élő értelmes lényeket. Pillanatok alatt előkészítenek egy űrhajót azzal a céllal, hogy csapást mérjenek a biztonságukat fenyegető távoli bolygóra. A küldetést az Univerzum „bombázójára", a lélegzetelállítóan gyönyörű Celestére bízzák, aki örömmel vállalkozik a feladatra.

Celeste útját a szerencse is segíti, a landolás után rögtön egy olyan partira keveredik, ahol a „fegyver" atyjával találkozik. A szerencsétlen, munka nélküli Steve ugyanis éppen ott próbálja meg alkoholba önteni bánatát. Celeste azonnal magára vonja a férfiak figyelmét, nemcsak szépségével, de azzal is, hogy szendvics helyett cigarettacsikkeket rágcsál nagy élvezettel. Persze Steve-et is elbűvöli a földöntúli szépségű nő, s bár ő maga szintén különc természetű, mégis kissé furcsállja a viselkedését.

Bármilyen különös, Steve lánya – a tudós néhány éve özvegyült meg – is lelkesedik Celestéért, legalábbis addig, míg rajta nem kapja jövendő mostohaanyját, amint kiissza az autóakkumulátorból a savat. Ez egy picit elgondolkodtatja. El is mondja az esetet apjának, akit azonban a szerelem vakká és sülketté tett. Pedig résen kellene lennie, a nő retiküljében ugyanis ott van a „csodafegyver", egy földön kívüli féreg bevetésre készen!

USA, 1988

Főszereplők: Dan Aykroyd, Kim Basinger, Jon Lovitz

Rendezte: Richard Benjamin

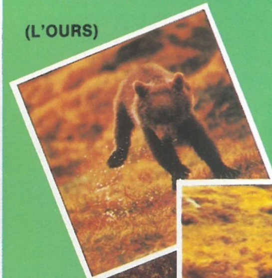
90 perc

A medve

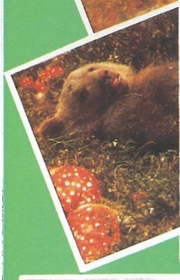
(L'OURS)

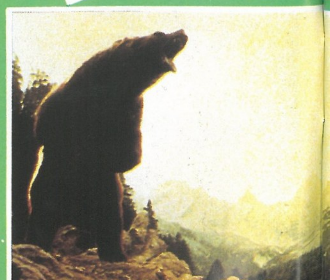
A medvemama és kölyke a hegyoldalban torkoskodnak. Egy lezuhanó szikladarab agyonüti a mamát. A kisbocs magára marad. Kiki, a bocs ösztöneit követve új gyámolítót keres, s ezt Kaar, a hatalmas barnamedve személyében meg is találja. Az amúgy mogorva és „medvekerülő" mackó barátságát úgy nyeri el, hogy a vadászok golyóitól megsérült állatot gondozásába veszi. Eközben prémvadászok követik a sérült Kaar nyomait, majd kelepcébe csalják a hatalmas medvét. A csapdába azonban nem Kaar, hanem Kiki sétál be. Fordul a kocka: az üldözőkből üldözöttek lesznek. A nagymedve beéri az egyik vadászt, Tomot. Egyetlen mancscsapása elegendő lenne a férfi életének kioltására – mégsem ezt teszi! Kaar megkíméli a reszkető vadász életét...

Jean-Jaques Annaud, az Oscar-díjas francia filmrendező nem sza-

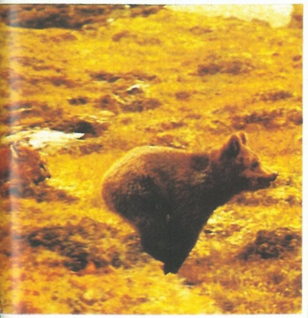

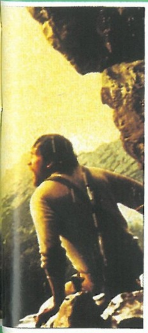

bályos állatfilmet forgatott. A Medve című filmje a „Kezdetben vala a tűz" címet viselő kőkorszaki filmeposz folytatásának is tekinthető, de az ember fejlődéstörténetének vonalát most párhuzamba állítja az állatéval. Nem kevesebbet állít, mint azt, hogy az emberi és az állati evolúció lényegében egybevágóan zajlott le.

A „Medve" James Oliver Curwood azonos című regénye alapján készült 1987-ben. Nagyszabású és hosszadalmas előkészületekre volt szükség, hiszen csupán az állatok idomítására 4 évet kellett szánni! A film különlegessége – lásd Rófusz Ferenc Légy című rajzfilmjét! – az, hogy a hím barnamedve szemszögéből szemléli a világot, s a filmet dialógusok nélkül, csupán állati hangok festik alá.

A film tele van fenomenális állatfelvételekkel, s a forgatási napló szerint ezek elkészítése csöppet sem volt veszélytelen. Igaz, a biztonsági intézkedések megtették hatásukat, s így komolyabban csak egyvalaki sérült meg – Annaud, a rendező, aki túl közel merészkedett a Kikit alakító medvék egyikéhez. A „főhőst" ugyanis 6 különböző korú barnamedve „alakította". A filmet egyébként két változatban vetítették a mozik, s két verzió készült a videósok számára is. Az egyik a gyerekek részére, a másik – több vérrel és erőszakkal – az edzett felnőttek számára.

Franciaország, 1988

Rendezte:
Jean-Jaques Annaud

Szereplők: La Douce, Ben, Bunny, Gogol, Cadix és Cadence (Kiki alakítói), Bart és Doc (Kaar szerepében) mindnyájan medvék.

98 perc

Csikócsapat

(YOUNG GUNS)

Billy, a Kölyök és „Doc" Holiday, a western legendás alakjai valóban léteztek, a róluk szóló ezernyi történet azonban jórészt a képzelet szüleménye. A most megfilmesített történetről sem tudni pontosan, megtörtént-e vagy csak a legenda része.

Az új-mexikói White Oaks falucskában 1878-ban kitört az ezüstláz. A kisváros néhány hét alatt megtelt a világ négy sarkából odaözönlött csavargókkal. Az összesereglett kétes alakok közül kitűnt az előkelő és művelt angol John Turnstall, aki Dockal éppen egy ezüstszállítmányt készül útnak indítani a falu esőtől agyonáztatott utcáin. Mindketten ekkor kerülnek közelebbi ismeretségbe Billyvel. A kocsit ugyanis fegyveresek támadják meg, s ők hárman a túlerő elől menekülve az angol birtokára vágtatnak. Itt ismerkedik meg Billy a Turnstall biztonságát védő maroknyi csapattal, akiket Young Gunsnak hívnak. A négy biztosan célzó és vakmerő fiú írás- és olvasástanításért cserébe védi a gazdag angol farmját. A marcona fiúk nagy hatást tesznek Billyre, ám a vonzalom nem kölcsönös, rá kell jönnie arra, hogy nem egykönnyen fogadják be maguk közé az idegent.

Turnstallnek van egy esküdt ellensége White Oaksban, a pirospozsgás ír, Lawrence Murphy (Jack Palance), aki elsősorban az angol gazdagságát irigyli. Egy féktelen ivászat után az ír felfogad két bérgyilkost és orvul megöleti Turnstallt, majd felgyújtja a birtokát.

Elérkezett a bosszú ideje. A négy Young Gun, Billyvel együtt az ír bandája ellen indul. A győzelem a western írott és íratlan szabályai szerint elkerülhetetlen, ám Billy sorsa is megpecsételődik: nem éri meg a 21. születésnapját.

USA, 1988

Főszereplők: Charlie Sheen, Emilio Estevez, Terence Stamp, Kiefer Sutherland, Casey Siemaszko, Dermont Mulroney

Rendezte: Christoper Caine

100 perc

KOKTÉL

Cocktail

Egy 18 éves New York-i fiatalember elhatározta, hogy filmsztár lesz. Az első lépést 1981-ben a Taps című filmben tette meg a karrier felé. Ezt követte a Végtelen szerelem és a Kívülállók című film, majd 1986-ban a bombasiker, a Top Gun. Még ugyanebben az évben játszott a Color of Money-ban (A pénz színe), majd tavaly Dustin Hoffmannal az Oscar-díj özönnel jutalmazott Rain Man (Esőember) című filmben. Tom Cruise 26 évesen a világ egyik legjobban keresett és legjobban kereső sztárja.

Tom Cruise alias Brian bármixerként dolgozik. Bámulatosan fürge kezén és megnyerő mosolyán kívül semmije sincs. A bárpult mögött állva arról álmodozik, hogy nyer a tőzsdén, és akkor végre ahhoz kezd, amit szeretne – saját bárt alapít, ahol csakis az ő italait, koktéljait keverik. A tőzsdei siker ugyan elmarad, de barátjával, Douggal egy diszkóbárba fektetik összekuporgatott dollárjaikat. A Las Vegas-i diszkó azonban nem bizonyul jó ötletnek, s Briannek csomagolnia kell. A csőd elől repülőgépre száll és Jamaicába repül, ahol végre jó állást talál. Ez mindennél fontosabb számára, hiszen élete célja az, hogy a legjobb mixer legyen. Speciális koktéljának receptje így szól:

Egynyolcad liter forró orosz teához és egynyolcad liter narancsléhez adjunk egy rész citromlét és egy rész Bacardi rumot. Keverjünk bele két vagy három teáskanál cukrot, és jól rázzuk össze: ez a Tom Cruise-koktél. Trópusi meleggel és napsütéssel az igazi.

USA, 1988

Főszereplők: Tom Cruise, Bryan Brown, Elisabeth Shue, Lisa Banes

Rendezte: Roger Donaldson

Az igazság útja (SUDDEN IMPACT)

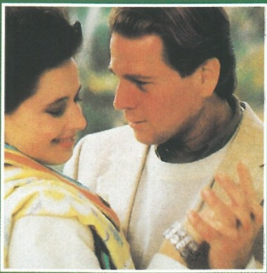
A halottkémek és a temetkezési vállalkozók hálaadó imába foglalják a felügyelő nevét. A metsző tekintetű, acélöklű és villámkezű Callahan ugyanis nem ismer pardont. Irgalmatlanul lepuffantja az útjába kerülő gonosztevőket, beolvas a nagykutyáknak, s az sem érdekli, ha belegázol kollégája érdekszférájába. Egy „vérzivataros" nyomozás után azonban betelik a pohár. Főnökei lefokozás, elbocsátás vagy átirányítás helyett egy kis szabadságra küldik az igazság bajnokát. Callahan persze hallani sem akar pihenésről, továbbra is éjt nappallá téve irtaná a kártékony bűnözőket, de nincs más választása: elindul a távoli üdülőhely felé.

A nyaralásból nem lesz semmi. Amint a kisváros főutcájára ér, máris tetten ér egy bankrablót, akit nyaktörő üldözés után el is fog. Ezzel máris beleavatkozott a helyi rendőrség munkájába. A város rendőrfőnökének azonban ez egy cseppet sincs ínyére. Nem is ok nélkül. Néhány évvel azelőtt ugyanis néhány fiú a tengerparti vidámpark egy elhagyott bódéjába vonszolt két diáklányt és ott megerőszakolták őket. A régi ügy most azért került újra elő, mert a „banda" egyik tagját bestiálisan meggyilkolták. A fejébe és a nemi szervébe eresztettek egy-egy golyót. Alig fejezték be az első gyilkosság vizsgálatát, máris hasonló módon meggyilkolt bandatag agnoszkálásához hívják a gyilkossági csoportot. A rejtélyes bűnügyek mögött egy csinos, szőke nő húzódik meg, aki a vidámpark falovainak újrafestésére érkezett a tengerparti kis városkába. Az pedig talán a véletlen műve, hogy kísértetiesen hasonlít arra a diáklányra, akit a fiúk megbecstelenítettek...

USA, 1987 • Főszereplők: Clint Eastwood, Sondra Locke, Pat Hingle • Rendezte: Clint Eastwood • 110 perc (Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban)

A kemény fickók nem táncolnak

(TOUGH GUYS DON'T DANCE)

Norman Mailer, a Meztelenek és holtak világhírű írója forgatókönyvírónak és filmesnek is kiváló, hiszen az 1984-ben írt, A kemény fickók nem táncolnak című regényéből készült filmnek nemcsak a forgatókönyvét írta, hanem ő maga rendezte. A főszerepre a Love Storyban és a Paper Moonban (Papírhold) megismert Ryan O'Nealt kérte fel.

A történet hőse egy író. Tim Madden ráadásul sikeres író, aki pazar lakásában egy reggel arra ébred, hogy nem emlékszik semmire, ami az elmúlt hetekben történt vele. Hiába erőlködik, semmi sem jut az eszébe. A pincébe megy, s ott szörnyű meglepetés vár rá, egy levágott női fej. Kiszáll a rendőrség, de a nyomokból semmire sem tudnak következtetni. Az író sem tud felvilágosítást adni, hiszen agyát teljes „köd" üli meg. Még azt sem tudja, hogy mit csinált az előző estén. Egy dolog derül csak ki – ezt sem Tim mondja meg –, hogy a felesége, Patty egy hónappal azelőtt elhagyta. Azóta többen látták a házba bemenni az exfeleség egykori barátnőjét, Madeleine-t.

A nyomozás tovább folytatódik, hiszen Patty is eltűnt. A detektívek és a múltja után kutató író egyre sötétebb és kegyetlenebb eseményeket derít fel. A legnagyobb rejtély azonban megoldásra vár: ki követte el a bestiális gyilkosságot?

USA, 1987

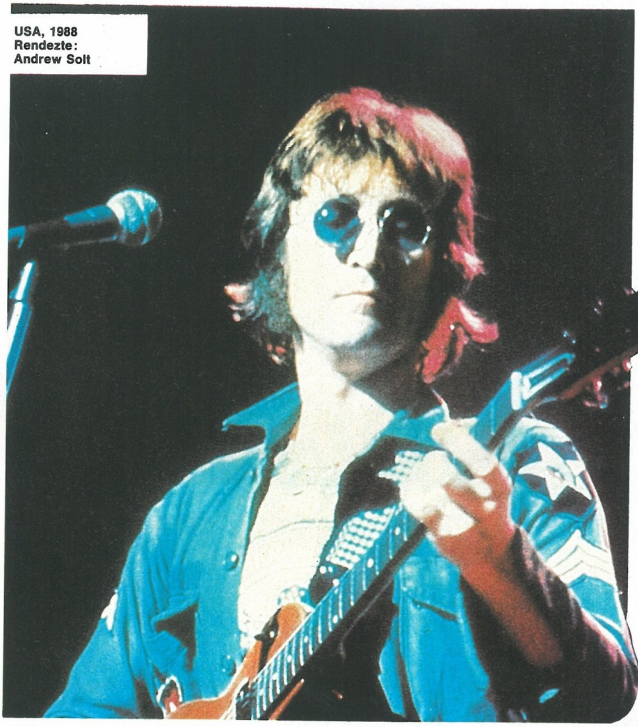
Főszereplők: Ryan O'Neal, Isabella Rossellini, Debra Sandlund

Rendezte: Norman Mailer

IMAGINE

John Lennon

USA, 1988
Rendezte:
Andrew Solt

A New York-i Central Park egyik elegáns épülete, a Dakota-Buildings előtt 1980. december 8-án, délelőtt 11-kor egy férfi megállította a szemüveges muzsikust.

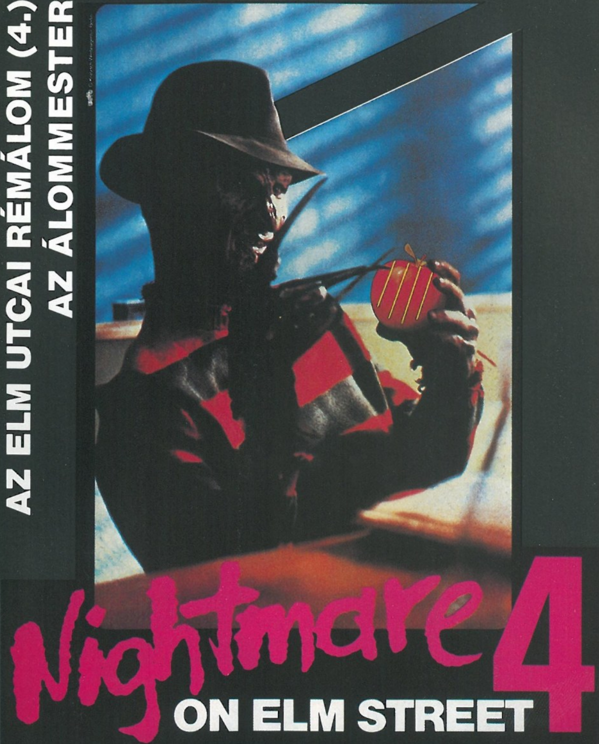
– Ön John Lennon? – kérdezte, majd választ sem várva háromszor belelőtt a Beatles legendás gitáros-zeneszerzőjébe. A gyilkos, Mark David Chapman egy kivételes életművet tett torzóvá, s egy kivételes tehetséget küldött a halhatatlanságba.

A videoklip-mánia nem kerülhette el őt sem. Mivel halála után jó néhány évvel is felkerülnek dalai a sikerlistára, szinte törvényszerűen követik a videoklipek. Emlékezetes az *Imagine* (Képzeld el) című Lennon-kompozícióra készült videoklip, amelyet régi Beatles- és Lennon-filmek, dokumentumfelvételek felhasználásával készítettek.

A Lennon-örökségből most nagyfilm is készült. Ez év tavaszán jelent meg az Imagine című Lennon-film, melyet 200 órányi anyagból állítottak össze – jobbára eddig ismeretlen, amatőr felvételekből és archív anyagokból. Ugyanebben az időben jelent meg egy botrányos Lennon-életrajz is. A Lennon–Revival tehát teljes erővel tombol a Bors őrmestertől a Penny Lane-ig.

AZ ELM UTCAI RÉMÁLOM (4.)
AZ ÁLOMMESTER

(THE DREAM MESTER)

Freddy Krueger, a szörnyfilmek örökéletű sztárja, immár a negyedik epizódban rémíti halálra a gyenge idegzetű nézőket. A hátborzongató külsejű férfi még csak hagyján – ezt megszokták már e műfaj hódolói, de apró piros-fekete csíkos pulóverjétől már az edzett horrorrajongók gyomra is felfordul. A Nightmare on Elm Street, vagyis az Elm utcai rémálom negyedik részében Freddy úgy kerül vissza, ahogy kevesen gondolták, ugyanis a harmadik rész végén az alkotók – gondolván a befejezésre – a föld alá temették a rettenetes pasast. Most, három év „föld alatti" lét után tovább folytatja rémisztő kalandjait. A szenvedő alanyok: három tinédzser, Kristen, Joey és Kincaid. Velük cicázik Freddy, de néha ők teszik bolonddá a pikkelyes szörnypofát.

Krueger Freddy a srácok hidegre tételére egészen különleges dolgot eszel ki. Olyan álomvilágot vetít eléjük, amelybe betévedve szinte maguktól sétálnak Freddy karmai közé. A filmes csúcstechnológia minden eszközét bevetették a hatás elérésére: Freddy hol óriási cápává változik, hol csábító sellőként krallozik a vízben, hol pedig egészen speciális szerelésben, kétbalkezes ápolónőként tevékenykedik. Mindezek persze még nem ragadják magukkal a nézőket, Kruger vaskos fekete humora azonban még a legigényesebb rajongókat is rabul ejti. S még valami, Wes Craven, az első három rész szerzője, a horrorfilmek immár klasszikus szerzője helyett ezt a részt Renny Harlin jegyzi, s a forgatókönyvet az a szerzőpáros – Brian Helgeland és William Kotzwinkle – írta, aki a nálunk is nagy sikerrel játszott E. T., a földönkívüli forgatókönyvét is megalkotta.

USA, 1988

Főszereplők: Robert Englund, Rodney Eastman, Danny Hassel

Rendezte: Renny Harlin

93 perc

ÉG A MISSISSIPI

MISSISSIPI BURNING

1964, Egyesült Államok. Egy évvel Kennedy elnök meggyilkolása után. Már elcsendesedtek a kubai akció hullámai, de egyre nyugtalanítóbb hírek érkeznek a Távol-Keletről, Vietnamból. Amerikai csapatok szállnak partra, s elkezdődik az amerikai történelem egyik leghosszabb és leggyászosabb háborúja. Forrong a belpolitikai élet is. Polgárjogi mozgalmak tüntetnek szerte az országban, jogaikért küzdenek a nők és Délen a feketék. Erősödik a rasszizmus, a Ku-Klux-Klan helyi szervezetei egyre-másra tartják félelmet keltő gyűléseiket. Égő keresztjeik alá gyülekeznek sok tízezren, s a rendőrség ölbe tett kézzel szemléli az egyre terjedő gyűlöletet.

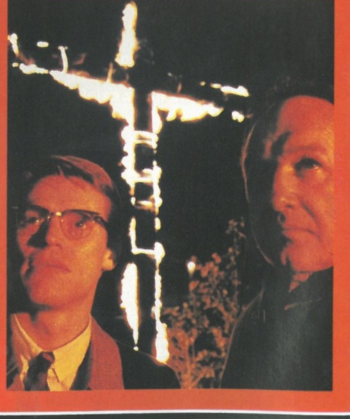
Szerveződik az ellenállás is. Malcolm megalakítja a Fekete Párducok elnevezésű mozgalmat, s ehhez csatlakoznak most azok a feketék, akik addig fájdalmas bőrfehérítéssel és göndör hajuk „egyenesre mosásával" próbáltak meg beilleszkedni a fehér társadalomba. A szervezéshez szükséges pénzt a megtűrt, ám másodrendűnek tekintett fekete arisztokrácia teremti elő.

Alan Parker, a Pink Floyd-film, a Falak, és az Angyalszív (Angel Heart) rendezője legújabb alkotásában ebbe a korba viszi vissza a nézőket. Hősei szociális gondozók Délen, fehérek és feketék, akik felemelik szavukat a fajgyűlölet ellen, s a közelgő választások előtt megkísérlik a lehetetlent – egyenlő jogokat kivívni a fekete lakosságnak. Akciójuk véres tragédiába torkollik.

USA, 1988

Főszereplők: Gene Hackman, Willem Dafoe, Frances McDormand

Rendezte: Alan Parker

Roman Polanski:

A zseni és a hölgyek

Roman Polanski és a nők – hosszú fejezet. Mi azonban rövidítsük: az első nő, aki hősünkre szemet vetett, egy színésznőtanonc volt a lódzi filmiskolán. Tehetséges volt, túláradó fantáziával, Romant egészen magának akarva. Egy éjszakán egy megélezett kenyérvágó késsel támadt szerelmére. „A lányt bolondokházába dugták és senki sem hallott többet róla. Kár a tehetségéért."

Nem lehet csodálni, hogy ezek után a fiatal Roman szkeptikusan viselkedett a nőkkel. A felfelé ívelő pályájú sztárrendező, aki zsidó fiúként a náci üldözés, a koncentrációs táborok és a halál elől megmenekült, nem feltétlenül akarta egy nimfomán nővel az ágyban végezni. Tanulmányaiba temetkezett, és előszeretettel nézett dekadens nyugati filmeket.

Éppúgy, ahogy Barbara Laas, akit akkoriban még Kwiatowskinak hívtak. Barbara is el akarta hagyni Lengyelországot, és Nyugaton akart karriert csinálni.

Ki tudna ezen a nehéz úton jobban segíteni, mint a tehetséges fiatalember, akit már a filmiskolán is Guruként ünnepelnek? Barbara és Roman összeházasodnak – nem szerelemből, csupán azért, hogy Roman katonai szolgálatát „elspórolják". És karrierterveket szövögetnek.

Aztán Romannak egyedül nyílik alkalma nyugati levegőt szívni. Egy kulturális küldöttség tagjaként Párizsba utazik. Mivel Barbara otthon marad, Roman hamarosan éjszakai klubokban köt ki. És itt, a szerelem városában ő is elveszti gátlásait.

„Na igen – meséli a sztár Monique Hugot a 165 centi magas Polanskiról – ez eltartott egy kis ideig. Gyakran volt boldogtalan kevéssé imponáló szexuális »felszereltsége« miatt..."

Párizs – ide is tért vissza akkor, amikor házassága Barbarával tönkrement. Itt találta meg első „nyugati" filmje, az EKEL (Undok) főhősnőjét a szép Catherine Deneuve személyében, akiről az a hír járta, hogy minden rendezőjével magától értetődően osztja meg ágyát. Roman reményei is teljesültek e tekintetben és Catherine szívesen emlékszik vissza rá: „egy zárkózott, kedves fiú volt".

A DAS MESSER IM WASSER (Kés a vízben), az EKEL (Undok), a WENN KATELBACH KOMMT (Amikor Katelbach jön) – minden film egy siker és minden siker újabb gyógyír a lengyel számkivetett lelkivilágára. Roman féktelen művészi fejlődésen megy keresztül, férfiként azonban a fiatal nők ágyában keres bizonyságot. „Óriási szexuális éhsége volt, minden szoknyának utánanézett." – nyilatkozik róla akkori producere, akinek Roman legintimebb óhajai gondot okoztak: „néha olyan volt, mint egy gyerek, akinek megengedték, hogy egy órát egyedül töltsön egy cukorkakereskedésben".

A zabolátlan életstílus, a szex és az erőszak – ezek a témák jellemzik Roman filmjeit, és életét is egyben, vadul űzve őt a párizsi éjszakába, a lon- ▶

Roman első felesége Barbara Laas

A német „kisasszonycsoda", Nastassja Kinski igencsak megbabonázta Polanskit, a TFSS azonban mégis megbukott

Sharon Tate volt Polanski nagy szerelme. A *Vámpírok Báljában* együtt játszottak. A Manson család bestális módon megölte Sharont, Romannak azonban szerencséje volt, véletlenül nem tartózkodott otthon a villában

Polanski visszatérése

Az új szeretővel folyvást az újságok címoldalain szereplő Roman Polanski, ezúttal a FRANTIC című filmjében szereplő Emmanuelle Seigner mellett kötelezte el magát. Emmanuelle Louis Seigner francia filmszínész unokája.

Emmanuelle csinos testét öt évig fotómodellként mutogatta, egészen addig, míg a Godard, a filmmágus 1985-ben egy kisebb szerepet adott neki, DETECTIVE (Detektív) című munkájában. Ezt további szerep követte Pierre Granier-Deferre COURS PRIVE-jében (Magánkurzus), majd Roman Polanski karolta fel a szépséget és rögtön főszerepet ajánlott neki: Harrison Ford oldalán, a FRANTIC-ben, az ágrólszakadt, cinikus Michele szerepét a párizsi alvilágban.

S ebben a szerepben Emmanuelle nemcsak elragadó, hanem színészi tehetsége is felvillant: a kritika nagy meglepetésére, amely károgott a produkció elkészültét megelőzően: Polanski barátnői közül ismét egy újabbat próbál meg a hollywoodi csillagocskák közé előléptetni. Az ismeretlen Emmanuelle Seigner tehát egy olyan sztár oldalán, mint Harrison Ford – Polanski elképzelése bejött.

Egy másik alkalommal az egészen normális átlagpolgár kedvenc témáját mutatja be, aki hirtelen egy számára idegen helyzetbe kerül. Az amerikai Richard Walker (Harrison Ford) és felesége, Sondra (Betty Buckley) Párizsba érkeznek, ahol húsz évvel ezelőtt varázslatos heteket töltöttek. A Louvre és a bisztrók

▶ doni szexklubokba s a hollywoodi kábítószer-partikra. Megismerte és megszerette Sharon Tate-et – de a jó barátoknak mégis igen szívesen megmutatta házi videofelvételeit, amelyeken maga és Sharon szeretkezéseit vette fel.

Aztán jött az éj, amelyen Sharon Tate-et – aki időközben Polanski második felesége lett – bestiális módon meggyilkolták. Roman megmenekült a vérfürdőtől, mivel ezt az éjszakát nem a saját villájában töltötte, hanem Londonban, egy másik nő karjaiban.

Ismét Párizs lett a menedéke, és ismét az édes életet választotta. Napközben megszállottként dolgozott a MIETER-en (Az albérlő), éjszakánként pedig gruppenszexpartikat adott, vagy gazdag arabokkal járta a várost.

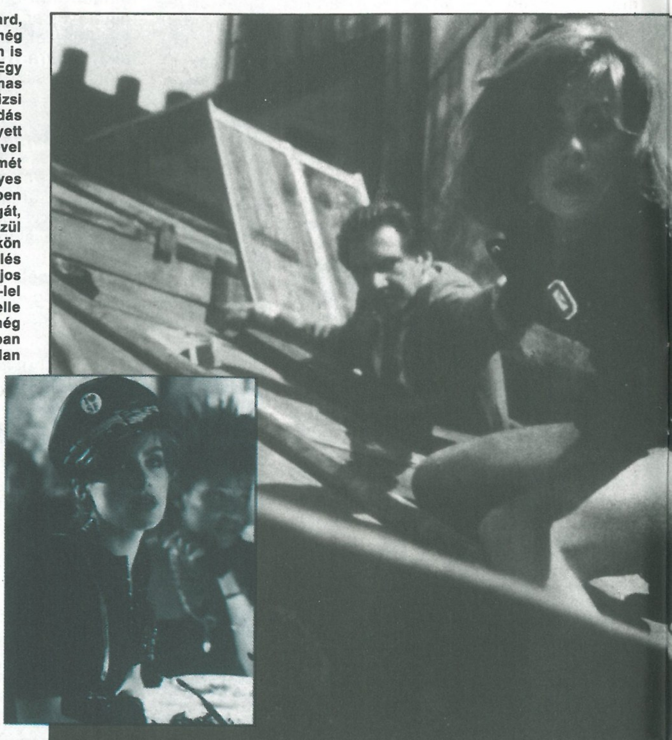
És Roman megkapta a fiatalokat. Egyikük éppen 13 éves volt, és semmi kivetnivalót nem talált abban, hogy azzal a férfival, aki az apja lehetne, ágyba bújjon. Aztán jött 1977 március 11. – az a nap, amikor Polanskit kiskorú elleni erőszakért letartóztatták, vádat emeltek ellene és 42 napra egy pszichiátriai klinikába csukták.

Ettől még féktelenebb lett. A megalázott férfinek, akit kaució ellenében szabadlábra helyeztek, nem volt jobb dolga, mint hogy Münchenben a teljes nyilvánosság előtt megcsókolja a 15 éves Nastassja Kinskit.

Roman semmi kivetnivalót nem talált ebben, s végül is Nastinak kellett következő filmje, a TESS (Egy tiszta nő) főszerepét eljátszania. A kaliforniai erénycsőszök más véleményen voltak: letartóztatási parancs. Még szerencse, hogy voltak gyors repülőgépek.

Megint csak Párizs. A város, amely új filmjében a főszerepet játssza, barátságosan fogadta. Nemi erőszak? Lovagi vétség. És Polanski néhány nagyszabású színházi darabbal, valamint filmművészeti „hommage"-ával a FRANTIC-kel mondott köszönetet a franciáknak.

Polanski nagy szerelme mégis, mint korábban, a csodálatos francia nőknek szól. Egyiküket Emmanuelle Seignernek hívják, ő a nagy Louis Seig-

Ezt Richard, a derék férj még csak nem is álmodhatta. Egy nyugalmas párizsi tartózkodás helyett a feleségével hirtelen ismét életveszélyes helyzetekben találja magát, amelyek közül a háztetőkön való menekülés a bájos Michele-lel (Emmanuelle Seigner) még a korábban ártatlan kalandkeresők számára sem kis teljesítmény. Mi köze mindennek a szabadságszobor titokzatos másolatához?

szennyes-szeretetre méltó keveréke, a Szajna, és a csavargók, röviden: a párocska elragadtatva szemléli a párizsi életet a taxiablakból.

Zuhany a szállodában, aztán séta a Champs-Elysée-n. Ám amikor Richard kijön a fürdőszobából, feleségének hűlt helyét találja.

S Richard, a példás családapa, aki egyáltalán nem született hősnek, teljesen elveszettnek érzi magát: az asszony eltűnt, elrabolták, a rendőrség pedig csupán azzal vigasztalja: itt az alkalom, keressen egy kis kalandot Párizsban. Így tehát egyedül indul jobbik fele keresésére.

Felesége helyett azonban csak egy hullát talál, a hullánál pedig egy csinos párizsi lányt, Michele-t. És úgy tűnik, Michele tudja, hol van Sondra...

ner unokája, és ő játssza a bűbájos, cinikus, érzéki, ágrólszakadt Michele-t Harrison Ford oldalán a FRANTIC-ben. (Lásd keretes cikkünket: Polanski visszatérése.)

Kép és szöveg a CINEMA nyomán.

„Frantic"... – ezt a címet adta Roman Polanski rendező krimijének, amely a „Kalózok" bukása után ismét megtöltötte a mozikasszákat. Mit is jelent ez a szó tulajdonképpen?

Harrison Ford

Ő az egészen normál átlagpolgár, aki hirtelen egy bűnügy közepébe csöppen: Harrison Ford Richard Walker szerepében a Franticben. „Izgatott a szerep – mondja a sztár –, mert Walker egy teljesen normális ember." És mivel szerepét Ford játssza, amit ő tud a legjobban, szerepében ezért olyan jó ezúttal is.

Harrison Ford nem egyszerűen látványteremtő, nem csupán előadóművész, hanem sokoldalú karakter. Jóval korábban Harrisonnal a fiatal, kedves „fiú a szomszédból" szerepében találkozhattunk, akire minden anya rábízná a lányát. Ez nem Steven Spielberg himnuszának elutasítása, aki felfedezettjéről egyszer azt mondta: olyan keverék, akiben van Errol Flynnből *Don Juan szerelmi kalandjai*ban és Humphrey Bogartból a *Sierra Madre kincsé*ben. Mert Bogart és Flynn is mindenekelőtt egy volt: saját maga.

Ford szupersztár, azóta, hogy Han Solóként feltűnt a vásznon – a *Csillagok háborújá*ban a lázadók egyik űrhajójának bátor pilótájaként, aki a zsarnok imperátor űrbirodalma ellen küzd.

Harrison Ford: a Frantic forgatási munkálatai közben (fent) itt: legnagyobb szerepében, az *Indiana Jones*-ban és a *Mosquito Coast*-ban (lent)

Hírnevét *Az elveszett frigyláda fosztogatói* kincsvadászaként szilárdította meg, akinek sem egy felbőszült náci hadsereg, sem mérgezett nyilak, legördülő szikladarabok vagy egy századnyi mérgeskígyó sem árthat. Mint igazi színész, zsarut játszik az „Egyetlen tanú" című Mega-sikerben és „Moszkító-part" téboly-odüsszeájában.

Ford nem tartozik azok közé, akiknek a karrier érett almaként hullott az ölébe. Ellenkezőleg. Évekig játszott kis szerepeket játékfilmekben és televíziós sorozatokban. (Ford: „mit jelent tulajdonképpen az, hogy szerep? Átadtam James Coburnnek egy táviratot és azt mondtam: egy távirat, uram.") Dolgozott egy sor úgynevezett mozimunkában, mint Antonioni *Zabriskie Point*ja, és örült, hogy a *Getting Straight*ben – még ha a 18. helyen is – de legalább megemlítették.

Türelme fogytán azzal fenyegette meg Hollywoodot, hogy asztalos lesz. „Ez egy igen egészséges és tiszteletre méltó kétkezi munka, amelyen keresztül több alkotóörömhöz jutottam, mint a legjobb szerepek által."

Nem érdemes arról elmélkedni, hogyan és miért lett a hobbiasztalos a nyolcvanas évek sztárja. Egy azonban biztos: a rajongók és a filmipar újra és újra Han Solóként vagy Indiana Jonesként akarja látni Harrison Fordot. A sztár maga küzd az ilyenfajta művészi próbatétel ellen. „Egy művészi siker – állítja – számomra minden alkalommal fontosabb egy forgalmazási sikernél."

Videoképek kicsiben és nagyban

A minőség, a szolgáltatások fejlődése nyomán jelentkező újabb igények kihívásai a videót sem hagyták érintetlenül. Az első és legfontosabb kívánalom a jelenleginél lényegesen jobb képminőség. Mint tudjuk, a meglevő rendszer keretei között ezt igen nehéz kielégíteni, mivel az átviteli csatorna már maximálisan ki van használva. Ennek ellenére még ma is egyre újabb ötletek születnek, amelyek tényleg jelentősen képesek javítani a felbontást, jel-zaj viszonyt, a színvisszaadást és a videokép egyéb jellemzőit.

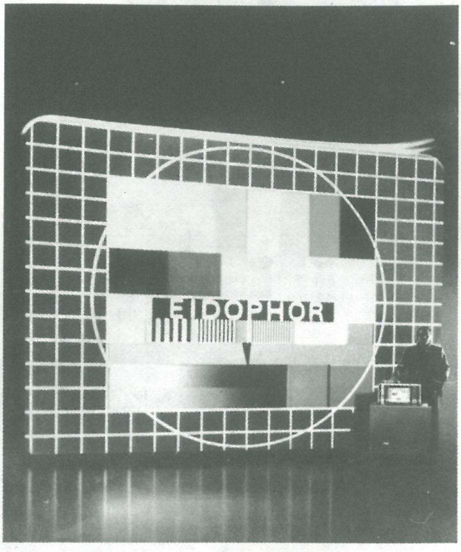
A másik kihívás a nagy méretű videoképek iránti fokozott igény – ma már egyre több alkalmazásnál kell nagy fényerejű és igen stabil, jó felbontású és persze minél nagyobb videoképről gondoskodni.

A kezdettől fogva kívánatos volt, hogy a videoképet meg lehessen őrizni. Az elektronikus képrögzítés ezt megoldotta, de a kép láthatóvá tételéhez bonyolult technika szükséges. A fotózás körülményes, és ront a képminőségen, ennek ellenére széles körben használták a legutóbbi időkig. Megszületett ugyanis a videoprinter, amely előbb feketefehérben, ma pedig már színesben képes az elektronikus videojelből közvetlenül (papír, illetve műanyag lemez hordozóra) színes másolatot (állóképeket) készíteni.

Előbb nézzünk körül, mi újság a projektorok terén, majd vessünk egy pillantást a videoprinterekre.

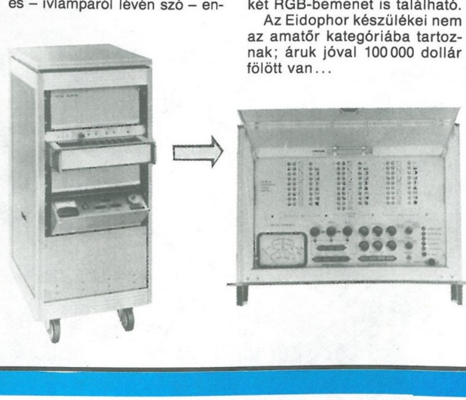
Tudósításunk tulajdonképpen egy kicsit megkésett, ezért újdonságról beszélni némi túlzás az *Eidophor* esetében: e sorok írója ugyanis 1972-ben, azaz tizenhét éve már részt vehetett a szóban forgó cég magyarországi bemutatóján, amelyet a Corvin moziban tartottak. Mielőtt azonban az olvasó továbblapozna, mondván, hogy ilyen „újdonságokra" nem kíváncsi, fontoljon meg egyetlen adatot: a ma használatos legjobb videoprojektorok fényárama maximálisan 500–1000 lumen; az *Eidophor Gretag 5171HI* típusú készüléké ezzel szemben 7100 lumen! Ez a kb. tízszer nagyobb fényteljesítmény ma is egyedülálló.

Az Eidophor működési elve az, hogy egy nagy fényerejű fényforrás fényét elektronikusan modulálják a videojel segítségével. Az eljárás kissé bonyolult, de kellően gondos konstrukció, gyártás és üzemeltetés mellett kiváló – vagy óriási méretű vagy rendkívül nagy fényerejű – videoképet lehet vele előállítani. Az Eidophor egycsöves és háromcsöves projektorokat gyárt. Az egycsöves megoldást régebben fekete-fehér képek vetítésére tervezték. Színes kép visszaadására oly módon tették alkalmassá, hogy szekvenciális úton (vagyis egymás után) három képet vetítenek váltakozva. Az első kép a vörös, a második a zöld, a harmadik a kék alapszínjelekből kapja a vezérlést, és ugyanabban az időben a fénysugár útjába egy vörös, zöld, illetve kék színszűrő kerül. Mivel a három kép gyorsan követi egymást, a szem egységes színes képet rak össze belőlük. A szűrőváltást egy forgó tengelyen elhelyezkedő szektoros színszűrő biztosítja, amelynek forgását a videojellel összeszinkronozzák.

A másik megoldásban három fényforrást alkalmaznak, és mindegyik előtt a megfelelő szűrőt helyezik el; a fénymodulálás az alapszínjelekkel történik. Ezzel a megoldással értelemszerűen háromszoros fényáram érhető el, azonban számolni kell a konvergenciabeállítás összes kellemetlenségével.

A fényforrás minden esetben a filmvetítésben megszokott xenonlámpa, amelynek átlagos élettartama 1300 óra; cseréje után viszont a projektor ismét maximális fényerejű működésre képes. Az öregedéssel a lámpa fényárama 25–35%-kal csökkenhet. Egy-egy ilyen lámpa csaknem 100 amper áramot vesz fel, és – ívlámpáról lévén szó – ennek egyenáramnak kell lennie. Ebből következik az Eidophor legnagyobb hátránya, az, hogy nem hordozható. A lámpa tápegység önmagában másfél mázsa, és a nagy áram kivételéhez mindenhol külön hálózatot kell kiépíteni. A vetítőkészülék nem egészen öt mázsa (480 kg), és ehhez jön még az elektronikus vezérlőegység, ami további 130 kg-ot nyom. Ezért külön gépházat kell kiképezni az Eidophor készülékek számára. A kezelést nem lehet szakképzetlen személyre bízni, mivel a beállításhoz több mint száz kezelőszerv között kell eligazodni, ahogy azt az elektronikus egység kihúzott fiókjának képe mutatja.

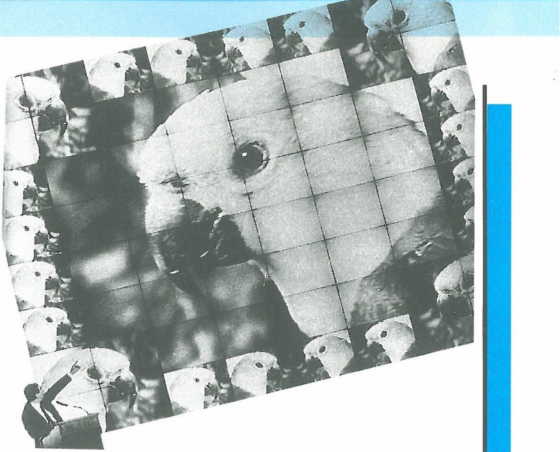

Az Eidophor három típust kínál. A Gretag 5180 típus feketefehér, 4000 lumen fényáramú és 9 × 12 m-es képet lehet vele vetíteni. A Gretag 5170 fényárama 3600 lumen, maximális képmérete ugyancsak 9 × 12 m. A Gretag 5171HI (High Intensity – nagy intenzitású) készülék 7000 lumen kibocsátására képes és segítségével 12 × 16 m nagyságú színes videoképet lehet vetíteni.

Az egyes készülékekhez különféle objektívek kaphatók, amelyek közül a rendelkezésre álló vetítési távolság és képméret követelményeinek megfelelően választhatunk. A fényáramot – mint minden projektornál – a 100%-os kivezérlésű fehér jelnél mérve adják meg. A xenonlámpák színhőmérséklete 5000 Kelvin. A vetített kép felbontása 800 sornyi a kép közepén, és ez a széleken 30%-kal csökkenhet. A készüléken a normál (kompozit) videobemeneten kívül két RGB-bemenet is található.

Az Eidophor készülékei nem az amatőr kategóriába tartoznak; áruk jóval 100 000 dollár fölött van...

Philips Vidiwall

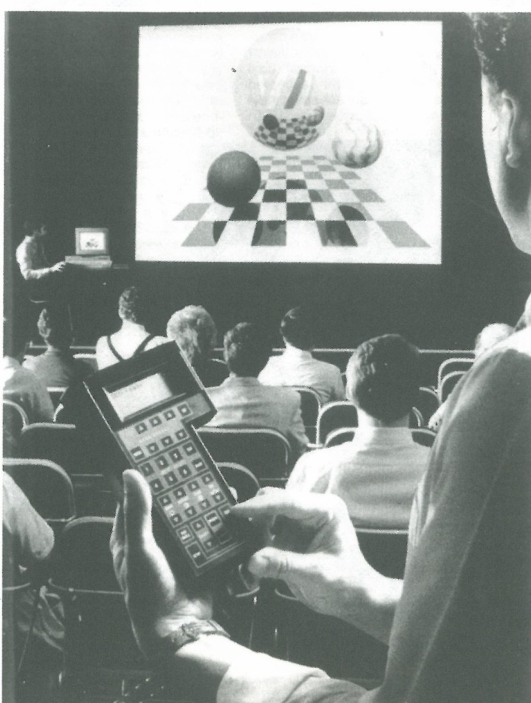

Senki sem tagadhatja, hogy minden népnek van egy sajátos nemzeti karaktere. Ez tetten érhető egy-egy vállalat termékeinek sajátos megjelenésében, konstrukciójában is. A német gyártmányokat a robusztus felépítés, a japánokat a látszólag könnyed, egyszerű konstrukció ellenére meglepően jó paraméterek, az amerikai árukat a takarékos konstrukció ellenére is látványos megjelenés jellemzi leginkább. Persze mint minden általánosítás, ez is sántít, de gondoljunk az Eidophor projektoraira, és vessük össze vele a *Philips Vidiwall* készülék megoldását – el kell ismernünk, hogy van benne valami.

A Vidiwall egy sokszektoros projektor. Létrejöttét számos tényezőnek köszönheti, melyek közül talán első a nagy méretek és fényteljesítmény iránti igény. Több projektor egymás mellé helyezésével azonban önmagában nem érünk semmit.

Ha egy összefüggő, homogén képmezőt akarunk, az egyes projektorok képjeleit speciálisan szét kell osztani egymás között – ez a korszerű digitális áramkörök segítségével bár nem egyszerűen, de jól megoldható. A képszéleken jelentkező „varratok" eltüntetése már jóval nehezebb; nem is nagyon lehetséges, mivel itt mindig van bizonyos elszíneződés, így hát meg kell alkudni: a megjelenő kép minden esetben négyzethálószerűen darabokra van tördelve. A hibából azonban (Amerikában is) erényt is lehet csinálni. Az egyes projektorok ugyanis teljesen különálló jellel vezérelhetők, ami sajátos, diaporámához hasonló, de annál bonyolultabb szerkezetű, és mozgó látványt nyújt.

Az első szektoros projektor négy elemet tartalmazott – az itt látható Vidiwall 256 projekciós szektorig bővíthető! Pénz kérdése az egész – mondhatná valaki, de egy ilyen méretű valamihez hely is kell és ami nem utolsó: program. Mert egy szokványos oktatófilm vagy szórakoztató anyag egy az egyben nem nagy látvány; ez a készülék a jól megtervezett „tördelt" vagy multivíziós programoktól „él". Természetesen csak hátulról jövő vetítés lehetséges, és a felszerelés, beállítás bonyolultsága miatt nem ajánlatos naponta költöztetni.

Talaria MP videoprojektor

Egyszer már bemutattuk ennek a projektornak az egyik elődjét, amely az USA-beli General Electric terméke, és Talaria fantázianévre keresztelték. Most hozzátettek két betűt meg egyet s mást, aminek következtében alkalmassá vált számítógép által előállított videojelek nagy képernyőn történő vetítéséhez.

A számítógépek videokimenete sok esetben nem szabványos; váltott soros letapogatás helyett egész képeket továbbítanak, a másodpercenkénti képváltás viszont ugyanannyi, és ezért a sorfrekvencia kétszeres. Az ilyen videojeleket nem minden monitor fogadja el zokszó nélkül. Azonkívül az apró karakterek, grafikus jelek és kontúros, finom részleteket tartalmazó ábrák csak akkor jelennek meg a képernyőn teljes értékben, ha a videojel sávszélessége nagy, illetve speciális kontúrkorrekciókat alkalmaznak.

Még egy újítás van a *Talaria MP* projektorban: a fényforrás xenonlámpa, amelynek a fényét vezérelve kapjuk a vetített képet. Az elv valószínűleg hasonlít az Eidophor megoldásához; mindenesetre kb. tízszer akkora fényerőt nyújt, mint a szokásos videoprojektorok, így előadóteremben normál vagy alig csökkentett világítás mellett is lehet használni. Ezenkívül a készülék hordozható, és a legtöbb forgalomban levő számítógép jeleivel működtethető átalakítás nélkül. S-VHS és RGB-jelek fogadására is képes. Távvezérlőjén egy LCD kijelző is található a számítógéppel való kommunikáció megkönnyítésére.

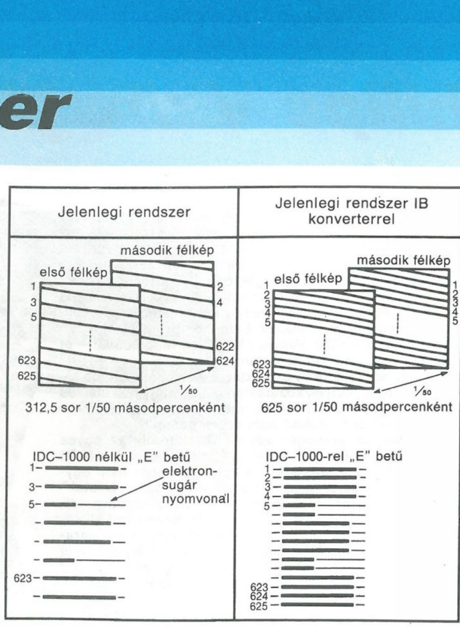
IDTV konverter

A videokép megjavításának egyik módja a jelen szabványok adta lehetőségek között az ún. IDTV (Improved Definition TV – javított felbontású tévé). Korábbi ismertetésünkben komplett IDTV készülékeket mutattunk be, most egy IDTV konverterről lesz szó.

Magát az eljárást az ábra jól szemlélteti: a normál adás váltott soros letapogatása miatt a két félkép időbeli távolsága következtében gyors mozgásoknál nagyon elmosódnak a kontúrok, mivel a későbbi letapogatás már új képtartalmat talál ugyanazon a helyen. Az IDTV egyszerre rajzolja fel a két félképet, azaz az első sor után a másodikat és így tovább, tehát megszünteti a videokép páros-páratlan félképre osztását. Mindezt anélkül teszi, hogy az adó (forrás) oldalon és az átviteli láncban bármilyen módosítást kellene végrehajtani, mivel kizárólag a képvisszaadást módosítja. Egy tárba gyűjti az első és második (vagyis az összetartozó) félképeket és egyszerre, de kétszeres eltérítési sebességgel írja fel a képernyőre azokat.

Erre persze nem minden tévé képes. Akkor hát mire használható egy ilyen önálló egység? Egyrészt mind több olyan tévékészülék kerül forgalomba, amely képes az eltérítési rendszerét szélsőséges viszonyokhoz is hozzáigazítani és fokozottan áll ugyanez a projektorokra. Mindez azért van, hogy a számítógépek jeleit fogadni tudják. Mármost ha egy ilyen processzort teszünk egy hagyományos videojelforrás és egy ilyen „fürge" monitor vagy projektor közé, a visszajátszott videoanyag képminősége látszólag nagymértékben megjavul.

Az IDC–1000 típusjelű konverter, amely a NEC japán vállalat gyártmánya, ily módon sokat segít régebbi és nem egészen kifogástalan videoanyagaink lejátszásakor. A speciális (számítógépi) videojeleken kívül a készülék S-VHS és RGB jeleket is fogadni tud. Távvezérlője segítségével választhatunk a videoforrások között, kétféle zajcsökkentőt kapcsolhatunk vele és állókép-, valamint kockázó lejátszásra utasíthatjuk vele a processzort. Mondani sem kell, hogy az egész készülék működését a bele épített képtároló biztosítja.

Sony videoprinter

A videokép megőrzésének legkorábbi módja az volt, hogy lefényképezték a képernyőt. Az elektronsugárral való rajzolás és a váltott soros letapogatás miatt az expozíciós időt nem lehetett 1/30 mp alá csökkenteni, és ez meglehetősen életlen felvételeket eredményezett, különösen gyors mozgásokról készült fotókon. Azonkívül a végeredmény csak a laborálás után derült ki és ez – figyelembe véve a sokféle képcső-fényspektrumot és a különféle érzékenységű filmeket – gyakran a fényképezés megismétlését vonta maga után.

A videoprinterek megoldották ezt a problémát, mert segítségükkel egy kiválasztott pillanatról általában egy percen belül közvetlenül színes képet nyomtathatunk ki. Némelyik nyomat feltűnően jó minőségű, ami annak köszönhető, hogy a nyomtatás előtt be lehet állítani a kontrasztot és a színezettséget az optimális eredmény biztosítása érdekében.

A *Sony UP–5000* típusú színes nyomtatója azért különleges, mert egyetlen lapra több képet is ki tud nyomni. Ismeretes, hogy a lemez speciális anyagból készül és meglehetősen drága, ezért ha mód van a méretek csökkentésére, gazdaságosabban lehet kihasználni a lapot. Egy, négy vagy kilenc képet nyomtathatunk az UP–5000 segítségével egy lapra. Egy kép 65 mp alatt készül el. A forrás természetesen nemcsak képmagnó lehet, hanem bármi: kamera, számítógép stb. Az alkalmazható színek száma gyakorlatilag végtelen, bármilyen tónus kikeverhető.

És még valami: az UP–5000 arra is alkalmas, hogy filmre nyomtasson és így vetíthető diaképméretben kapjuk kézhez a kívánt videoképeket.

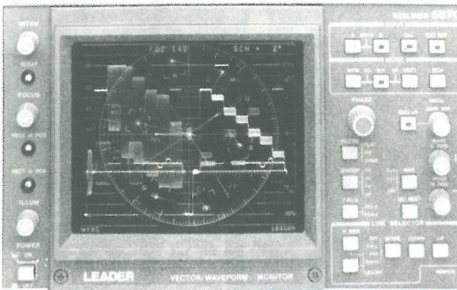
Videoműszerek

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MÁRCZI IMRE

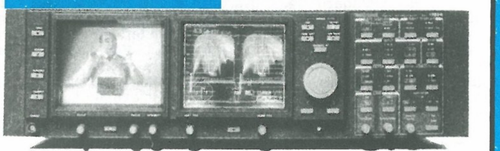
Mérni vagy nem mérni – ez itt a kérdés; és a legtöbb esetben a lehetőségek eldöntik a kérdést. A műszer drága, éppen rossz vagy nincs kalibrálva, a mérés bonyolult és az eredményt úgysem lehet használni semmire. A legdöntőbb érv a videotechnikában azonban így hangzik: látom, amit látok, minek még megmérni is? Kétségtelen, hogy a monitoron feltűnő kép meglehetős biztonsággal tájékoztat a durva hibák felől, de ritkán fedi fel az apróbb hiányosságokat. Ezek némelyike pedig alattomos módon csak az utómunkálatok vagy a másolatok készítésekor üti fel a fejét, kérdésessé téve összes addigi erőfeszítéseinket.

Ha tehát a felvételt közvetlenül felhasználhatjuk minden további szerkesztés és másolás nélkül, és az a monitoron viszszanézve elfogadhatónak tűnik, akkor nincs sok értelme a mérésnek. De ha hosszadalmas procedúra után lesz csak belőle kész műsor, egy-két alapvető ellenőrzés a felvétel előtt és alatt néha milliós pótlólagos költségektől kímélhet meg bennünket.

A mérés persze igen sokféle lehet, attól kezdve, hogy egy oszcilloszkóp segítségével megnézzük, hogy megvan-e a videojel a rendszer bizonyos pontján, egészen addig, hogy automatikus kiértékelő és kiíró rendszerek folyamatosan tájékoztatnak az egész videorendszer fontosabb paramétereiről. Nyilván minden esetben egyedi döntés kérdése a műszerezés. A gyártók igyekeznek egyre sokoldalúbb, egyszerűbb és könnyen kezelhető műszereket forgalomba hozni. Sokan érvelnek azonban a mérés szükségessége ellen azzal, hogy a korszerű félvezető eszközökön alapuló, nagy megbízhatóságú áramkörök meghibásodási valószínűsége és instabilitása olyan kicsi, hogy ritka kivételektől és a szerviztől eltekintve a mérés felesleges. A sokféle automatikus beállító és kompenzáló áramkör minden esetben optimális áramköri állapotokat biztosít.

5870

1780R

A valóság ezzel szemben az, hogy a kiváló végső minőség eléréséhez elengedhetetlen az, hogy a felvett nyersanyag „tökéletes” legyen. A hibák legtöbbje olyan, hogy az utómunkálatok során halmozódik, és megszüntetése nem, vagy csak igen súlyos kompromisszumokkal lehetséges. Példa erre akármilyen tévéadás riportjainak eltérő helyszíneken felvett néhány snittje, ahol nemcsak a videoszint, a kontraszt, hanem a színvilág is oly mértékben különbözik, hogy az egyes részeket nem lehet egymás mellé rakni.

Arról se feledkezhetünk meg, hogy a felhasználók, megrendelők egyre igényesebbek; egy tíz másodperces reklám legkisebb hibája elfogadhatatlanná teszi azt. Azonkívül itt kopogtat a HDTV, az S-VHS és egyéb javított képminőség, ami az átlagszemet is egyre igényesebbé és a tökéletlenségekre érzékenyebbé teszi.

Ezek előrebocsátásával nezzünk meg néhány videós alapműszert. A monitorról, mint legalapvetőbb kiértékelő készülékről, nem beszélünk, mert magától értetődő, hogy a mindenkori minőség ellenőrzését vizuálisan ennek segítségével végezzük.

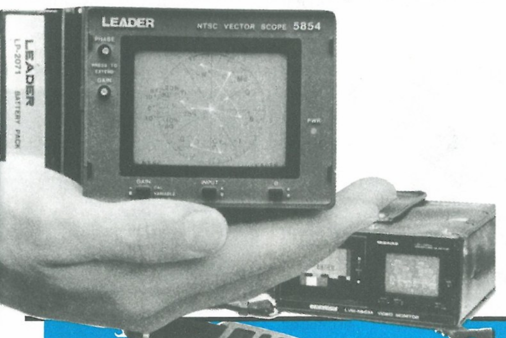
A legalapvetőbb műszer az oszcilloszkóp, melynek videojelhez illesztett formáját hullámalak-monitornak is szokták nevezni, mivel a jelek alakját teszi láthatóvá. Egy-egy sort vagy annak részletét is külön szemügyre vehetjük a segítségével, de ugyanez áll a félképekre is. Az USA-beli *Leader* cég sok változatban készít oszcilloszkópot, melyek közt van pici, hordozható, telepes táplálású típus is a helyszíni felvételek ellenőrzéséhez.

A másik, csaknem ilyen fontos műszer a vektorszkóp, amely a fehéregyensúly, a színsegédvivő és az alapszínek megfelelő, szabványos beállításáról informál. Ezt a két műszert szokás egy sorszelektorral kiegészíteni, amely lehetővé teszi hogy a tévékép bármelyik sorát kiválasztva végezzük el azon a méréseket. Néha egy pici monitort is beépítenek azért, hogy a valóságos videoképet is látni lehessen. A felsorolt műszerek a stúdióban műszerszekrénybe vagy pultba építhetők, ahogy az ábra mutatja.

A Leader másik, 5870 típusú műszere egyszerre jelalakmonitor, vektorszkóp és sorszelektor is. A háromféle funkciót egyszerre és külön-külön is képes ellátni, ezenkívül a színsegédvivő fázishibáját és a kiválasztott sor számát digitálisan is kiírja a képernyőre. A sorszelektorra azért van szükség, mert a videojel sorai egy képen belül erősen különbözhetnek, és mert homogén képmező esetén is előfordulhat, hogy a kép tetején levő sor egy másik, távolabb levő sortól lényegesen különbözik. Kilenc kiválasztott sor memorizálható. A készülékhez távvezérlő is tartozik. Mivel kapcsoló rendszerű tápegységgel készül, 11–20 V közti egyenfeszültségről vagy 85–264 V közti váltófeszültségről egyaránt táplálható.

A Tektronix régi, neves műszergyártó. Bonyolult precíziós műszereket is készít. Itt látható készüléke tulajdonképpen egy számítógéppel vezérelt mérőrendszer, amelynek számos üzemmódja lehetséges az egyszeri méréstől a folyamatos, felügyelet nélküli kiértékelésig, és mindezekre programozható is. Másik műszere lényegében az ismertetett Leader 5870 típusnak felel meg; neve 1780R.

Való igaz, hogy a műszerek használata nehézkes és a legtöbb esetben akadályozza a munkát, sőt bizonyos jártasság kell beállításukhoz és a velük való méréshez. Ez a tudás azonban viszonylag könnyen megszerezhető és a műszerek használata a felvétel során sok-sok kínos utómunkálati fejtöréstől kímélhet meg bennünket.

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumábam készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

ÁLMAINK

Hifi-képmagnók az ITT-Nokiától

Magazinunkban nem első alkalommal térünk vissza korábbiakban ismertetett újabb technikákra. Örvendetes, ha ezt a hazai piacon is hozzáférhető készülékek kapcsán tehetjük. Közel egy éve számoltunk be a sztereó-hifi magnókról (Video Magazin 14. szám) és felvonultattunk öt új hangrögzítési eljárással működő készüléket. Egyikük-másikuk ma is megtalálható a külföldi kínálatban és tesztlistákon, ha szerényebb helyezési számokkal is.

E számunkban két ITT-Nokia típust mutatunk be: a VR 3968 Hi-Fi-t és a VR 3998 Hi-Fi VPS DIGITAL-t. Az utóbbi mint Graetz 4998 Hi-Fi VPS DIGITAL néven is gazdagítani fogja a választékot, megtartva a Pforzheimi Gyár nevét. A gyártó elnevezésekkel ugyan kicsit bajban vagyunk, mert az ITT is két nagy múltú német gyárat takart: a SEL-t (Standard Elektrik Lorenz) (Schaub Lorenz) és a Greatzet, ezek azonban nemrég átkerültek a finnek legnagyobb vegyes konszernjének (Nokia) tulajdonába a futó gyártmányok márkajelzésével együtt, biztosítva a piaci folyamatosságot.

A Nokia több mint százéves cég, amely az első 100 évben mint papírgyár funkcionált, nevét a finneken kívül talán csak a kereskedelmi partnerei ismerték. Az első kitérőt 1965-ben tette, amikor fuzionált egy gumigyárral, s alig 20 év múlva kezdett betörni először a szórakoztató elektronika területére a SALORA, majd a LUXOR tévégyár megvásárlásával. Ezt követte az Ericcson számítógép jelentős területének átvétele, majd az említett német gyárak felvásárlása, s napjainkban a forgalom kétharmadát már az elektronika területén bonyolítják le.

Tesztünket a VR 3968-cal kezdjük, mely képrögzítés szempontjából egy 2 fejes PAL-SECAM normájú PAL és MESECAM rendszerben dolgozó VHS magnó. A felvenni kívánt műsor fogadása a nagyfrekvenciás bemeneten és a scart csatlakozó megfelelő pontjain lehetséges. A hangolóegység frekvenciaszintézeres, melynek 99 „csatornája" van, természetesen ezek a kábelcsatornákat is tartalmazzák.

A kiválasztott állomások memorizálását 39 memóriahelyes programtár + AV biztosítja. A tv vagy egy másik magnó felé a kimeneti jel megjelenik a scart csatlakozón, vagy a video nagyfrekvenciás csatlakozóján, az UHF sáv 30-39 csatornákon tetszés szerint beállíthatóan. Későbbi időpontban játszásra kerülő tv-műsorok felvételére 11 hónapon belül hat programfelvételi lehetőség van. Természetesen lehetőség van gyors felvételre (OTR) és naponta azonos időben történő műsorrögzítésre.

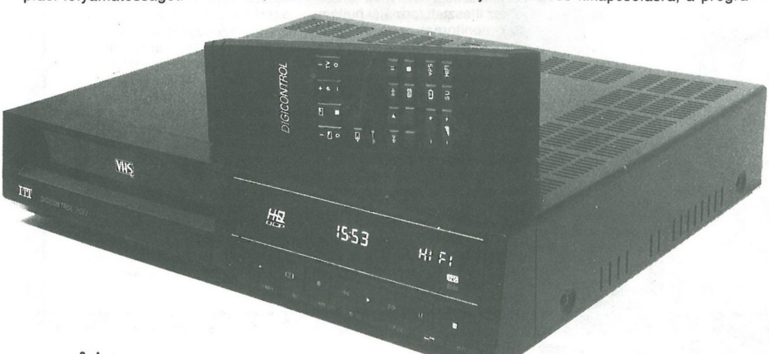
A készülék szolgáltatásai között szerepel a kezelési útmutató szóhasználata szerint a „gyermekbiztosíték", melynek az a lényege, hogy a távszabályozó kulccsal jelzett furatán keresztül egy érintkező nyomható meg, pl. egy golyóstollal, miáltal a magnólejátszás funkciója le van tiltva. Az egész megoldás – akár csak elnevezése – elég kényszeredett, mert a mai gyerekek találékonysága mellett nem árt eldugni a távszabályzót. S ha már a távvezérlőről szóltunk, képmagnó funkciói mellett kiemelendő, hogy az ITT tv-készülékek néhány funkciójának működtetésére is alkalmas, így be- és kikapcsolásra, a programok léptetésére és hangerőállításra. Sőt kép a képben üzemre is alkalmas vevőkészülékek esetében külön gomb szolgál a videomagnó által adott műsor „inzertálására", az inzert kép és teljes kép átcserélésére, továbbá a kép kimerevítésére, és lehetőséget teremt különböző AV-programok behívására. (Ilyen készülék volt a múlt havi számunkban ismertetett mindkét ITT televízió).

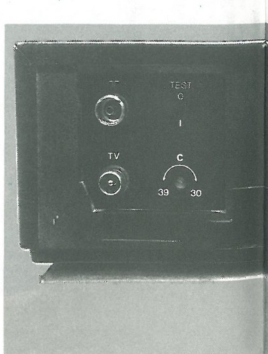
Visszatérve a programozásra, annak pontosságát kvarcvezérlésű óra biztosítja, mely hálózatkimaradás vagy (pl. szállítás miatt) a hálózati dugó kihúzása után is négy hétig még tovább „jár", míg a beállított programokat még ennél is tovább képes tárolni.

Egy pillantást vetve a mechanikára, gyorstöltésű, gondosan felépített konstrukció. A normál lejátszáson kívül lehetőség van állóképre, egyes képléptetésre is, bár ezek a funkciók nem nyújtanak zavartalan élvezetet. A visszafelé történő keresést egyszeres és hétszeres sebességgel teszi a készülék, míg előre háromszoros és úgyszintén hétszeres sebességgel teszi ugyanezt. Szolgáltatásai közé tartozik az összes beprogramozott idő megjelenítése a kijelzőn, és a kazetta játékidejének ismeretében a visszanyugtázás is. Lejátszás üzemben megadott szalagpercállásra „célra csévél" a mechanika.

Kezelése – megítélésünk szerint – kezelési útmutató segítségével jól elsajátítható. VPS dekóder fogadására elő van készítve. A szalagfekvés állítása kézi vezérlésű, elektronikus.

Mielőtt a hangrészre rátérnénk – hiszen mégiscsak egy hi-

fi-videóról van szó –, néhány gondolatban értékeljük a képet. Az érzékenység, a be- és kimeneti jellemzők, hangolási határok jó értékeket mutattak, várakozásainktól azonban elmaradt a lejátszásüzem jel-zaj viszonya 41 dB-es értékével, és némileg többet vártunk a videoátvitel vizsgálata során is. A tapasztalt, kb. 250 soros bontás végül is érthetővé vált, mert a 3,4 MHz-es frekvenciacsomag már a magnó videoerősítőjén áthaladva is csaknem fele szintre esett.

Úgy hisszük, hogy azzal már nem mondunk újat a Video Magazin olvasóinak, hogy a hifi-videomagnók hangrögzítése két, egymástól független rendszerből áll. Az egyik a normál, állófejes, vízszintes hangcsíkkal dolgozó üzemmód, míg a másik, a forgódobba épített két, a videofejekhez hasonlóan elhelyezett hangfej, mely FM-eljárással rögzíti a szalagra a műsort. Az előbbit úgy kell kezelni, mintha egy olcsó monó kompaktkazettás magnóval lenne dolgunk, mely ráadásul fél szalagsebességgel fut, így sem zajban, sem frekvenciaátvitelben nem várhatunk túl sokat, s ráadásul a szalagfutás-egyenletesség – a nyávogás – is mechanikáktól függően, esetenként és műsortól függően, zavaró lehet. A csak az ilyen hangrögzítésre képes videóknál a hangsúly a képen van és a kísérőhang alárendeltebb szerepet játszik. Az utóbbiaknál már más a helyzet, itt a hangtól is magasabb minőséget várunk. Az eljárás lényege, hogy a hangjelek ugyanolyan ferde csíkok formájában kerülnek a szalagra, mint a videojelek. Szétválasztásukat frekvenciatartománybeli eltérésük és a fejek egymáshoz képesti dőlésszögeltérése biztosítja. A szalag aktív rétegének átmágnesezése során ugyanis a magasabb frekvenciák kevésbé képesek behatolni a mágnesezhető rétegbe, azok a szalag felületén hoznak létre egy átmágnesezett réteget, míg az alacsonyabb frekvenciák ezt mélységben remanenssé téve teszik meg. Az elválasztás további javítására a hangfejek rését is megdöntötték (azimuthiba) a videofejekéhez képest. Így meg lehetett akadályozni a magasabb frekvenciás képjelek hangjelekkel történő keveredését.

Mind a kép-, mind a hangrögzítés FM (frekvenciamodulációs) eljárással dolgozik, ami azt jelenti, hogy a moduláló jelet – a műsorjelet – egy sokkal magasabb hordozófrekvenciára ültetik. Ezt az eljárást alkalmazzák egyébként az URH rádiózásban is. Hogy a frekvenciatartományokról is képet kapjunk: a világosságjel frekvenciái hagyományos VHS-rendszerben 3,8 és 4,7 MHz közé esnek, míg a hangjelek hordozófrekvenciái jobb csatornán 1,4 MHz-ben, bal csatornán pedig 1,8 MHz-ben lettek megállapítva. Ellentétben azonban a rádiózással, ahol a frekvencialöket, ami a dinamikát biztosítja, csak ±50 kHz, itt annak háromszorosa ±150 kHz áll rendelkezésre.

Az FM-rendszerből következő jel-zaj, átvitel- és dinamikajavuláson kívül a nyávogási értékben is közel egy nagyságrenddel jobb eredmény érhető el a forgófejes hangrögzítéssel. A pontos futást a videoszalag ▶

SZOLGÁLTATÁSOK

Típus	DIGIcontrol VR 3968 Hi-FI VPS	VR 3998 Hi-FI VPS DIGITAL
Általános jellemzők		
Forgófejek száma	2 video + 2 audio	2 video + 2 audio
Hálózati feszültség	220V ± 10% 50Hz	220V ± 10% 50Hz
Méretek (szélesség × magasság × mélység)	420 × 335 × 84 mm	420 × 395 × 84 mm
Tömeg	7 kg	8,2 kg
Szolgáltatások		
Játékidő (E 240-es kazettával)	4 óra	4 óra/kép/4 és 8 óra/hang
Áttekercselési idő előre/hátra	330/335 sec	250/245 sec
Gyorskeresés előre/hátra	3 és 7-szeres/1 és 7-szeres	8-szoros/8-szoros
Lassítás		szakaszos 1/10-szeres és szabályozható 1/5–1/25
Gyorsítás		2-szeres
Állókép	×	×
Képről képre léptetés	×	×
Képbevágás		
Utóhangosítás		
Azonnali felvétel	×	×
Programozhatóság		
Óra kvarcvezérlés	×	×
Napi programok száma	6	6
Programozható napok száma	334	1 év
Naponta ismételhető program	×	×
Hetente ismételhető program		
Programban csatornaválasztás	×	×
Automatikák		
Adókeresés		
Memóriastop	×	×
Szalagállásstop	×	×
Visszatekercselés	×	×
Ismétlés	×	×
Indexkeresési rendszer		×
Az eltelt idő kijelzése	×	×
Kazettaazonosítás	×	×
Különlegességek		
Sztereó hang (állófejnél)		
Zajcsökkentő		
Hi-Fi sztereó hang	×	×
Biztosítás hálózatkimaradás esetén	× (4 hét)	× (1 óra)
Hozzáférés-letiltás	×	×
Távszabályzó (infravörös)	×	×
Távszabályozható funkciók,	×	×
magnó	×	×
+ csatornaváltó		
+ hangolás		
Csatlakozók		
Antenna be/ki	DIN aljzat/dugó	DIN aljzat/dugó
Video be/ki	scart	scart
Hang be/ki	scart + 2 pár RCA	scart + 2 pár RCA
Fejhallgató		

alsó sávjában rögzített szinkronjelek (track jelek) biztosítják, ami azt jelenti, hogy a sztereó-hifi hang csak képanyaggal együtt vehető fel. Nem feltétlenül szükséges e műsor hangját hifiben rögzíteni, történhet az normál hangban is. Ez esetben a sztereó hangot egy másik forrásról is rögzíthetjük, így a képinformációtól független hanganyagot kapunk. A tesztelt készüléken ezt biztosítja a scart csatlakozótól független 2-2 RCA csatlakozó sztereó hang be- és kimenetére.

Visszatérve a VR 3968 hangjellemzőinek értékeléséhez, az állófejes rész teljesíti azt, amit elvárhatunk tőle, nyávogása átlagos, teljesíti a specifikációt, jel-zaj arány az átlagosnál kicsit jobb, frekvenciaátvitelben viszont jobb értékekkel is találkoztunk már. Úgyszintén az átlagoshoz képest magasabb volt a második harmonikus torzítás, mely már 0,3 V-os bemeneti jelnél 4,5%-os értéket mutatott. Az állófejes rész egyébként monó hangsávú, sztereó jeleket a scart vagy RCA csatlakozókon tud fogadni és kiadni a magnó. (Monó vagy monósított jelet kapunk a nagyfrekvenciás csatlakozón is.) Mielőtt a forgófejes résznél tapasztaltakat összegeznénk, egy gondolattal még vissza kell térnünk a mechanikára. Mint az a táblázatból is látható, az átcsévélési idő 330 mp, ami nem a legfürgébb mechanikák jellemzője, a gyorscsévélésből lejátszásra kapcsolva a hozzáférési idő pedig 7-8 mp.

A hifi-sávot használva a nyávogás pedig igen nagy mértékben csökkent, és egy nagyságrenddel valóban jobb, mint a hagyományos orsós vagy kazettás magnók e jellemzője.

A VR 3968 Hi-Fi videomagnón a konstruktőrök nem alkalmaztak felvételi kijelzőt, amit ugyan nem tartunk elegáns megoldásnak, de tény, hogy a készülékben akkora tartalékok vannak, hogy egy kis gondossággal jó felvételek készíthetők. A csúcsszintű kivezérléshez ugyanis 1850 mV szükséges a szintszabályozók maximumállásában, és 10 V minimumállásban. Gondot inkább a kimeneti feszültség jelent, mert csúcsszintű felvételnél 3 V körüli kimeneti jel jelenik meg (a szabvány csupán 2 V-ot engedélyez) és ez túlvezérelheti a hozzákapcsolt erősítőt. Az igazsághoz persze az is hozzátartozik, hogy az erősítők ilyen jel feldolgozására képesek.

A frekvenciaátvitel jó volt, 20 kHz-en csupán 1,5 dB-es szintezést tapasztaltunk (–10 dB-es szinten készített felvételnél), míg a jel-zaj arány is csúcsszinttől 10 dB-lel csökkentett felvétel esetén igen jó értéket, 85 dB-t eredményezett, a torzításértékek azonban a kivezérlés növelésével észrevehetően megnövekednek.

Összességében átlagos képjellemzőkkel, ennek közel azonos tulajdonságú állófejes hangviszszaadási tulajdonságokkal rendelkező videomagnó a VR 3968, melynek kezelhetősége jó, hifi hangja pedig mind átvitelben mind zajban jó, bár torzítása magasabb az elvártnál.

A VR 3998 Hi-Fi VPS DIGITAL nevéből következően FM hangrögzítési eljárással is felvevő-lejátszó videomagnó, melynek azonban számos olyan további sajátos szolgáltatása van, mely a hazai készülékválasztásban újdonságot fog jelenteni.

Mielőtt ezek bemutatására rátérnénk, tekintsük át a készülék általános jellemzőit. A készülék természetesen PAL és SECAM színkódolású jeleket képes fogadni CCIR és OIRT rendszerű kísérőhanggal. Színrögzítési eljárása PAL és MESECAM rendszerű. A felvenni kívánt műsort nagyfrekvenciás (antenna) bemeneten és audio-video (scart) csatlakozón fogadja a készülék. Tunerja hypersávos, ami azt jelenti, hogy a VHF és UHF sávokon és a különleges csatornákon kívül a 300-470 MHz-es tartomány vétellehetősége biztosított. A hangolóegység 32 tv-állomás beprogramozását teszi lehetővé automatikus vagy kézi frekvenciaszintézeres hangolással.

AV üzemmódra külön kapcsolóval lehet átváltani. A kimenőjel megjelenik az audio-video kimeneten (scart), valamint nagyfrekvenciásan UHF-sáv 30-39 csatornáinak valamelyikén. A kimeneti jel hang-középfrekvenciája CCIR normás. Későbbi időpontban tervezett műsorok felvételére egy évre előre 6 program állítható be. A beállítás pontosságát kvarcvezérlésű óra biztosítja. A programegység memóriája egyórás hálózatkimaradásig védett. (Ez szerényebb, mint a VR 3968 tudománya.) Műsorcsúszások esetén a pontos kezdetetet a VPS dekóder érzékeli, már ahol vannak ilyen jelek, sajnos nálunk még mindig nem hallottunk bevezetésének időpontjáról.

Vessünk egy pillantást a mechanikára, mely gyorsbefűzéses rendszerű, fürgébb, mint a VR 3968-asé. A gyorskeresés előre és hátra is kb. 8-szoros. Lehetőség van 2-szeres gyorsításra, és $1/5$-$1/25$-szörös lassításra és $1/10$-szeres szakaszos léptetésre és állókép-megjelenítésre. E két utóbbi funkció igen jó minőségű, zavarmentes, ami a digitális technikából és jeltárolásból következik, melyről még bővebben szólunk. E típuson ismét találkozunk képélesség állítási lehetőséggel, az elektronikus tracking- (szalaghelyzet-) szabályozás mellett.

A kijelző a programszám, az idő és a beprogramozott adatok, valamint az éppen aktuális magnófunkció mellett mutatja az eltelt és visszalévő játékidőt is. Gyorsfelvételi programja 24 órás beállítást biztosít. Azon kívül, hogy ismételt lejátszásra, és adott programhelytől meghatározott végállásig, a kiválasztott intervallumot ötször megismétli a készülék és jelzi, hogy hanyadik ismétlésnél tart (nem kell mind az öt ismétlést végigvárni), még további három képkeresési üzemmel rendelkezik. Ezek az INDEX (jelzés), az ADDRESS (cím) és az idő szerinti keresések. A kijelzőn annak megfelelően, hogy milyen rendszerben történik a műsor választása „Id", „Ad", vagy „GoTo" felirat jelenik meg. Minden új felvételnél ugyanis egy jelzés kerül a szalagra (cím), mely ezeknek a későbbi könnyebb megtalálását biztosítja. Ilyen jelzéseket egyébként utólag is fel lehet venni, pl. egyes zenei részek közé.

Az indexkeresésnél a behelyezett kazettán utasításra a keresőrendszer a legközelebbi indexjelre találva kezdi lejátszani a szalagot. Az Address üzemben a meghatározott indexjeltől teszi ugyanezt, itt tehát feltétel, hogy a kívánt műsorkezdetek jelei ismertek legyenek. Az elmondottak persze önmagukban nem jelentenek újdonságot, hiszen nem ez az első ilyen készülék. Ami új, az a digitális technikával kapcsolatos. A korábbiakban felvett és indexjelekkel teletűzdelt kazettát ugyanis képes a video kilistázni. Folyamatos keresésre állítva ugyanis végigpörgeti a szalagot, és ahol jelet talál, ott öt mp-re bemutatja a műsort, majd tovább keres, miközben a műsorkezdetekből egy csökkentett méretű állóképet hagy a tv-képernyőjén. Mindezt úgy teszi, hogy a képmezőt 9 részre osztja és a bal felső soroktól kezdve folyamatosan kezdi „betölteni" az információt. Ha több indexjelet tettünk a szalagra, úgy a 9-dik után a 10-es állókép a törölt 1-es helyére kerül és minden megy tovább. Az egyes kockák címsorszámokat is jelentenek.

Az idő szerinti keresés ezek után semmi meglepőt nem tartalmaz, órában és percben be kell írni azt az időt, amit át kívánunk ugrani.

A leírtakból lassan kirajzolódik, hogy a névösszetételben mit is jelent a „DIGITAL" jelző. Gyakorlatban digitális képtárolásról van szó, melyet e készülékben igen

sokoldalúan alkalmaznak. Ennek eredménye, hogy mind az állókép, mind a léptetett képek zavarmentesek és bontásuk, rajzolatuk is jó minőségű.

Az említett példákon kívül a digitális tárolóval lehetségessé vált állókép mellett a szalag továbbfuttatása, az állókép „ZOOM"-olása, amikor is a középső képrészlet 4,9- vagy 16-szorosára nagyítható, vagy egy kiválasztott képnegyeddel négyszeres nagyságban tehető ugyanez. De lehetőség van az ún. művészi képre (úsztatott kép) és mozaikhatás elérésére is. A számos trükk közül érdekes a fázisképek sorozata, amikor a kilenc részre osztott képmező középső kockájában fut a műsor, a többi 8 mezőben pedig változtatható sebességgel mintavételezett álló fázisképek láthatók.

Nemcsak a szalagon lévő anyagból vehetünk mintákat, hanem a beprogramozott tv-műsorokból is, így növekvő programszám szerint 9-9 fázisban egy-egy állókép jeleníthető meg azokból a csatornákból, ahol éppen adás van és a megfelelő szám behívásával ez válik a fő képtartalommá.

Az érdekességek után a gyakorlati tapasztalatokról. A digitalizált képek széleskörűen használhatók, a képtároló rendszer azonban csak PAL kódolású jelek esetén ad színes képet, SECAM színinformációnál feketefehérben marad az információ. Nagyfrekvenciás szempontból mind a képérzékenység, mind a hangérzékenység jó értékeket mutatott, impedanciák, jelszintek teljesítették az előírásokat.

A készülék videoátvitele, sorbontása (280 sor) azt nyújtotta, amit egy VHS-készüléktől elvárhatunk, és az emellett jel-zajviszonyban mért 45 dB is jobb minőségre utal. A színhűség ellenőrzésekor kisebb eltéréseket tapasztaltunk mind a PAL, mind a SECAM kódolású jeleknél.

A hangrész bemutatásánál látszólag egyszerűbb helyzetben vagyunk. A szolgáltatások számos tekintetben megegyeznek a VR 3968-éval: a vízszintes hangsávra monoban, a ferde sávokra FM-sztereóban vesz fel a készülék. Lehetőség van képinformációtól független hang felvételére is, és kétnyelvű adásokat is lehet rögzíteni. Ami újdonság, az egyrészt a hifi-hang felvételére vonatkozó LP üzemmód (ez csak hifi-hangra vonatkozik) és a sztereó hangra vonatkozó kivezérlésmérő. Ez egyrészt könnyen kézben tarthatóvá teszi a felvételkészítést, másrészt idegen kazetták lejátszásánál a trackinggel a legjobb fejhelyzet-beállítást.

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

Típus	DIGIcontrol VR 3968 Hi-Fi VPS		VR 3998 Hi-Fi VPS DIGITAL	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
Vételi csatornák/frekvenciák	VHF OIRT 1–12 CCIR 2–12 SI–S20	45– 300 MHz	VHF OIRT 1–12 CCIR 2–12 SI–S20 hypersáv	44 MHz
	UHF OIRT 21–69 CCIR	469– 862 MHz	UHF OIRT 21–69 CCIR	MHz
RF érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra	–	110–140/µV	–	110–130/µV
RF kimeneti csatornák	30–39	30–41	30–39	30–42
RF kimeneti impedancia	75 ohm	121 ohm	75 ohm	79 ohm
RF kimeneti szint	–	2 mV	–	2 mV
Video bemeneti szint	–	1 V_{cs-cs}	–	1 V_{cs-cs}
Video kimeneti impedancia	75 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm
Video kimeneti szint	–	1 V_{cs-cs}	–	1,05 V_{cs-cs}
Video jel/zaj viszony	–	41 dB	43 dB	45 dB
Sorbontás	240 sor	250 sor	–	280 sor
Hang jel/zaj viszony álló fejnél	43 dB	43 dB	43 dB	44 dB
forgó fejnél	60 dB	75/75,5 dB	70 dB	80 dB
Hangfrekvenciás átvitel álló fejnél	40 Hz–10 kHz	50 Hz–8,5 kHz	70 Hz–10 kHz	35 Hz–10 kHz
forgó fejnél	20 Hz–20 kHz	20 Hz–22 kHz	20 Hz–20 kHz	2 Hz–22 kHz
Hangtorzítás álló fejnél	–	1,4%	–	0,75%
forgó fejnél	1%	1%	–	0,1%
Nyávogás hangban álló fejnél	±0,3%	±0,3	–	±0,2%
forgó fejnél	±0,01%	±0,008%	–	±0,01
Teljesítményfelvétel üzemi/készenléti	38/20 W	38/16 W	35/12 W	37/13 W

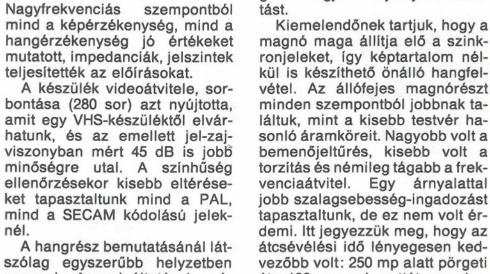
Kiemelendőnek tartjuk, hogy a magnó maga állítja elő a szinkronjeleket, így képtartalom nélkül is készíthető önálló hangfelvétel. Az állófejes magnórészt minden szempontból jobbnak találtuk, mint a kisebb testvér hasonló áramköreit. Nagyobb volt a bemenőjeltűrés, kisebb volt a torzítás és némileg tágabb a frekvenciaátvitel. Egy árnyalattal jobb szalagsebesség-ingadozást tapasztaltunk, de ez nem volt érdemi. Itt jegyezzük meg, hogy az átcsévélési idő lényegesen kedvezőbb volt: 250 mp alatt pörgeti át a 180 perces kazettát a mechanika.

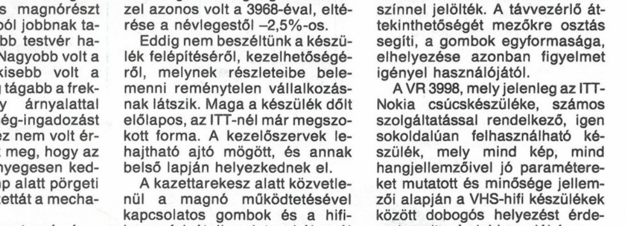
A forgófejes FM-sztereó résznél is e típuson jobb tapasztalataink voltak. Jobbak voltak a torzításértékek, a kivezérléskijelző megkönnyíti a felvételt, és lejátszásnál is elkerülhető az erősítő túlvezérlése. A frekvenciaátvitel mindkét üzemmódban 2 Hz-től több mint 22 kHz-ig terjed, ±3 dB szintváltozással határolva. A jel idegenfeszültség arány normál sebességnél 79/76,5 dB, lassú játszásnál 80/78 dB értékű volt. A szalagsebesség-ingadozás közel azonos volt a 3968-éval, eltérése a névlegestől –2,5%-os.

Eddig nem beszéltünk a készülék felépítéséről, kezelhetőségéről, melynek részleteibe belemenni reménytelen vállalkozásnak látszik. Maga a készülék dőlt előlapos, az ITT-nél már megszokott forma. A kezelőszervek lehajtható ajtó mögött, és annak belső lapján helyezkednek el.

A kazettarekesz alatt közvetlenül a magnó működtetésével kapcsolatos gombok és a hifi-hang felvételi szintszabályozói találhatók. A display alatt a programozással, a tv- és hangváltással kapcsolatos kezelőszerveket helyezték el. A lehajtható ajtó belső oldalán pedig buborékos érintkezőkkel a digitalizálással kapcsolatos nyomógombok vannak. Az áttekinthetőség javítására a felvétellel kapcsolatos gombokat piros, a lejátszásét kék, a tv-programok tárolását szolgálókét sárga, míg az általános működtetésre vonatkozókat szürke színnel jelölték. A távvezérlő áttekinthetőségét mezőkre osztás segíti, a gombok egyformasága, elhelyezése azonban figyelmet igényel használójától.

A VR 3998, mely jelenleg az ITT-Nokia csúcskészüléke, számos szolgáltatással rendelkező, igen sokoldalúan felhasználható készülék, mely mind kép, mind hangjellemzőivel jó paramétereket mutatott és minősége jellemzői alapján a VHS-hifi készülékek között dobogós helyezést érdemel, amit még jobban aláhúz gazdaságos szalagfelhasználása.

Porondon a Panasonic

Az elmúlt év végén jelent meg az NSZK piacán a **Panasonic NV–F70EG,** melyet jelentős várakozás előzött meg. Az NSZK-beli *VIDEO* a következő idézőjelbe tett mondattal kezdte ismertetőjét: *„A Panasonic újból feltalálta a videomagnót – a VHS rendszer alapjaitól kezdve a formatervezésig"*, de rögtön utalt is arra, hogy az ilyen hangzatos szalagcímeket óvatosan kell kezelni.

Az NV–F70EG – mellyel azóta már bizományi értékesítésben itthon is találkoztunk – hifi-VHS videomagnó, és kereken 2000 márkába kerül. Az F70 tehát nem Super-VHS, s ez némileg csökkentette a várakozást. (E cikk írása közben tudtuk meg, hogy bemutatták az NV–SF70-et, melyről egy közeli számunkban számolunk be.)

A készülékre vetett első pillantás nem azt az érzetet kelti, hogy videomagnóval van dolgunk. Az előlap enyhén ívelt, a prospektus szerint „gömbölyített design", melynek baloldala egy lehajtható ajtó. Emögött van a kazettafészek és a kezelőszervek. A készülék előlapjának jobb oldalán egy nagy forgatógomb látható, melynek „Jog-dial" az elnevezése, és képek kiválasztására alkalmas. Egy forgatás az óramutató járásával megegyező irányba, és az állókép előre mozgatható, míg az ellenkező irányú mozgatás hatására a képek finoman hátrafelé mozdulnak el a képernyőn. A szomszédos „Shuttle-Ring" forgatógombbal viszont a képsebesség folyamatosan szabályozható az l/25-szörös lassítással a 9-szeres gyorsításig előre vagy visszafelé.

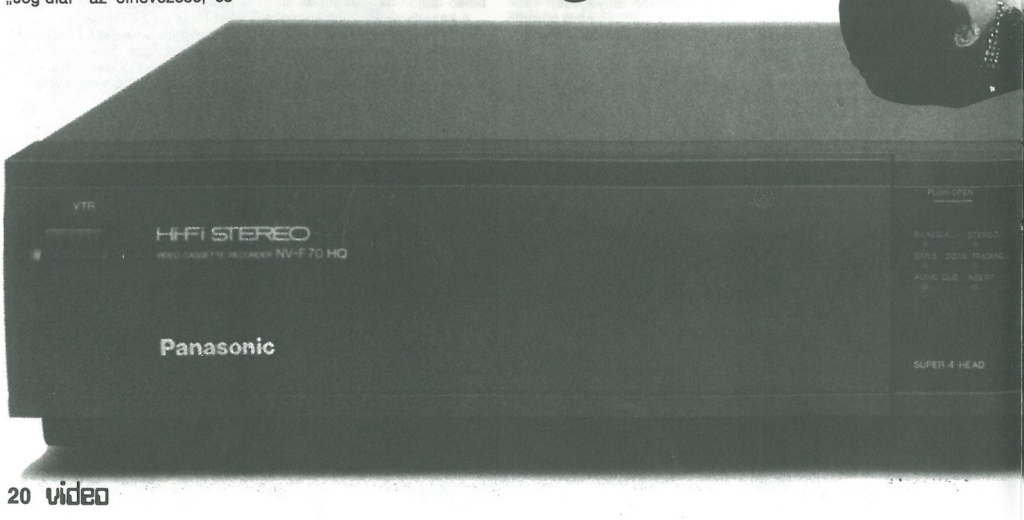
A televíziós stúdiókban is így keresik meg a kívánt vágási helyet, képnyi pontossággal. Ahhoz azonban, hogy a kikeresett helyen a vágás professzionális minőségben készülhessen, a stúdiókban használt berendezésekben a törlőfej a fejdobban helyezkedik el és a felvevőfejekkel együtt forog. Ilyen repülő törlőfeje vagy az NV–F70-nek is. E törlőfej fátyolmentes, tiszta inzertsnitt készítését teszi lehetővé, vagyis a már kész anyagba utólag zavarok nélkül ültethető be egy új jelenet.

Érdemes egy pillantást vetni a mechanikára is, amely természetesen gyorstöltéses rendszerű. A szalagot a betöltés után azonnal befűzi, és a már megismert rendszerekhez hasonlóan a fejdob közelébe húzza, így a PLAY nyomógomb megnyomása után alig két másodperc múlva megjelenik a kép. A gyorsképkeresés esetén, illetve a vágási munkák során a készülék a kijelölt helyet fél másodperces pontossággal találja meg.

Az NV–F70EG index kereséses rendszerű, vagyis minden felvétel kezdetekor egy láthatatlan jelet helyez el a szalagon. Ilyen rendszerrel már több magnónál találkoztunk (YVC, Sanyo, Fisher), jelzése e készüléknél VISS/VHS Index

Szolgáltatások: Sztereó-hifi hang, gyorsbefűzés, automatikus tracking, inzertsnitt, forgó törlőfej, beállítható képkeresés, állókép, torzítás, gyorsítás, hosszúlejátszás, intervallumfelvétel, ismétlő automatika, index gyorskeresés (VISS), VPS, VPS-gyorsfelvétel, utóhangosítás, display-távszabályzó vonalkód olvasóval, maradék játékidő-kijelzés, több programozású lehetőség.
Főbb adatai: VHS rendszer, játékideje 240/480 perc, 31 napon belül 8 program beírására van lehetőség, színrendszere PAL–SECAM.
Méretei: 430 × 86 × 395 mm
Csatlakozói: Scart és BNC/RCA (így 2 db AV bemenet), mikrofon, fejhallgató szabályozható, pause (szinkron-editálással) ez utóbbiak jack rendszerűek.

NV–F70EG videomagnó

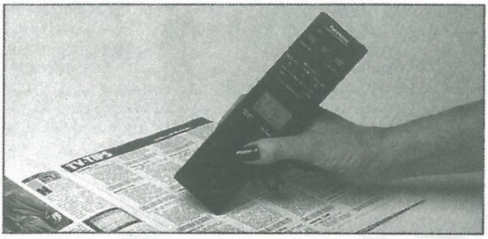
Search System. Ezek a jelek természetesen e készülékkel is utólag felvihetők és letörölhetők.

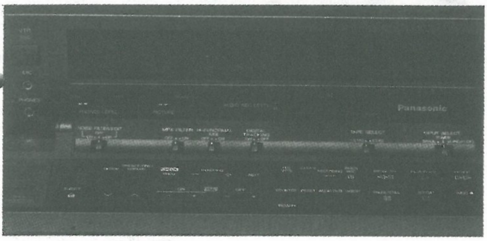
Van azonban e készüléknek még egy igen érdekes és sajátos tulajdonsága, az ún. intervallumfelvétel, ami azt jelenti, hogy két másodperces felvételt négy másodperces szünet követ. Így egy négyórás kazettával, figyelembe véve, hogy e video fél sebességre is képes (8 óra) az intervallumüzem további háromszoros kihasználást eredményez, vagyis 24 órás felvételt biztosít. Ezzel az üzemmóddal felügyeleti feladatok ellátására igen jól alkalmazható.

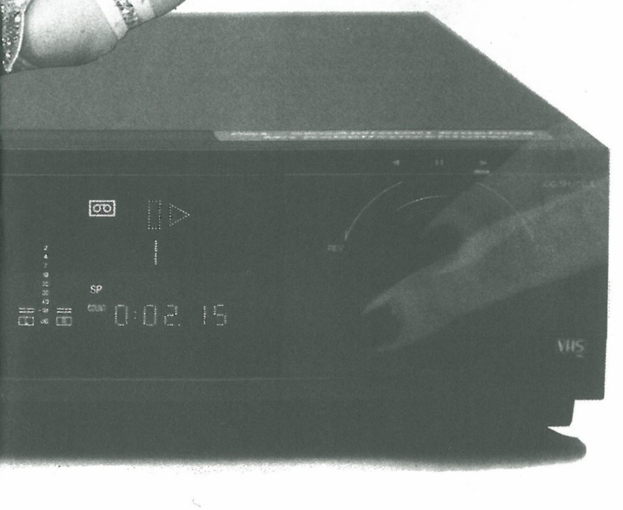
Az inzert vágás szinte hozza magával az utóhangosítás követelményét, melyre a Panasonic természetesen képes. A normál hangcsík tetszés szerint rendelkezésre áll az utóhangosításra, s így lejátszásnál önállóan „élhet" a sztereó-hifi sáv, a monó sáv vagy akár a kettő keveréke.

A hifi hangsáv szépen szól, a sokszor emlegetett fejátkapcsolási zajok szinte észrevehetetlenek, a kemény, fémes hangok is tisztán szólnak, és jelzik, hogy a készülék az impulzusszerű hangok visszaadására is kiválóan alkalmas.

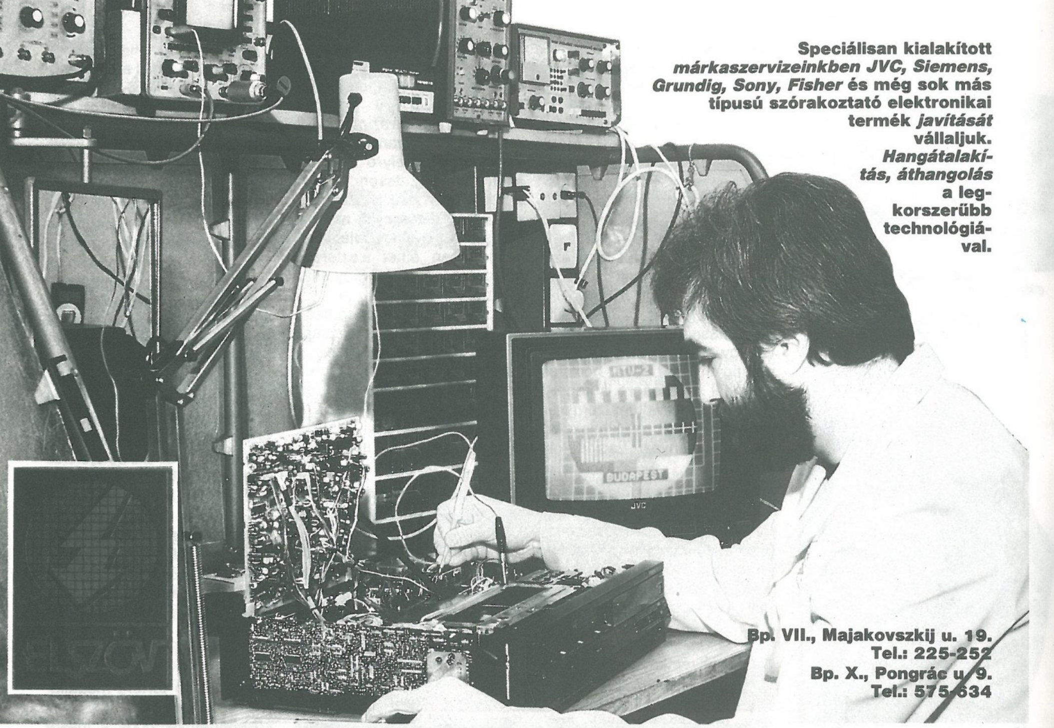

A távirányítóba beépítették az időbeállító vonalkód-leolvasóját. A gombokat és billentyűket egy lehajtható lemezen, funkció szerint csoportosították. A tárcsával a felvétel, akárcsak a stúdióban, előre és visszafelé is leforgatható

Képminőség tekintetében a felbontás, a zaj és a színminőség a legjobb VHS-ekhez volt mérhető. Természetesen – a minőség és szolgáltatások alapján szinte minden használhatóságot növelő tulajdonság magától értetődővé vált – a képélesség-szabályzó igen jól, széles tartományban funkcionált, igaz a túl éles kép több zajt eredményez. Ezen segít a színzajszűrő, aminek használata azonban élességvesztességgel jár. Hivatása magaslatán volt az automatikus Tracking is, mely a lejátszás során folyamatosan korrigált.

A készülék PAL–SECAM színnormás, azonban a típusszámjelölésekben járatosak tudják, hogy az EG betűjelölés csupán CCIR hangnormát jelent. A készülék egyébként vonalkóddal is programozható – ott, ahol ilyen műsorújságok rendelkezésére állnak. A fényceruza egyébként – igen szellemesen – a távszabályzóba van beleintegrálva, így kizárt az elvesztés veszélye.

Végül érdekességképpen megemlítjük, hogy az 1988 márciusában történt megállapodás óta a VHS norma egyik követelménye, hogy a másolásvédelemmel ellátott és kölcsönzött videokazetták zavaróimpulzusait ne kerülje meg a készülék. A VHS licencet adó JVC ugyan még a korábbiakban megállapodott a filmiparral, hogy a készülékek 1988. április 1-jétől megfelelnek a Macrovision másolási védelemnek. Ennek lényegét még tavaly, a magazinunk 17. számában írtuk le, és akkor mutattunk be két különböző, másolásvédelmet megkerülő berendezést, mely lehetővé teszi a képkioltás időtartamába beültetett zavarimpulzusok kiölését, igaz, bizonyos képminőségromlások árán. Már akkor is jeleztük, hogy amennyiben a videók eleget tesznek az új szabványoknak, nevető harmadikként ezek a gyártók lépnek be. Egyelőre a látható következmény, hogy a Valvo cég, mely az IC-ket szállítja, megváltoztatta már futó gyártását, és úgyszintén áramköri változtatást hajtott végre az AGC fokozatban a Grundig, az ITT és a Philips is.

A Panasonic NV–F70EG mutatott jellemzői és szolgáltatásai alapján a VHS videók között az első helyen értékelendő rögtön az S–VHS-ek után.

hétfő kedd szerda csütörtök péntek szombat vasárnap hétfő kedd szerda csütörtök péntek szombat vasárna

A RÓZSAVÖLGYI ZENEMŰBOLT VIDEOFILM-AJÁNLATA:

...pld. **PUNKY BREWSTER**
100 perces szinkronizált amerikai rajzfilm — 1950 Ft
A csodálatos kalandokban bővelkedő, szórakoztató rajzfilm főszereplői egy Punky Brewster nevű rosszcsont kislány és egy Glomer névre hallgató fantasztikus csodalény, akik Amerika- és immár világszerte a gyerekek kedvenceivé váltak.

...pld. **SINDBÁD TENGERÉSZ**
60 perces színes, szinkronizált japán rajzfilm — 1800 Ft
Sindbád ebben a kedves rajzfilmben rakoncátlan kamasz, aki édesanyját szeretné megtalálni a messze tengerentúlon.

...pld. **ANGYALOK DÜHE I–II.**
180 perces, színes, szinkronizált amerikai bűnügyi film 16 éven felülieknek! — 3900 Ft
Szerelem és vérbosszú

...pld. **BOSSZÚ**
100 perces színes, szinkronizált spanyol játékfilm. — 1950 Ft
A Cannes-ban díjat nyert film középpontjában egy kis spanyol falu két családjának nemzedékekre visszanyúló ősi ellenségeskedése áll.

...pld. **GYILKOS JÁTSZMA**
90 perces színes, szinkronizált amerikai bűnügyi film
18 éven felülieknek! — 1950 Ft
A vérbeli professzionális amerikai krimiben minden megtalálható, ami a gondtalan kikapcsolódáshoz szükséges: szerencsejáték, zsarolás, gyilkosság, szex.

...pld. **KALAND CIES SZIGETÉN**
82 perces színes, szinkronizált olasz-spanyol ifjúsági kalandfilm — 1950 Ft

...pld. **MISSISIPI FEKETE ANGYALA**
100 perces színes, szinkronizált spanyol-amerikai film. — 1950 Ft
A vadnyugati történet főhőse – szokatlan módon – egy fiatal néger pap, aki bátran szembeszáll a züllött kisvárost markában tartó, mindenre elszánt gonosztevőkkel.

...pld. **VÉGZETES LÁTOMÁS I–II.**
180 perces színes, szinkronizált amerikai bűnügyi film
18 éven felülieknek! — 3900 Ft
Megtörtént bűnügyet dolgoz fel a lélegzetelállítóan izgalmas, kétrészes amerikai film

KEDVEZŐ ÁRÚ ÜRES VIDEOFILM!
AGFA E–180 (3 órás) csak 590 Ft

A felsorolt kazetták bármelyike megrendelhető a kitöltött, kivágott, címünkre borítékban beküldött hirdetés alapján. Postán utánvéttel szállítunk, a portóköltséget felszámítjuk.
Tekintettel a korlátozott példányszámokra, a rendeléseket beérkezésük sorrendjében teljesítjük.
Címünk: Állami Könyvterjesztő Vállalat
RÓZSAVÖLGYI ZENEMŰBOLT
1052 Budapest V.,
Martinelli tér 5.

A megrendelő neve: ....

Pontos címe (irányítószámmal): ....

....

hétfő kedd szerda csütörtök péntek szombat vasárnap hétfő kedd

csütörtök péntek szombat vasárnap hétfő kedd szerda csütörtök péntek szombat varásnap hétfő kedd szer

szombat vasárnap hétfő kedd szerda csütörtök péntek szombat vasárnap

KAMERASULI XIII.

Videoirodalom

Akármilyen hihetetlen, az elmúlt hónapban a Kamerasuli egyesztendős periódusa zárult le. Amióta a Video Magazin havonta megjelenő folyóirattá nőtte ki magát, minden hónapban jelentkeztünk. Ebben az egyéves időszakban nagyon-nagyon alapszinten lényegében minden olyan témakörrel foglalkoztunk, amit a nem professzionális videózáshoz feltétlenül tudnunk kell. Egy dolgot nem sikerült megszerveznünk – talán nem is lett volna rá igény –, hogy amit leírtunk, azt gyakorlati tanfolyamokon is „ki lehessen próbálni". A jövő talán rejteget ilyen lehetőségeket is számunkra.

Mindenesetre a Kamerasuli első „része" olyan, mint egy befejezetlen könyv. Hiányoznak a végéről azok az információk, amelyek segítenek az olvasónak abban, hogy szakirodalomból válogasson, „naprakész" legyen a gyorsan fejlődő és alakuló audiovizuális kommunikáció terén. Megpróbálunk ezért egy tallózó kirándulást tenni a hazánkban hozzáférhető információs forrásokban, néhány szót ejtve a környező országokban fellelhető ez irányú irodalomról is.

Nézzük először a könyveket. Mivel nem dicsekedhetünk a választék áttekinthetetlen bőségével, a válogatás nem okoz gondot. Csak reménykedni tudunk abban, hogy a most két kezünk ujjain megszámolható könyvek száma a jövőben nőni fog, átfogóbb és használhatóbb kiadványokkal. Nézzük tehát a jelenleg hozzáférhető szakirodalmat.

A VIDEO VILÁGA I. – Videotechnika
Szerkesztette: Bán A., Beke L., Zágon B., Zelnik J.
Népművelési Intézet, 1983
(Mindössze 1000 példányban jelent meg – már nem kapható.)

A VIDEO VILÁGA II. – Videoművészet
Szerkesztette: Bán A., Beke L.
Népművelési Intézet, 1983
(Mindössze 1000 példányban jelent meg – már nem kapható.)

A VIDEO VILÁGA III. – Kábel, kommunikáció, közösség
Szerkesztette: Kálmán A., Nagypál E.
Népművelési Intézet, 1984
(1000 példányban jelent meg – már nem kapható.)

Szűcs Pál: VIDEO KÉZIKÖNYV
OMIKK, 1985
Ára: 96 Ft
(3000 példányban jelent meg, itt-ott még fellelhető.)

KAMERA 1 – fotó, film, video
Szerkesztette: Dékán István
Műszaki Könyvkiadó, 1987
(Kapható, ára: 150 Ft.)

VIDEO-ALFA
Szerkesztette: Márczi I.–Zelnik J.
Múzsák Közművelődési Kiadó, 1987
(Kapható, ára: 130 Ft.)

VIDEOTECHNIKA A GYAKORLATBAN
Szerkesztette: Barna Tamás
Műszaki Könyvkiadó, 1988
(Kapható, ára: 95 Ft.)

A választék – láthatóan – elég szerény. Ha arra gondolunk, hogy az amatőr videózás gyakorlatának megalapozásához ezekből a könyvekből mindössze az utolsó kettő használható – azok is csak bizonyos korlátozottsággal –, akkor nem szabad csodálkoznunk azon, hogy a magyarországi mozgóképi kultúra olyan alacsony szintű. Persze ennek egyéb, sokkal súlyosabb okai is vannak, amelyeket nem az amatőr-területen kell keresnünk.

A folyóiratokban és alkalmi kiadványokban már bővebb a magyar nyelvű irodalom. Mindenki figyelmébe ajánljuk az évenként egyszer megjelenő *Rádiótechnika Évkönyv*et és a *Technika Magazin*t (a *Technika* c. havilap évkönyvét), mint az előző év fontos videotechnikai eredményeiről is beszámolót tartalmazó kiadványokat. Ami pedig a rendszeresen megjelenő folyóiratokat illeti, íme a lista:

VHS MAGAZIN – Video, Hírek, Sikerek
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Megjelenik évente négyszer, egy szám ára: 49 Ft

VIDEOTECHNIKA
Kiadja a Műszaki Könyvkiadó
Megjelenik évente négyszer, egy szám ára: 58 Ft

ÚJ TECHNIKA
Kiadja a Műszaki Könyvkiadó
Megjelenik évente négyszer, egy szám ára: 49,50 Ft

TECHNIKAI ÉRTESÍTŐ
A Mafilm, a Movi, az MTV, a Magyar Szinkron és Video Vállalat és a Magyar Filmlaboratórium Vállalat közös kiadványa.
Megjelenik évente négyszer (csak előfizetőknek).

AV-KOMMUNIKÁCIÓ
Kiadja az OMIKK
Megjelenik évente hatszor, egy szám ára: 70 Ft

AMATŐRFILM
A Magyar Amatőrfilm és Video Szövetség tájékoztatója
Megjelenik évente hatszor.

TECHNIKA
Az OMIKK általános műszaki szemléje
Megjelenik havonta, egy szám ára: 7 Ft

A felsorolt lapok természetesen más-más igénnyel és céllal készülnek. Tartalmi átfedések alig-alig fordulnak elő, kivéve a terület technikai újdonságait bemutató fejezeteket. Bár ez utóbbi rovat az egyszerű hírtől egészen az elmélyült, részletes ismertetésig változhat, a lap profiljától függően. Míg a VHS Magazin elsősorban a videokazettát fogyasztó olvasóhoz szól, addig a VIDEOTECHNIKA a hivatásos videósok technikai szemléje, cikkei általában magas műszaki színvonalon (technikusoknak, mérnököknek) íródnak. ▶

Az ÚJ TECHNIKA egy általános műszaki szemle, melynek Szórakoztató elektronika című állandó rovatában találkozhatunk a minket érdeklő hírekkel. Sajnos ezeket a „híreket" nem mindig jellemzi a szakmai pontosság. Legutóbbi, 1989/2. szám 57. oldalán a Blaupunkt CR–8010-es kamkorder ismertetésében pl. ez olvasható:

„A képfelvétel-készítésnél igen jól használható az automatikus képvágás (egyik leállástól a másik indításig), *az automatikus átúsztatás* (két képsor között), *a képfelvételi lassítás és gyorsítás*, valamint az állókép-rögzítés. Lehetőség van még a *felvételi képléptetésre* is (kockázásra), amely lehetővé teszi, hogy pl. mozgásfázis-rajzokat is rögzítsünk, amely később lejátszható mozgó rajzfilmmé áll össze. A beépített irányérzékeny kondenzátormikrofon kielégítő minőségű helyszíni kísérőhang felvételét teszi lehetővé."

Az aláhúzás (kiemelés) tőlünk származik. Úgy gondoljuk, hogy aki a legalapvetőbb videós ismeretekkel rendelkezik, az azonnal tudja, hogy nem felelhetnek meg a valóságnak a következő megállapítások:

– automatikus átúsztatás (ez csak utómunkánál, editálásnál oldható meg).

A kamkorder nyilván képes a jelenet automatikus kivilágítására és elsötétítésére, de ez nem áttűnés;

– a képfelvételi lassítás és gyorsítás (sajnos ez a „lassítás" még nem amatőr szinten is csak méregdrága berendezéseken valósítható meg felvétel közben);

– a „gyorsítás" mint kockázott felvételi lehetőség – a kölni Photokina beszámolónkban már szóltunk erről a lehetőségről – elképzelhető;

– nem tudjuk, mit ért a beszámoló „felvételi képléptetésen", mert a kockázott felvételt szerintünk mást jelent. Mi a képléptetésen azt értjük, hogy a felvett mozgás egyes fázisait (kockáit) tetszőleges ideig nézzük, aztán „lépünk" a következő kockára, mozgásfázisra stb. Ennek természetesen csak a felvett anyag *lejátszásakor* van értelme.

A TECHNIKAI ÉRTESÍTŐ a magyar film- és televíziós szakma belső tájékoztatója. Mindenféle, a mozgóképpel kapcsolatos elméleti és főleg gyakorlati problémával foglalkozik. Miután utcai árusításban nem kapható, itt közöljük, hogy az érdeklődők (videoklubok, intézmények stb.) évi 500 Ft-ért megrendelhetik a következő címen: MOVI, Operatőri Tanács (Budapest, Könyves Kálmán krt. 11–15. 1097).

Míg az AV KOMMUNIKÁCIÓ elsősorban az oktatás- és tájékoztatástechnológiai problémák körüli nemzetközi eseményekről próbál átfogó képet adni, addig az AMATŐRFILM szinte csak a Magyar Amatőrfilm és Videoszövetség belső életének krónikása, s ritkán találunk benne a mozgókép elméletével vagy gyakorlatával foglalkozó cikket. A TECHNIKA című folyóiratot azért ajánljuk olvasóink figyelmébe, mert szinte minden számában találunk a televíziózással vagy a videózással kapcsolatos hasznos információkat.

Ha kíváncsiságunkat a hazai lapválaszték nem elégítené ki, akkor a környező országokban kell körülnéznünk. A KGST-országokban nagyon szegényesek a lehetőségek. Nincs tudomásunk arról, hogy az NDK-ban, Lengyelországban, Romániában és Bulgáriában lenne olyan folyóirat vagy egyéb kiadvány, amelyik az amatőr videózással bármilyen szinten is foglalkozna. Csehszlovákiában is mindössze az 1987-es év közepétől létezik az átszervezéssel létrehozott *Amatérsky Film a Video* című havilap. Hasonlóan született 1988-ban Jugoszláviában a Fotografija Film helyett a *Fotografija AVideo*. Persze szomszédaink nyelvén nem sokan beszélünk, így ezek a lapok – olcsóságuk ellenére – valószínűleg csak képanyagukkal kelthetik fel érdeklődésünket.

Az orosz nyelvtudással rendelkezők azonban egy igen érdekes szakmai folyóiratban lapozhatnak. A *Tyehnyika kino i televigyényija* című folyóirat (mindössze 90 kopek egy szám ára) – kimondottan filmes és televíziós szakemberek lapja – 1989 januárjától rovatot indított Film- és videobarátok klubja címmel amatőrvideósok részére, bár ez a rovat egyelőre csak a VHS formátummal foglalkozik.

Valószínű, hogy ezzel a néhány mondattal az európai szocialista országokban fellelhető amatőröknek szóló szakirodalmának teljes keresztmetszetét adtuk.

A nyugat-európai piac bővelkedik az információs anyagokban, könyvekben és folyóiratokban egyaránt. Itt elsősorban a német nyelvterület kiadványai (Ausztria, NSZK, Svájc) dominálnak. Két könyvet feltétlenül meg kell említenünk, mert viszonylag elérhető áron (30 DEM) beszerezhetők és a sok ábrát és kevés szöveget tartalmazó könyvek kis nyelvtudással is könnyen megérthetők. Az első – még 1982-ben jelent meg – a VWI Kiadónál megjelent Felter–Wernitz–Wöhner: *Filmen mit Video* c. könyv. Ez a mű a semmilyen alapismerettel nem rendelkező amatőrvideózásra vállalkozót próbálja megtanítani mindarra, amit a videotechnikáról és a mozgókép törvényszerűségeiről alapfokon tudni kell. Ez ugyan nem sok, de ahhoz elegendő, hogy az első felvételek visszanézése ne kudarcélménnyel záruljon.

A másik könyv a Laterna Magica Kiadónál jelent meg 1988-ban, Lewis–Spitzing: *Perfekte Video Praxis.* Ez a könyv Roland Lewis 1987-ben Londonban megjelent videós tankönyvének „németesített" változata. A mindössze 220 oldalas zsebkönyv első 40 oldala tömören tartalmazza mindazt – szinte kimondottan rajzos ábrákkal előadva –, amit a Filmen mit Video című könyv egésze mond el. A könyv hátralévő négyötöde a különböző műfajok (természetfilm, sportfilm, útifilm, dokumentumfilm stb.) felvételi és előkészítési (szervezési) problémáit ismerteti sok-sok rajz és fotó segítségével.

Három folyóiratról szólunk itt először; ezek a *Video*, a *Video Vision* és a *Video Aktiv*. Ezek közül a Video felel meg leginkább a mi lapunknak, azzal a kis különbséggel, hogy szakmai jellegű (a kreatív videózást segítő) továbbképzéssel nem foglalkozik. Ezt a feladatkört a Video Aktiv kimerítően felvállalta. A Video Vision tulajdonképpen a kazettapiac híreinek fóruma, leginkább a VHS Magazinhoz hasonló tartalommal. A lapok ára 5 és 7 DEM között mozog.

Akit az általánosabb mozgóképi felhasználások lehetőségei is érdekelnek – oktatásban és információterítésben –, annak a *Medien* című lapot (9 DEM) tudjuk jó szívvel ajánlani. A lap tematikája a mi *AV Kommunikáció* lapunkéhoz hasonló, de annál sokkal alaposabb és bővebb terjedelmű.

Nekünk persze a magunk nyelvén kell megfelelő irodalmat nyújtani a lassan kibontakozó amatőrvideózáshoz. Éppen ezért most, amikor a Kamerasuli bezárja kapuit, kinyitjuk a Videoiskola kapuját. Sokakat érdeklő témákkal szeretnénk alaposabban foglalkozni, éppen ezért kérdéseket és kéréseket várunk a következő címre: VIDEO MAGAZIN, Budapest 1398 Pf. 589

A legközelebbi találkozásig jó fényt és szép képeket!

Rák József

1989: félmillió képmagnó!

Szokott-e képmagnóról videoprogramokat nézni? Szokott-e Ön videózni otthon, barátoknál, szórakozóhelyen?

Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre válaszolt az elmúlt hetekben az ország 3000 polgára a Magyar Közvélemény-kutató Intézet felmérése számára. Az MKI – illetve elődje, a TK – alapkutatásaként évek óta figyelemmel kíséri a tömegkommunikációs rendszer változásait, az új kommunikációs eszközök elterjedésének mértékét: a műholdas programok vételi lehetőségének szaporodását, a városi, helyi televíziózás fejlődését, a képmagnók számának gyarapodását, a videózási szokások kialakulását. A kutatók évente 9000, 18 évesnél idősebb, az ország felnőtt lakosságát reprezentáló minta nyomán, személyes interjúk alapján jutnak értékes adatokhoz – egyebek mellett – a hazai videózás helyzetéről, fejlettségi állapotáról. Az interjúk általában márciustól novemberig, négy alkalommal készülnek, s ezen kívül a megkérdezettek közül 3000-től június táján külön is érdeklődnek tájékozódási szokásaikról.

Az elmúlt esztendők videózással összefüggő adatait dr. Valkó Emőke és Rosner Imre szociológusok, az MKI munkatársai dolgozták fel, és érdeklődve várják a most beérkező legfrissebb válaszokat is. Mint mondják, a feleletek alapján pontosan nyomon követhetők a hazai mozgások, változások. Tavaly az előző évhez képest megduplázódott Magyarországon a képmagnó-tulajdonosok száma. Száz felnőtt közül tíznek már volt videokészüléke, vagyis 1988-ban körülbelül 340 ezer képmagnó volt hazánkban. A videózás szinte teljes egészében a magánszférában vált szórakozási, kikapcsolódási formává. Itt is érvényesül a kevés eszköz – kollektív fogyasztás elve: ahogyan az 50-es évek legvégén, a 60-as évek elején az emberek televíziót nézni jártak el egymáshoz, úgy a 80-as évek végén a rokonok, barátok, ismerősök közös otthoni videózása vált divattá.

Általában abban a családban vesznek készüléket, ahol gyerekek, fiatalok is vannak. A vizsgálatok érdekes tapasztalata az is, hogy a családok nemritkán anyagi erejükön felül vállalkoznak a magnóvásárlásra. Amelyik otthonban több tévé van, s ezek közül az egyik már színes, a vásárlásban a video következik. A személyi számítógéppel is felszerelt háztartások felében már működik képmagnó, s a hifitoronnyal rendelkezők egyharmada is vett magának videokészüléket. Az adatokból az is kiderül, hogy a videózás hazai intézményesülésével, vagyis az állami, vállalkozói kölcsönhálózatok fokozatos kialakulásával nő azok száma, akik a kazetta-cserebere, a feketepiacon történő vásárlás helyett, mellett, a kölcsönzőüzletekből csillapítják műsoréhségüket. A kölcsönzőkben pedig – ami a választékot illeti – a piaci szemlélet került előtérbe, felváltva a korábbi „kultúrszemléletet".

A két kutató – az eddigi tapasztalatok ismeretében – úgy véli, 1988-hoz képest ebben az esztendőben már nem fog megduplázódni a képmagnók száma; az ellátottság aránya tízről tizenöt százalékosra nőhet, elérve az 500 ezer készüléket. Minden bizonnyal emelkedett azok száma, akik megtakarított pénzüket – jobb, értelmesebb tőkebefektetés híján – képmagnóba fektették, s valutájukat április 8-ig videóra (is) költötték, habár nagy szükségük nincs a berendezésre. Így idén a korábbi 6 százaléknál várhatóan több lesz azoknak a képmagnó-tulajdonosoknak az aránya, akik videójukat nemigen használják.

Nemrégiben fejeződött be egy speciális adatfelvétel is. A Magyar Videósok Országos Egyesülete több száz tagjától a kutatók már nem csupán általános, hanem speciális, videózással összefüggő kérdésekre is választ kaptak. Például olyanokra is, hogy ki milyen típusú tv- és videokészüléken nézi a műsorokat, milyen márkájú kazettákat használ; milyen funkcióra használja a képmagnóját; gyűjt-e filmeket, műsorokat, milyeneket, s kinek milyen alkotásokból áll össze a videokönyvtára.

A vizsgálatok, kutatások eredményeivel, következtetéseivel igyekszünk mihamarabb megismertetni a Video Magazin olvasóit is. (A táblázatok dr. Valkó Emőke–Rosner Imre: *A videózás jellemzői Magyarországon 1987-1988-ban* című tanulmányából valók.)

E. T.

PORNÓ, SZEXFILM

Rangsor	Az érdeklődés csökkenő sorrendje (hány % nézi)		A közönség összetétele százalékban	
1	tanuló	(38)	szakmunkás	(31)
2	szakmunkás	(18)	egyéb szellemi	(23)
3	vezető értelmiségi	(17)	vezető értelmiségi	(12)
4	egyéb szellemi	(14)	betanított munkás	(9)
5	betanított munkás	(10)	tanuló	(8)
6	segédmunkás	(7)	htb. gyes. gyed.	(60
7	mezőgazd. fizikai	(6)	segédmunkás	(4)
8	htb. gyes. gyed.	(5)	mezőgazd. fizikai	(4)
9	nyugdíjas	(1)	nyugdíjas	(3)
			Összesen	100

HORROR

Rangsor	Az érdeklődés csökkenő sorrendje (hány % nézi)		A közönség összetétele százalékban	
1	tanuló	(46)	szakmunkás	(32)
2	szakmunkás	(22)	egyéb szellemi	(21)
3	vezető értelmiségi	(16)	vezető értelmiségi	(10)
4	egyéb szellemi	(15)	betanított munkás	(10)
5	betanított munkás	(13)	tanuló	(9)
6	segédmunkás	(9)	htb. gyes. gyed.	(6)
7	mezőgazd. fizikai	(7)	mezőgazd. fizikai	(5)
8	htb. gyes. gyed.	(7)	segédmunkás	(3)
9	nyugdíjas	(1)	nyugdíjas	(3)
			Összesen	100

Az egyes műfajok közönségének összetétele nemek szerint százalékban (1987)

Műfajok	Férfiak	Nők	Összesen
Rajz- vagy mesefilm	54	46	100
Videoklip	55	45	100
Karate vagy akció	57	43	100
Pornó	66	34	100
Horror	62	38	100
Kaland vagy western	57	43	100
Tudományos fantasztikus	58	42	100
Művészfilm	58	42	100
Dokumentum	61	39	100
Oktatási vagy szakmai	61	39	100
Amatőr videózók	56	44	100
A videózó mintánkon	54	46	100

Képmagnóval rendelkezők aránya foglalkozás szerint százalékban

	1987	1988. június
vezetők	16	17
értelmiségiek	8	10
egyéb szellemi foglalkozásúak	7	10
szakmunkások	7	8
betanított munkások	3	3
segédmunkások	2	3
mezőgazdasági fizikaiak	1	1
aktív keresők átlagosan	6	8
nyugdíjasok	2	3
gyesen, gyeden levők	4	7
háztartásbeliek	2	2
tanulók (18 év felett)	7	17

Képmagnóval rendelkezők aránya jövedelem szerint százalékban

Család összes jövedelme havonta	1987	1988. június
4 000 Ft-nál kevesebb	0	1
4 100– 6 000 Ft	1	1
6 100– 8 000 Ft	1	2
8 100–10 000 Ft	2	4
10 100–12 000 Ft	3	4
12 100–15 000 Ft	4	5
15 100–17 000 Ft	5	7
17 100–20 000 Ft	8	8
20 000 és több	13	14

Az egyes műfajok rangsora a videózó férfiak és a nők körében (1987)

Rangsor	Férfiak		Nők	
1	Kaland, western	(86)*	Rajz vagy mese	(86)
2	Karate, akció	(85)	Kaland, western	(79)
3	Rajz vagy mese	(84)	Videoklip	(76)
4	Videoklip	(79)	Karate, akció	(75)
5	Tud. fantasztikus	(74)	Tud. fantasztikus	(68)
6	Horror	(72)	Horror	(53)
7	Pornó	(65)	Pornó	(40)
8	Művészfilm	(39)	Művészfilm	(33)
9	Oktatási, szakm.	(36)	Oktatási, szakm.	(27)
10	Dokumentum	(32)	Amatőr	(26)
11	Amatőr	(28)	Dokumentum	(24)

* ennyi százalékuk látta már

Képmagnóval rendelkezők aránya iskolai végzettség szerint százalékban

	1987	1988. június
8 általánosnál kevesebb	1	2
8 általános	4	5
Középiskola	8	11
Egyetem	9	15

Képmagnóval rendelkezők aránya lakóhely szerint százalékban

Budapest	11	17
megyei jogú városok	3	
megyeszékhelyek	5	
városok	4	7
községek 5000-nél több lakossal	4	
községek 1500–5000 lakossal	2	2
községek 1500-nál kevesebb lakossal	1	

Zolnay Pál az amatőrökről:

„A profik is példát vehetnének tőlük!”

Ez év tavaszán immáron 36. alkalommal rendezték meg az Országos Amatőrfilm- és Video Fesztivált, ezúttal Szombathelyen. A versenyt követően Zolnay Pál filmrendezőt, a zsűri elnökét kérdeztük a szemle tapasztalatairól.

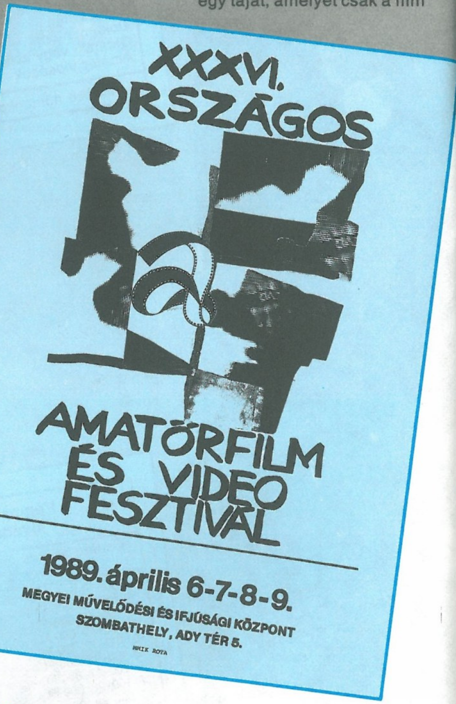
– Az elmúlt időszak legnagyobb élménye volt számomra e negyvenöt alkotás megtekintése. Újra bebizonyosodott előttem, hogy a szabad ember mennyivel jobban tud dolgozni: az amatőröknek ugyanis nem diktál senki, maguk belátása szerint alkotnak. A művek – melyeknek körülbelül felét videóval készítették – olyan magas művészi színvonalúak voltak, hogy a 45-ből 23-nak esélye volt a díjak elnyerésére. A filmekből felkészült, elhivatottságot érző amatőr művészeket ismerhettünk meg. A legizgalmasabb műveket érettségükről tanúságot tevő fiatalok készítették, de az idősebbek munkája is fiatalos szellemről tanúskodott. Meghökkentő volt például, hogy a *Ruszland* című, videóra készült alkotással nagydíjat érdemelt Mészáros Róbert mindössze 22 esztendős, és ez volt élete első filmje. A több mint háromnegyed órás mű tiszta szemlélettel, magas művészi színvonalon szól egy eddig feltérképezetlen témáról, a Magyarországról a Szovjetunióba elhurcolt sváb asszonyok sorsáról.

– A nagydíjas alkotáson kívül a versenyfilmekben találkozott-e a zsűri újszerű témaválasztással, látásmóddal?

– Nagy örömünkre igen, és ezért is fájlaljuk, hogy vagy 15 művet nem is tudtunk díjazni, mert túl hamar elfogytak a díjak. Záróbeszédemben is elmondtam: az amatőrfilmezés, -videózás olyan, mint egy kutatólaboratórium. Amire a profiknak nincs pénzük, idejük, energiájuk, azt az amatőrök meg tudják csinálni. Ők a legjobb értelemben vett avantgard alkotók. Ebben a művészetben, különösen a videózásban még kihasználatlan lehetőségek rejlenek, s az amatőröktől a profi filmgyártás is példát vehetne. A filmes szakmában azt mondják, hogy a fikciós film hatásában általában elmarad a dokumentumfilmtől. Márpedig az amatőrök éppen a fikciós filmben törnek új utat.

– A fesztiválon látottak közül említene példát erre s az újszerű látásmódra?

– Nagyon nehéz a művekről beszélni, mert a film lényege, hogy látványban fejezzen ki érzelmeket, közvetítsen gondolatokat. Vági László és Petrovics Zoltán *Vándorúton* című munkájában például két képmezőn egyszerre fut ugyanaz a cselekmény, kis fáziseltolódással. Ez egyáltalán nem zavaró, sőt jobban leköti a figyelmet. A megoldás nem öncélú, szorosan a mondanivalóhoz kapcsolódik, kifejezi a dialektikát. A Közgazdasági Egyetem Vizuális Brigádja *Kikészítőgyár* című filmjében egyetlen szó sem hangzik el: meghökkentően őszinte érzetsor semmiről és mindenről – arról a világról, amelyben élünk. Kotnyek István *Vízrajza* hihetetlen tömörséggel jelenít meg egy tájat, amelyet csak a film

A XXXVI. Országos Amatőr Film és Video Fesztivál díjazottjai

Nagydíj: Mészáros Róbert: *Ruszland* [A díjjal a Balázs Béla Stúdió (BBS) 200 ezer forintos filmkészítési támogatása is együtt jár.]

I. díj: A Közgazdasági Egyetem Vizuális Brigád alkotóközössége: *Kikészítőgyár*. (Ugyanez a mű a BBS külön támogatásaként a video 16 mm-es film formába való felnagyítás lehetőségét nyerte el a 15 ezer forintos jutalom mellett.)

II. díj: Szőke András: *Citromdisznó* (10 ezer forint)

III. díj: Kotnyek István: *Vízrajz*. Sulyok Kálmán: *Te leszel a ló*. Váradi Gábor–Murai Gábor–Poitinger Andrea: *Vermeer* (6-6 ezer forint)

Különdíj: A *Nagy lépések* című film alkotóközössége (4 ezer forint)
Hajdu László: *Magángyűjteményemből No. 1.* (3 ezer forint)

A BBS 50 ezer forintos filmtámogatási díja, megosztva: Vági László–Perovics Zoltán: *Vándorúton* és Medgyesi Gabriella: *Teljes töredék*

nyelvével lehet kifejezni. Dicséret illeti Rákos József általános iskolai tanárt, aki a film iránt érdeklődő kisdiákokat mozgósította és a gyerekek kezébe adva a kamerát az ő szemükkel láttatja a világot. A pedagógus pedig nem avatkozik be, csupán szerkeszti a gyerekek által rögzített képet világunkról. Ez a film ahhoz közelít, ami miatt mi annak idején filmesek lettünk: vagyis belső világunk bemutatására, gondolataink, érzelmeink közvetítésére a művészet eszközével.

– Ön miként látja: miért fordulnak az amatőrfilmesek mind jobban a video eszköztárához, technikájához, s a fesztiválon is látott művek ismeretében melyek a video előnyei, hátrányai?

– Tény, hogy a Super 8-as filmezés alapanyagárai négyszeresükre emelkedtek, s az is tény, más egy háromórás kazettára forgatni és felvételekkel kísérletezni, mint egy tizenkét perces filmmel. Ezzel az időbőséggel vissza is lehet élni, de úgy látom, az amatőr videós tudja, hogy egy időegységen belül kell kifejeznie magát és képes kiválasztani azt a pillanatot, ami megörökítésre való. Méghozzá úgy, hogy az a pillanat mégsem válik állóképpé vagy fényképpé. Ha a videót nem mechanikusan és technokrata módon kezelik, nem úgy, ahogyan a klipkészítők többsége teszi, akkor ki lehet használni e technika előnyeit. Annál is inkább, mert a videoművészet ma még csecsemőműfaj. Vallom, hogy a videóval könnyen lehet olyan képeket rögzíteni, alkotni, amelyeket az emberi agy teremt tevékenysége során folyamatosan, éjjel-nappal. E látványnak aztán vannak akusztikai segítői, s a végső videolátvány már az érzékszervek működéséhez kezd hasonlítani. A felvett művel pedig adott esetben jobban lehet kommunikálni, mint szavakkal. A video így egyben terápia is lehet, pszichológus, szexológus is tudná hasznosítani.

– Gátolják-e az amatőrök kezdetleges videotechnikai lehetőségei az elképzelések megvalósítását?

– Méghogy kezdetlegesek? Inkább katasztrofálisnak tartom a technikai lehetőségeket. Sajnos nagyon is befolyásolja ez a végeredményt. Pedig a hősies munka gyakran sikerrel gyűri le a technikai fogyatékosságokat. Meggyőződésem, az alkotások jó része a világon bárhol megállná a helyét, ha megfelelő technikai minőségű lenne. Viszonylag kis összeget kellene csak beruházni, hogy minden iskolában ott legyen a video – a magnó, a kamera. A vizuális kultúrának nagyobb szerepet kellene kapnia az oktatásban, különösen napjainkban, amikor a kép szinte mindenütt kiszorítja a betűt. Tarthatatlan helyzet, hogy ma csak egy-kétszáz emberből áll az amatőr filmes, videós mozgalom, pedig az őszinte látásmód, szemléletmód kialakításában nélkülözhetetlen lenne, hogy a video – eszköztárával, lehetőségeivel – a fiatalok mindennapi életének része lehessen. Azok az intézmények, amelyeknek vannak ilyen eszközei, irigységből, féltékenységből vagy egész egyszerűen félelemből, féltésből „ráülnek” a berendezésekre. A filmes, a tévés szakma, beleértve a helyi televíziós stúdiókat is, vagy például a kamerák nem azoknál vannak, akik hasznosan tudnának bánni velük. El kellene érni, hogy a video végre kikerüljön a luxuskategóriából!

– Visszatérve a fesztiválhoz: hol lehet majd látni az értékes alkotásokat?

– Természetesen nemcsak azért kell filmet csinálni, hogy filmkészítés közben a rendezők jól érezzék magukat, hanem hogy a művet minél többen meg is nézzék. Egyelőre csak arról van tudomásom, hogy Lengyel Zsolt, a zsűri egyik tagja, tv-rendező igyekszik mindent megtenni, hogy a nagydíjas filmet a tévé képernyőjén milliók is láthassák. De úgy érzem, ez a szemle többi filmjére is érvényes. Sokakhoz el kellene jutnia annak a huszonhárom filmnek, amelyet színvonalasnak és díjra érdemesnek ítéltünk. Vetíthetnék azokat a televízió országos adásában, mozikban vagy a városi, helyi televízió műsorában. De ez már nem az alkotókon és nem is a szövetségen múlik.

Falus Tamás

Retina '89

Szeptember 6-a és 10-e között Szigetváron rendezik meg az első Nemzetközi Kísérleti Film- és Videoszemlét. Július 30-ig nevezhet a találkozóra minden független filmes, alternatív, amatőr vagy profi videoművész. A pályaművek közül a videoalkotások VHS, Video 8 vagy U-Matic technikával készülhetnek, a vetítési idő kötetlen. A beküldött munkákat előzsűri válogatja ki, s a versenybe bejutott szerzők a rendezvény időtartamára a város vendégei.

(Nevezési cím: Retina Stúdió, 7900 Szigetvár, Felszabadulás tér 21/a.)

A nemzetközi programban tíz országból érkezett munkák láthatók majd: így Franciaországból, az Egyesült Államokból, az NSZK-ból, Norvégiában, Svédországból, Japánból, Angliából, Ausztriából, Csehszlovákiából és Jugoszláviából. Az alkotások közül csak a magyar művek versengenek majd egymással.

Tetemrehívó

Elkészült a Fekete Doboz video-folyóirat legújabb száma. Ez év tavaszán Ember Juditnak és stábjának nyílott lehetősége arra, hogy az Új Köztemető 301-es parcellájában kamerával jelen lehessen a Nagy Imre-perben kivégzettek földi maradványainak feltárásakor. A videokamera egy héten át követte nyomon a kihantolás eseményeit az első kiemelt földdarabtól a sírok megleléséig, a maradványok elszállításáig.

Az alkotásban megszólalnak a kivégzettek hozzátartozói: Maléter Pál özvegye, Gyenes Judit; dr. Szilágyi József lánya, dr. Szilágyi Júlia; Gimes Miklósné, Halda Aliz; valamint Losonczy Gézáné özvegye, dr. Haraszti Mária. A tudományos feltárás munkálatai közben fejti ki véleményét dr. Kralovánszky Alán régész és dr. Nemeskéry János antropológus.

A film megdöbbentő képsorai is dokumentumértékűen bizonyítják, milyen méltatlan körülmények között, a végtisztesség legcsekélyebb jele nélkül temették el a szerencsétlen kivégzetteket. A filmrendező ezért sem szeret beszélni legújabb munkájáról. Csupán ennyit mond: „Nagyon megrázó, nagyon abszurd esemény szemtanúi voltunk kameránkkal. A feltárás során a régész, az antropológus, az egész tudós team tiszteletre méltó szakértelemmel, csodálatos emberséggel dolgozott, minden dicséretet megérdemelnek.”

F. T.

Tanfolyam

Videoműsor-készítő tanfolyam indul szeptember 14-től a Magyar Amatőr Film és Video Szövetség szervezésében, amely a vizsga eredményétől függően eseményrögzítő vagy önálló, szerkesztett műsorkészítői oklevelet ad. (Az előbbi lakossági megbízás, az utóbbi közületi megrendelés teljesítésére jogosít.) A 24 héten át tartó 200 órás tanfolyamon a hallgatókat neves televíziós és filmes szakemberek oktatják. Helyszín: CSŐSZER Oktatási Központ, Budapest XI., Budafoki út 10-ig jelentkezhetnek a MAFVSZ-nál, 1121 Budapest, Mátyás király út 7. Tel.: 559-349.

A tanfolyam költsége 6000 forint. Az érdeklődők szeptember

Törvénytől sújtva

Pont került egy csaknem két éve húzódó rendőrségi ügy végére: a Pesti Központi Kerületi Bíróság dr. Halász András vezette tanácsa nemrégiben hirdetett ítéletet Galla Sándor bűnperében.

Olvasóink egy része talán még emlékszik az esetre: annak idején – a nyíregyházi országos videoszemle kapcsán – a Stúdió '87 is foglalkozott az üggyel, egyenként meghallgatva az érintett feleket, ahol Galla Sándor is előadhatta álláspontját. A Magyar Légiforgalmi Vállalat termelésirányítója külföldön élő nagynénjétől postai úton, továbbá pilótáktól, rendszeresen kapott valutát, valamint műsoros videokazettákat és lézer-képlemezeket. A gyűjtemény gyarapítása lassanként szenvedélyévé vált. Olyannyira, hogy ugyanaz a film egyszerre három-négy kazettáján is felbukkant. Az óriásgyűjtemények tulajdonosai a videopiac 1985-től 1987-ig terjedő felvirágzásának időszakában hamar ráébredtek arra, hogy „házi videotáruk nemcsak a bővítés költségeit képes megtermelni..." (*Feketepiaci körséta*, Video Magazin 1989/3.). Néhányan – nyilván nem a nagyhalak – fennakadtak a rendőrség hálóján, így juthatott ez az ügy is bírósági szakaszba.

A tárgyaláson bebizonyosodott, hogy Galla néhány alkalommal ellenérték fejében másolt át filmeket videokazettára. Az ellenérték szinte minden esetben valamilyen munka elvégzése (például műszaki berendezések javítása) volt. A bíróság azt is megállapította, hogy a másolt filmek jelentős része horror, az erőszakot és brutalitást nyíltan dicsőítő, valamint pornográf, illetve ellenséges politikai tartalmú. Ebbéli véleményének kialakítását segítette a kirendelt igazságügyi szakértő részletes szakvéleménye, aki összesen 413 videokazetta és 67 lézer-videolemez megtekintése, megvizsgálása után alakította ki álláspontját.

A szakvélemény a lefoglalt kazetták és lemezek együttes belföldi értékét egymillió forintban állapította meg, hozzátéve: a becslést nagymértékben megnehezítette az a tény, hogy a házilagos másolatoknak csak feketepiaci áruk van, hivatalosan nem is forgalmazhatók.

A szakértő négy kategóriába sorolta a filmeket: az elsőbe a Magyarországon valamilyen formában már bemutatott művek kerültek, a második kategória az át nem vett, de egyébként nem kifogásolható filmek, a harmadikba a tartalmi szempontból kisebb-nagyobb kifogás alá eső filmek kerültek, amelyek csak magáncélra vámkezelhetők, végül a negyedik kategóriába a behozatali tilalom alá eső, tartalmilag kifogásolható filmek tartoznak. Ezzel kapcsolatban érdekes eszmecsere zajlott le a tárgyaláson: a szakértő elismerte, hogy az ilyen kategorizálás meglehetősen sok szubjektív elemet tartalmaz, azonkívül a kategóriahatárok sem tekinthetők merevnek, lezártnak, ráadásul az eltelt két év során több film átértékelődött, vagyis ma már más megítélés alá esik.

Konkrét példa is elhangzott: a *Rocky IV.* is inkább ideológiák és eszmék párharca – az öklök csatája mellett –, mintsem szovjetellenes mű.

A bíróság végül bűnösnek mondta ki Galla Sándort egy rendbeli, folytatólagosan elkövetett sajtórendészeti vétségben és a devizagazdálkodás megsértésének vétségében. Ezért őt húszezer forint pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetésnél súlyosabb hátrány a lefoglalt műszaki eszközök és videokazetták egy részének elkobzása, valamint az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetése. A bíróság az ítélet indoklásában rámutatott: a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény értelmében a videokazetta és videolemez sajtótermék. Sajtóterméket előállítani és nyilvánosan közölni csak engedéllyel szabad. A vádlott a műsoros videokazetták másolására és nyilvános közlésére engedéllyel nem rendelkezett. Ezentúl, a lefoglalt videokazettákon található filmek nagy része olyan tartalmú, amelyek a hatályos vámkódex szerint sem vámkezelhetők. Az ítélet jogerős.

Végezetül kérdés, hogy mi lesz az elkobzott videokazetták sorsa. A szakvélemény felhívja a figyelmet arra, hogy a műsoros kazettákon szereplő filmek többsége jelenleg még hiányzik a magyar nemzeti film- és videogyűjteményből, melynek őrzési helye a Magyar Filmintézet. Éppen ezért a szakértő javasolta – elkobzásuk esetén – a kazetták átadását a Filmfőigazgatóság közreműködésével a Magyar Filmintézetnek. A büntetőeljárás során lefoglalt és elkobzott tárgyak sorsát rendező, érvényben lévő jogszabályok az elkobzott sajtótermékek megsemmisítését írják elő. A kazetták megsemmisítése viszont megfosztaná a filmtudományi kutatást a nehezen beszerezhető filmektől...

Kiss Zoltán

Videokiállítás Budapesten

Nemzetközi video- és könyvkiállítás lesz Budapesten október 5-e és 8-a között. Erre az eseményre Magyarországon először kerül sor, egy kicsit talán azt is bizonyítván, hogy a honi videokultúra kezd felsőbb osztályba lépni.

A kiállítás és vásár szervezői (mert vásárral egybekötött kiállításról van szó) a Nemzetközi Tudományos Ismeretterjesztő Irodalmi és Információs Központ (Interbright), a Fővárosi Tanács Magistral Kft.-je és az IPV Integcongress több mint 10 ezer kiadót, könyvtárost, irodalmi és videós ügynököt kíván vendégül látni Magyarországon. Óvatos becslések szerint mintegy 200-300 kiállítóra és 50 ezer látogatóra lehet számítani.

S hogy mi lesz látható? Négy kategóriába sorolják a kiállítás anyagát: tudományos és ismeretterjesztő irodalom; sci-fi; gyermekkönyvek és videók; szépirodalom és egyéb.

A kiállítás ideje alatt különféle programokat és konferenciákat rendeznek, így például konferenciát a világ kiadóinak együttműködési lehetőségeiről; a könyv és a video kölcsönhatásairól az oktatásban; az interaktív videóról és a távoktatásról is.

A kiállítás három napján az érdeklődők várhatóan október 6-a és 8-a között látogathatják a különféle standokat.

Az esemény jó alkalom lesz arra, hogy a magyar szakemberek és a nagyközönség megismerhesse a világ legfrissebb könyv- és videotermését. Lehetőség lesz arra is, hogy ezek egy részét megvásárolhassák.

Nóvum lesz-e a Nóvum?

Tavaly év végén alakult és idén már négy videokölcsönzőt működtet a Nóvum Kft., hoszabb nevén a Nóvum Szakkönyv- és Információértékesítő és Szolgáltató Kft. A 12,5 milliós alaptőkével induló kft. sok mindennel foglalkozik, egyebek mellett videóval is. Dr. Nemessuri Péter ügyvezető igazgatótól megtudtuk, hogy a Nóvum a főváros négy pontján egész héten (szombaton és vasárnap is) nyitva tartó kölcsönzőket üzemeltet: a VII., Desseffy u. 30., a XI., Vásárhelyi Pál u. 7., a XII., Városmajor u. 23. és a XV., Hevesi Gyula út 31. szám alatt. Az érdeklődők ezekben az üzletekben vásárolhatnak is műsoros kazettákat. Ezek közül – az első hónapok tapasztalatai alapján – a legkeresettebbek a Menekülés a semmibe, a Meztelen vakáció, az Agyfürkésző, a Gyújtogató és az Angyalok dühe című filmek.

A Nóvum az Intervideót kivéve valamennyi hazai forgalmazótól vesz át filmet, így a MOKÉP-től, a Hajdúfilmtől, a Hungarovideótól és a Televideótól. A cég videoklubot működtet, de nemcsak klubtagokat szolgál ki. A tagok háromfajta kedvezményben részesülnek: árkedvezményben, soron kívüli kiszolgálásban és előjegyzési, rendelési jogban. A Nóvum klubnak bárki tagja lehet. A nem klubtagoknak a nyugati filmek kölcsönzése egy napra 150 Ft+ÁFA, a maximális kölcsönzési idő: 8 nap.

A sikerfilmek felsorolásából is kitűnt, hogy a Nóvum elsősorban nyugati sikerfilmek kölcsönzésével foglalkozik. Ugyanakkor másfajta terveik is vannak. Szeretnének egy országos videomozi-hálózatot kiépíteni, nemcsak Budapesten, hanem vidéken is. Céljuk, hogy minél több vidéki videokölcsönzőt nyissanak az ország különböző pontjain.

A Nóvum önálló videokiadó és -forgalmazó kíván lenni. Számos ötletük van, miként lehetne a nagy videoéhségben szenvedő magyar piacot igényesen szórakoztató kazettákkal ellátni. Erről az ügyvezető igazgató még nem szívesen szól, mert az erre vonatkozó tárgyalások még folynak.

Cs. E.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

1. Gonosztevők társasága (francia vígjáték)
2. Zsoldoskatona (olasz vígjáték)
3. Asszonyok (francia vígjáték)
4. Éden boldog-boldogtalannak (francia szatíra)
5. Titánia, Titánia (magyar szatíra)
6. Csizmás kandúr (japán rajzfilm)
7. Csizmás kandúr a világ körül (japán rajzfilm)
8. Fehér agyar visszatér (olasz kalandfilm)
9. A halál erődje (japán kalandfilm)
10. Az ezüst rejtélye (angol kalandfilm)
11. Üzenet az űrből (hongkongi sci-fi)
12. Stalker (szovjet sci-fi)
13. Gyűjtogatók (amerikai sci-fi)
14. Shalako (amerikai western)
15. A párbaj (hongkongi karatefilm)
16. Játék a gyilkossággal (francia krimi)
17. Kool and the Gang (angol zenés film)
18. Venon Live (angol zenés film)
19. Rocco és fivérei (olasz–francia dráma)
20. Seburi történet (japán dráma)

Intervideo-sikerlista

(Zárójelben az előző havi helyezés)

1. (–) Bourne Identity (A Bourne-rejtély). Amerikai bűnügyi film Richard Chamberlainnel, Jaclyn Smith-szel
2. (–) Sudden Impact (Az igazság útja). Amerikai bűnügyi film, rendező-főszereplő: Clint Eastwood
3. (–) Magnum Force (A Magnum ereje). Amerikai krimi Clint Eastwooddal
4. (2.) Gauntlet (Vesszőfutás). Amerikai krimi Clint Eastwooddal
5. (–) Thunderbolt and Lightfoot (Villám és fürgeláb). Amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal
6. (–) Thunderball (Tűzgolyó). Amerikai James Bond-film Sean Conneryvel
7. (1.) Beyond the Thunderdome – Mad Max III. (Az igazság csarnokán innen és túl – Őrült Max III.). Amerikai sci-fi Mel Gibsonnal, Tina Turnerrel
8. (10.) What's New Pussycat? (Mi újság, Cicamica?). Angol vígjáték Peter Sellersszel, Woody Allennel
9. (–) Shaolin Challenges Ninja (Sao-lin és Ninja párharca). Hongkongi kalandfilm Liu Chia-Huival
10. (–) The Mechanic (Mestergyilkos). Amerikai krimi Charles Bronsonnal

A Televideo Kiadó eladási sikerlistája

1. Másfél millió lépés Magyarországon (Rockenbauer Pál természetfilmje)
2. 12 hónap az erdőn (természetfilm)
3. Magyar évszázadok (a magyar történelmet bemutató ismeretterjesztő sorozat)
4. Mézga Aladár kalandjai (a tv-ből ismert mesesorozat videováltozata)
5. Vízipók – Csodapók (a tv népszerű mesesorozatának videováltozata)
6. Mágnás Miska (operett)
7. A sárkány éve (a Neoton együttes koncertjének felvétele, klipekkel)
8. Gálvölgyi János (a Televideo legsikeresebb kazettája 1988-ban, összeállítás a művész legsikeresebb műsoraiból)
9. Indul a bakterház (Rideg Sándor regényéből készült film)
10. Tüskevár (az egykori televíziós sorozat videováltozata, fekete-fehérben)

Böngésző

Mielőtt e havi böngészőnkben elmélyedne a Kedves Olvasó, felhívjuk a figyelmét egy apró változásra. A nyugatnémet Video magazintól átvett táblázatot kibővítettük egy oszloppal: ezentúl a felsorolt termékek NSZK-beli ára mellett az új vámjogszabályok alapján megállapított hazai vámalapot is megtalálják – természetesen forintban. Aki vásárlás előtt szeretne tájékozódni, most már nem csupán az árat tudhatja meg előre, hanem a vámalap összegének ismeretében a vám nagyságát is pontosan kiszámolhatja.

Nincs számottevő változás táblázatunk sztereó és sztereó-hifi képmagnóinak rangsorában. Két típusra azért érdemes kicsit több figyelmet szentelni. A Panasonic NV–F70EG készülék igen sokféle szolgáltatást nyújt, s ára meglepően alacsony a minőségéhez képest. A másik videokészülék, amit kiemeltünk, az ITT VR 3998. Ára ugyan magasabb a Panasonicénál, viszont a hazai üzletekben is találkozhatunk vele – a Selectronic színeiben. (Az itthoni árról egyelőre nincsenek információink.)

A monó készülékeknél is a megszokott kép fogad. Kiemelkedik a mezőnyből az ITT-Nokia VR 3929 típus. Hangminősége a korábbiakhoz képest javult – egy új mintakészülék alapján –, ASO képjavító eljárása révén pedig különösen jó képminőséggel rendelkezik. Ára is kedvező, sikerült igen előkelő helyezést elérnie a rangsorban. A szakemberek szerint a Philips VR 6285 is kedvelt típus lesz alacsony árának, jó képminőségének és könnyű kezelhetőségének köszönhetően.

A kamkorderek között a JVC GF–S 1000 és a Philips 9500-SVHS – magas ára ellenére is – tartja a pozícióját. Ezek a készülékek az aktív videósok minden kívánalmának eleget tesznek. Első másolatuk éles, hangjuk jó, lehet velük inzertsnittet, utólagos kép- és hangbevágást készíteni.

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Vámalap	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
	SZTEREÓ ÉS HI-FI KÉPMAGNÓK									
1	Blaupunkt RTV-910	S-VHS	3000	41850	38	18	24	10	90	nagyon jó
1	JVC HR-S5000EG	S-VHS	3300	46035	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Mitsubishi HS-E70	S-VHS	3000	41850	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Panasonic NV-FS1	S-VHS	3000	41850	38	18	24	10	90	nagyon jó
5	Telefunken A 1200	S-VHS	3000	41850	37	18	24	9	88	nagyon jó
6	Panasonic NV-F70EG	VHS	2000	27900	32	18	25	10	85	nagyon jó
7	JVC HR-D755EG	VHS	2900	40455	33	18	25	7	83	nagyon jó
8	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	41850	32	18	24	8	82	nagyon jó
8	Fisher FVH-D55HV	VHS	2400	33480	32	17	24	9	82	nagyon jó
8	ITT VR 3998	VHS	2400	33480	32	17	24	9	82	nagyon jó
8	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	41850	32	18	24	8	82	nagyon jó
8	Sanyo VHR-D700G	VHS	2400	33480	32	17	24	9	82	nagyon jó
13	Akai VS-A77EQG	VHS	1900	26505	30	17	25	9	81	nagyon jó
13	Loewe OC 57OH	VHS	2700	37665	30	18	23	10	81	nagyon jó
13	Sanyo VHR-D4710	VHS	2400	33480	32	16	24	9	81	nagyon jó
13	Sony SL-HF950ES	Super-Beta	2600	36270	35	18	22	6	81	nagyon jó
13	Sony EV-S850PS	Video-8	3000	41850	31	18	24	8	81	nagyon jó
13	Universum 2186	VHS	1898	26477	30	17	25	9	81	nagyon jó
19	Hitachi VT-585E	VHS	2700	37665	29	17	24	10	80	nagyon jó
19	Toshiba V700	VHS	1850	25807	32	17	23	8	80	nagyon jó
21	Blaupunkt RTV-800	VHS	1900	26505	29	17	23	8	77	jó
21	JVC HR-D530EG	VHS	2400	33480	32	18	30	7	77	jó
21	Siemens FM 586	VHS	1900	26505	26	16	25	10	77	jó
21	Sony EV-S650	Video-8	2300	32085	32	17	21	7	77	jó
25	Grundig VS-540	VHS	1850	25807	26	16	24	10	76	jó
25	NEC DX-4000G	VHS	2200	30690	28	16	24	8	76	jó
25	Telefunken A 980P	VHS	1900	26505	30	19	20	7	76	jó
25	Telefunken A 990P	VHS	2300	32085	31	18	20	7	76	jó
29	Blaupunkt RTV-740	VHS	1800	25110	29	15	23	8	75	jó
29	Philips VR 6970	VHS	2000	27900	30	19	19	7	75	jó
	MONÓ KÉPMAGNÓK									
	Akai VS-38II	VHS	1650	23017	30	11	24	9	74	jó
	Grundig VS 550	VHS	1900	26505	30	13	23	8	74	jó
	ITT 3938 VPS	VHS	1800	25110	30	10	25	9	74	jó
	Mitsubishi HS-E20	VHS	1300	18135	32	11	23	8	74	jó
	Mitsubishi HS-E30	VHS	1400	19530	32	11	23	8	74	jó
	ITT-Nokia VR 3929	VHS	1150	16042	33	11	23	6	74	jó
	JVC HR-D700	VHS	1600	22320	31	11	22	9	73	jó
	Philips VR 6285	VHS	1200	16740	32	11	23	7	73	jó
	Akai VS-38	VHS	1400	19530	32	11	22	7	72	jó
	Mitsubishi HS-E10	VHS	1200	16740	32	11	22	7	72	jó
	Philips VR 6180	VHS	1050	14647	32	11	23	6	72	jó
	Sharp VG-810G	VHS	1900	26505	30	11	23	8	72	jó
	Siemens FM 603	VHS	1200	16740	31	11	23	7	72	jó
	Sony SLV-402	VHS	1600	22320	29	11	24	8	72	jó
	Akai VS-22EOG	VHS	1100	15345	31	12	21	7	71	jó
	Blaupunkt RTV-330	VHS	1600	22320	30	10	23	8	71	jó
	Fisher FVH-P10KV	VHS	1100	15345	32	10	22	7	71	jó
	Panasonic NV-G21	VHS	1600	22320	30	10	23	8	71	jó
	Panasonic NV-D48	VHS	1800	25110	30	11	22	8	71	jó
	Philips VR 6670/02	VHS	1500	20925	28	11	25	7	71	jó
	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	18135	27	11	25	8	71	jó
	Sanyo VHR-4300	VHS	1300	18135	31	11	22	7	71	jó
	Toshiba V30	VHS	1250	17437	29	11	24	7	71	jó
	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	19530	29	10	23	8	70	jó
	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	20925	30	11	21	8	70	jó
	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	25110	30	11	21	8	70	jó
	Panasonic NV-G12	VHS	1400	19530	29	10	23	8	70	jó
	Panasonic NV-G45	VHS	1500	20928	30	11	21	8	70	jó
	Saba 4B20	VHS	1400	19530	31	11	21	7	70	jó
	Sharp VC-T410	VHS	1100	15345	29	11	23	7	70	jó
	Universum VR 2181	VHS	1098	15317	30	12	21	7	70	jó
	Blaupunkt RTV-560	VHS	1300	18135	30	11	21	7	69	jó
	Grundig VS-460	VHS	2000	27900	28	11	22	8	69	jó

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Vámalap	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
KAMKORDEREK										
1	JVC GF-S1000	S-VHS	6000	83700	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Philips VKR 9500	S-VHS	6000	83700	27	18	21	10	86	nagyon jó
1	Bauer VCC-656	S-VHS	4000	55800	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Blaupunkt CR-656	S-VHS-C	4000	55800	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Panasonic NV-MS550	S-VHS-C	4000	55800	36	17	24	9	86	nagyon jó
6	Sony CCD-V200 Pro	Video-8	4500	62775	33	18	24	10	85	nagyon jó
7	Sony CCD-V95	Video-8	3700	51615	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Sony CCD-V90	Video-8	4000	55800	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Fuji M600	Video-8	4000	55800	33	15	23	9	80	nagyon jó
10	Panasonic NV-MS1	S-VHS	4500	62775	37	12	20	9	78	nagyon jó
10	Blaupunkt CR-2000S	S-VHS	4500	62775	37	12	20	9	78	nagyon jó
12	Canon E-708	Video-8	4000	55800	32	12	23	9	76	nagyon jó
12	JVC GR-S77	S-VHS-C	4000	55800	35	11	22	8	76	nagyon jó
12	Saba VM 6995	S-VHS-C	4000	55800	35	11	22	8	76	nagyon jó
12	Loewe Profi-810	Video-8	3500	48825	32	14	22	8	76	nagyon jó
16	Bauer VCC 826	Video-8	4000	55800	33	12	21	9	75	nagyon jó
16	Metz 9629	Video-8	4000	55800	33	12	21	9	75	nagyon jó
16	Loewe Profi 800	Video-8	3500	48825	32	14	22	7	75	nagyon jó
20	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	48825	32	12	22	8	74	jó
20	Canon E-77	Video-8	3200	44640	30	13	23	8	74	jó
20	Sony CCD-SP5	Video-8	3600	50220	30	13	23	8	74	jó
20	Nikon VN-810	Video-8	4000	55800	32	12	22	8	74	jó
24	Canon E-70	Video-8	3000	41850	30	13	23	7	73	jó
24	ITT VM-C3888	VHS-C	3400	47430	32	11	22	8	73	jó
24	JVC GR-45	VHS-C	3500	48825	32	11	22	8	73	jó
24	Kyocera KD-3010	Video-8	3500	48825	31	13	22	7	73	jó
24	Minolta 8100	Video-8	3500	48825	31	13	22	7	73	jó
24	Normende CV-2201	VHS-C	3500	48825	32	11	22	8	73	jó
24	Pentax PV-C-50	Video-8	3500	48825	31	13	22	7	73	jó
24	Philips 6840	VHS-C	3500	48825	32	11	22	8	73	jó
24	Saba VM-6990	VHS-C	3500	48825	32	11	22	8	73	jó
33	Bauer VCC 536	VHS	3700	51615	32	11	20	9	72	jó
KAMKORDEREK (CSAK FELVEVŐ)										
1	Grundig VS-C30	VHS-C	2000	27900	27	10	18	5	60	közepes
1	JVC GR-C11	VHS-C	2100	29295	27	10	18	5	60	közepes
1	Philips VKR-6836	VHS-C	2100	29235	27	10	18	5	60	közepes
1	Orion VMC 103	VHS-C	1500	20925	27	10	18	5	60	közepes
5	Sony Pak M10E	Video-8	2300	32085	28	11	16	4	59	közepes
6	Grundig VS-C20	VHS-C	1600	22320	25	10	17	4	56	közepes
6	JVC GR-C9	VHS-C	1600	22320	25	10	17	4	56	közepes

Kívül Grundig, belül Panasonic

Az elektronikai ipar gyártói feladták a konkurenciaharcot! – az állítás tartalmaz egy kis túlzást, de ma már ők maguk sem tagadják, hogy a hagyományos értelemben vett versenyre képtelenek lennének, az integrációk sokkal hatékonyabban működnek. Világszerte hasonló folyamat játszódott (játszódik) le, mint például az NSZK és Japán elektronikai ipara között.

A második világháborút követően a német ipar rohamos fejlődésnek indult, s elektromos termékei hamarosan a legkeresettebbek közé kerültek Európában. A német szakszervezeteknek pedig időközben sikerült kiharcolniuk, hogy a munkaidőt rövidítsék – ma például heti 37–40 órát dolgoznak az NSZK-ban –, a fizetéseket pedig növeljék. A munkaadók azonban a béremelésekkel egyidejűleg a termékek árát is növelték. Így aztán, amikor az alacsony munkadíjakkal dolgozó, jóval olcsóbb árut kínáló japánok megjelentek a piacon, ennek nemcsak az lett a következménye, hogy a németek zsebre vágták a magas fizetést és megvették az olcsó japán termékeket. Az NSZK több iparága – például a fotóipar – is tönkrement, mert nem bírta az árversenyt.

A nyugatnémet iparban készült cikkek ára azonban ma alig haladja meg a távolkeleti árakat. A megoldás egyszerű: az NSZK-ban a termelésnek többnyire csak az a része folyik, amelyet továbbra is meg lehet fizetni; a tervezés. A kivitelezést pedig az alacsony béreket fizető országokban, Szingapúrban, Brazíliában, Portugáliában végzik.

Németország és Japán között sem ritka ma már az együttműködés. Sőt, egyre gyakoribb, hogy több, különböző márkanév alatt futó videokészülék belső felépítése, elektronikája teljesen azonos, külső megjelenése is hasonló. A Siemens FA–108 kamkorder építése például azonos a Sanyo VM D1-ével és a Fisher FVC P-801-ével. Az azonosság itt nem „koppintást" jelent, egy Grundig készülékbe például a Panasonic is beleépítheti a mikroelektronikát. Csupán az image, a márka változik attól függően, hogy kinek csinálják a készüléket. Az NSZK-ban tehát előnyös egy német cég márkájával piacra dobni a termékeket, mert itt az emberek – különösen azonos ár esetén – sokkal szívesebben veszik a saját nemzetük által készített árukat. Persze nemegyszer érte őket az a meglepetés, hogy például egy német autócég vagy cipőgyár külföldi bérmunkában összeállított termékére „kényszerültek", és azt jóval precízebb kivitelűnek találták, mint a hazait.

A végeredmény mindenesetre kedvező: a technika világszínvonalú, az ár viszonylag alacsony. Vagyis az igazi nyertes: a vevő.

Sz. I.

V(ill)ámcsapás

A pénzügyi kormányzatnak sikerült két legyet ütnie egy csapásra az 1989. április 8-tól érvényes, új vámrendeletével. A szigorító intézkedések fő célja az volt, hogy az államháztartás bevételei a vámok emelkedésével mintegy 1,5–2 milliárd forinttal növekedjenek. Házi számításaink azonban azt mutatják, hogy a videocikkek jelentősen megdrágult magánimportjával szemben „versenyképessé" vált az eddig megfizethetetlen hazai kereskedelem is.

Ezek a végső következtetései kis vizsgálatunknak, amelyben néhány készülék régi és új elvámolási rendszerét hasonlítottuk össze. (A számításokat táblázatunk tartalmazza.)

A videomagnókat, kamkordereket, illetve a színes televíziókat a magyar vevők által kedvelt kínálatból választottuk ki. Arra voltunk kíváncsiak, vajon mennyire drágult meg e készülékek behozatala, s ez várhatóan milyen helyzetet teremt a magyar vásárlók számára.

A legújabb szabályok hatályba lépése előtt a pénzügyi vezetők több nyilatkozatban utaltak arra, hogy a vámtarifák növekedése és a vámalapok jelentős csökkenése kiegyenlítik majd egymást. Ezt számításaink is alátámasztják. Korábban 30 százalékos vámot kellett fizetni az utasforgalomban behozott termékekre, ez azonban 45 százalékra emelkedett az utasforgalmi és ajándékvámtarifák egységesítésének eredményeképpen. A vámalap újfajta meghatározása azonban kétségtelenül előnyös a videocikk-importőrök számára. Eddig a hazai forgalmi érték volt a mérvadó, viszont köztudott, hogy a szerény hazai kínálat igen drága volt. Most a számla szerinti ár alapján vámolják el a készülékeket, ezzel valós alapra került a vám összege. A régi és új vámok nagysága között így – az ígéretekhez híven – nincsen jelentős eltérés. A különbség az általunk vizsgált termékek nagy részénél nem haladja meg a kétezer forintot. Szembeszökő különbség csupán a televízióknál alakult ki. Ennek az az oka, hogy a tévékre áprilisig a képátmérő nagysága alapján vetették ki a vámot, ami a vásárlási árhoz képest igen alacsony lehetett egy magas technikai színvonalat képviselő, drága készülék esetén.

A vámkedvezmények drasztikus csökkentése azonban merőben új helyzetet alakított ki. Az 5 ezer forintra csökkentett vámkedvezményt nem lehet igénybe venni az új jogszabályok értelmében, mivel a videók és a tévék vámja meghaladja az 5 ezer forintot, a családtagok kedvezményeit sem lehet összevonni. Így a határon túli vásárlás mintegy 10–15 ezer forinttal lett drágább, de egy nagyon drága készülék – például a Sony CCD-V95-F kamkorder – akár 30 ezer forinttal is többe kerülhet, mint korábban. Ezzel a magánimport hasonló árszintre került, mint a hazai kereskedelemben történő vásárlás.

Ha a táblázat utolsó előtti (14.) oszlopát végignézzük, onnan nagyjából a hazai árak köszönnek vissza. Az itthoni üzleteknek várhatóan nem kell majd aggódniuk, magas áron kínált cikkeik is elkelnek, a gyakran 40 ezer forintnál is drágább videomagnók nem fognak a raktárakban porosodni. A vásárlók viszont okkal tarthatnak attól, hogy a magyar külkereskedők a jövőben sem kutatják az olcsó beszerzési lehetőségeket. Az elmúlt évben mindössze egy-két kereskedelmi vállalatnál lehetett hallani ilyen törekvésekről. Ismerve a hazai kereskedelem mentalitását, a megváltozott körülmények között sincs reális esélye annak, hogy követőkre találjanak.

Az itthoni (forintért árusító) üzletekben többnyire csak egy-két féle képmagnó kapható. Az olcsóbban piacra dobott termék napok alatt elfogy, elkerülhetetlen az ezer forint körüli csúszópénz kifizetése. Így a magyar vevőknek a jövőben is gyakran kell útra kelniük, hogy Hegyeshalmon túl szerezzék be a videomagnót, a kamerát.

Egyelőre nem tudni, hogy a videokészülékek hazai gyártói miként reagálnak az intézkedésre. A Videoton kereskedelmi igazgatója például az év elején kijelentette, idén egyetlen képmagnót sem gyártanak, mert lehetetlen itthon eladni őket. Hogy mit hoz a jövő, arról akkor még nem tudott nyilatkozni. Nos, a jövő azt hozta, hogy a magyar vásárló kénytelen megfizetni az árakban a magas termelési költségeket is...

Úgy tűnik tehát, jól jár a hazai kereskedelem, nem kevésbé az ipar, a költségvetés pedig a vámbevételekből és az ÁFÁ-ból is gyarapodni fog.

Csak mi, vásárlók járunk rosszul.

Szép Ildikó

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levélben kérhetik gyári vagy házilag felvett, de megunt műsoros kazettáik, valamint „üres" kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitorjaik, képmagnóik, kameráik hirdetéseit.

● Elin videorecorder 6 db műsoros kazettával együtt eladó. Irányár: 37 000 Ft. Csatári Sándor 4220 Hajdúböszörmény, Nagysándor József u. 11.

● Keresem az alábbi filmeket magyar hangalámondással, jó minőségben, megvétel céljából: License Revoked, On her Majesty Secret Service, Man with Golden gun, Ágyúgolyó futam I–II., Életben maradni. Varga István 1098 Budapest, Lobogó u. 16. II. lph. fsz. 1.

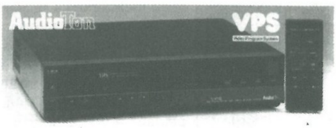
● Keresem átvételre, térítés ellenében, újhullámos és underground zenekarok koncertfelvételeit. Például: Simple Minds, Talking Heads, Bauhaus, Japan, New Order, Iggy Pop, R. E. M., Police stb. Kéri Levente, 1088 Budapest, Baross u. 43. II/4.

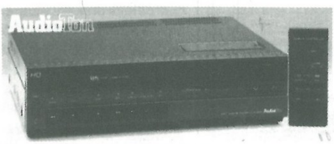
● Eladom az Ötlet Video Magazin 2–9. számait. Ezenkívül amatőr video barkácsolóknak kínálok Euro 21/2BNC + 2RCA video átjátszót, jutányos áron! Hidas Zoltán, 2200 Monor, Dózsa Gy. u. 14.

● C–64-es programokat cserélek lemezen és kazettán. Nagyon jó minőségű vidofilmekért is lehetséges a csere. Jancsi Gyula, 1173 Budapest, Pesti u. 27. III/44.

● Várom mindazok jelentkezését, akiket kiváló minőségű heavy metal, disco, rap és angol nyelvű filmek érdekelnek, kedvező térítés ellenében. Halász Tamás, 6836 Balatonősződ, Szabadság u. 170. Telefon: 84/45–014.

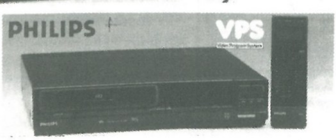
● Új, Hitachi VT 130E típusú videomagnó 39 000ezer forintért eladó. Képléptetés, lassítás, zavarmentes állókép, távszabályozóval programozható. Nagy István, 8230 Balatonfüred, Vásártér u. 9/a.

MEGNEVEZÉS	TELJES ÁR (OSZTRÁK SCHILLINGBEN) (ZÁRÓJEL: FT)	MEHRWERTSTEUERREL CSÖKKENTETT ÁR (FT)	RÉGI VÁMALAP (FT)	ÚJ VÁMALAP (FT)	RÉGI VÁM KEDVEZMÉNY NÉLKÜL (30%)
AUDIOTON VCR–50 DFD HQ–VHS VIDEOREKORDER (PAL–SEC)	4 990 (23 653)	20 340	35 000	20 340	10 500
SHARP VCA 105S HQ–VHS VIDEOREKORDER	6 990 (33 133)	28 554	50 000	28 544	15 000
PHILIPS VR 6285 HQ–VHS DIG. VIDEOREC. VPS	8 990 (42 613)	36 645	60 000	36 645	18 000
AUDIOTON VCR–52 VFD VHS VIDEOREC., PS	5 990 (28 393)	24 416	45 000	24 416	13 500
CANON E–70 VIDEO–8–KAMKORDER	19 990 (94 753)	81 127	130 000	81 127	39 000
SONY CCD V95E VIDEO–8–KAMKORDER	29 990 (142 153)	122 250	175 000	122 250	52 500
AUDIOTON T3602 RM, 30 CM KÉPÁTMÉRŐJŰ, 30 PROGRAMÚ SZÍNES TV	4 990 (21 302)	18 302	21 600	18 302	6 480
AUDIOTON–5501–RM 55 CM KÉPÁTMÉRŐJŰ SZÍNES TV	8 990 (42 613)	36 645	33 000	36 645	9 900

Megjegyzés: 1 ATS = 4,74 Ft. A félkövérrel szedett árak a legkedvezőbb vásárlási lehetőséget jelzik.

● Eladó kétéves Akai–Videoton VS-3SEG képmagnó, távszabályozási lehetőséggel, megkímélt állapotban. Irányár: 30 000 Ft. Berecz Attila 3035 Gyöngyöspata, Marx K. u. 3/a.

● Eladó egy Panasonic NV 430-as képmagnó jó állapotban 43 000 forintért és 60 db kazetta filmekkel, darabonként 1000 forintért. Erdélyi Lajos, 8640 Fonyód, Keményi Zs. u. 8.

● Panasonic NV–MC 10 kamkorder kezelési utasítás fordítását adok. Jó minőségű James Bond-filmeket keresek. Telefon: 36/14-396.

● Keresem a Tűz háborúja című filmet, valamint Ingmar Bergman filmjeit, magyar nyelven. Havas Péter, 1056 Budapest, Váci u. 85. Telefon: 378-360.

● Eladnám új, kifogástalan állapotban lévő Orion St–1025 rádió-tuneremet, valamint keresem a Video Magazin 1–6. és 15.,–16. számait megvételre, Horváth Tamás, 6721 Szeged, Komócsin Z. tér 3/A II/4.

● UNIVERSUM (japán ORION 1030 RC) videomagnó, garanciával, 35 000 forintért eladó. Telefon napközben: 273-512.

● Eladó egyéves Dyram videorekorder. Irányár: 30 000 forint. Németh Zoltán, 2230 Gyömrő, Bercsényi u. 33.

● Eladnám vagy elcserélném megegyezés szerint Sony fekete-fehér, néma rejtett kamerámat (hasonló, mint a METRO-ban). Alapobjektív mellett 6×-os zoom optika van. Hangosításhoz magnódecket használok. 25 méter zsinór (távkapcsoló, video, audió). Tartozékok: filmlámpa, fogantyú, kereső, mikrofontartó mikrofonnal. Filmfeliratok (szinkronszöveg) készítéséhez vagy kezdő videósoknak családi film felvételéhez használható. (300 luxnál elfogadható kép) Irányár: 23 000 Ft – Telefon: 323-877.

● Videoprofi eladó. 8000 Székesfehérvár, Münnich F. ltp. 61. fsz. 2. Telefon: 22/16-711

● Keresem megvételre vagy átvételre a Madonnák háborúja című filmet (Go for Broke). Gyömbér Tamás, 6723 Szatymaz, IV. K. 97.

● Eladom vagy elcserélném jó minőségű videofilmekre a HI-FI Magazin 1–22. számait, poszterekkel együtt, megkímélt állapotban. ifj. Papp Zoltán, 8718 Tapsony, Kinizsi u. 34.

● Eladó egy új WENSKE típusú COPY CLEAR 2000 videojelátalakító stabilizátor. Czira Ferenc, 1149 Bp., Bároczy u. 15/A III/10. Telefon: 699-047

Alternatív zenekarok hang- és videofelvételeit keresem. Főleg a Lyukban fellépett zenekarokét. Cserébe hangfelvételeket adok hasonló zenekaroktól. Magyarfalvi Péter, 5664 Gábortelep, Vasút u. 4.

● Eladó egy ITT VR 3946 Digicontrol típusú videomagnó 42 000 forintért és egy Videoton RT 6303 S típusú tuner 4500 forintért. Tóth János, 7140 Bátaszék, Deák F. u. 114.

● Használt videokazettákat filmekre cserélek. Rixer György 1124 Bp., Koszta József u. 19. Telefon: 866-447.

● Keresem A jó, a rossz és a csúf című filmet jó minőségben. Baranyabán Judit, 7624 Pécs, Báthori u. 12. Telefon: 72/19-838.

● Családi okok miatt eladó Pal rendszerű videoerősítő, szín-, zajszűrő és regeneráló Color-Processor készülék. Valamint Secam-Pal szabványra video zajszűrős szétosztó erősítő, védett kazetták dekódolására, dekódoló Killer készülék. Czeglédi János, 1065 Bp., Révay u. 8. II/14. Telefon: 112-575.

● Keresem jó minőségben: Demons 2, Rage Man, Trick or Treat, Creepshow 2, Day of the Dead, Re-Animator című filmeket. Hernádi András, 1125 Bp., György Aladár u. 48.

● Eladó féléves, megkímélt HQ-s japán (TACTICS) videorecorder. (Lassítás, kétsebességes gyorsképkeresés, előre-hátra, magyar norma) Irányár: 36 000 Ft vagy 20 000 Ft készpénz plusz 16 000 Ft részletekben. Dékány Lajos, 5668 Nagybánhegyes, Kossuth u. 25.

● Megvenném a Death Wish I–II–III–IV., Hitcher, Master-Blaster és The Bronx című filmeket lehetőleg magyar hanggal, kiváló minőségben. Antal Szilvia, 5540 Szarvas, Köztársaság u. 15.

● Zenés műsoros videokazettákat cserélek. Eladó SONY 68 cm-es trinitronos tv, valamint magnószalagok 18 cm Ø orsón. Virágh Imre, 9484 Pereszteg, Széchenyi u. 51.

● Megvételre keresem a Platoon, Colors, Predator, Red Heat és Red Scorpion című filmeket bármely nyelven, de csak kiváló minőségben. Nagy Sándor, 5540 Szarvas, Vajda P. u. 12/1.

● Videomonitort vagy kisméretű színes tv-t keresek, lehetőleg AKAI GX 4000 D típusú orsós audio magnetofon beszámításával. Rupert Vilmos, 8400 Ajka, Katona J. u. 7.

● Jó minőségű videofilmeket ajánlok cserére. Gyurics Imre, 6701 Szeged, Pf. 207.

● Keresem a Micimackó, 101 Kiskutya, Hófehérke és a hét törpe című rajzfilmeket, magyar hanggal, jó minőségben, vagy adok cserébe más Walt Disney-filmet, gyári minőségben. VC A105 típusú SHARP videóhoz magyar nyelvű kezelési utasítást vennék. Berkes Attila, 7761 Kazármisleny, Alkotmány tér 20.

● Az alábbi filmeket keresem magyar hanggal: Crocodile Dunde I–II., Police Academy V, Roger Rabbit, Gor, Flash Fighter, Rémálom IV., Der Blob, Forró rágógumi VII–VIII., C. C. Catch vies kazetták. Miklós János, 6800 Hódmezővásárhely, Eszperantó u. 8. IV/10.

● HQ rendszerű, megkímélt Goldstart video, melyhez az ORION gyár alkatrészt garantál, eladó. özv. Füleki Barnabásné. Telefon: 587-784 mindennap 17–20 óráig.

● Keresem jó minőségben, magyar hanggal a következő filmeket: Poltergeist II., Haloween I–II., Evil Dead II., Nightmare on Elm street I–II–III., House I–II., Day of the Dead. Udvardy Attila, 4032 Debrecen, Jeriko u. 6. VIII/50.

● SONY TA-AX22 erősítő (Sinus 2×35W torzítás 0,05%), SONY ST-JX22L tuner (UKW, MW, LW, érzékenység 1,5 V, 30–15 000 Hz), és SONY TC-FX20 Deck (2 motor Drive mechanism, 4 szalag előválasztó, Dolby B+C 2 nagy VU meter) kifogástalan állapotban eladó. Szabadfalvi Márton, 4027 Debrecen, Kun Béla u. 16.

● Kínálom az alábbi videorekorderek magyar nyelvű szakszerű fordítását. Grundig VS510, Philips VR6185, Philips VR 6285, Adorján Attila, 9400 Sopron, Felszabadulás u. 24.

● Eladó egy hároméves, alig használt C-64 számítógép + floppy + printer + monitor. Érdeklődni a 34/80-364-es telefonon lehet.

● Keresem az alábbi jó minőségű filmeket, magyar hanggal: Híd a Kwai folyón, Aladin, Az ördög jobb és bal keze, Bombajó bokszoló, Nincs kettő négy nélkül, Fekete kalóz, Különben dühbe jövünk, Zsoldoskatona. Gulyás Tibor, 3060 Pásztó, Kölcsey út 4. II/4. Telefon: Pásztó/541.

● Keresek BETAMAX típusú kifogástalan, üzemképes képmagnót. Csak lejátszó is érdekel. Ármegjelölést kérek. Kelemen Endre, 7100 Szekszárd, Szabó D. u. 7.

● Fischer VP-5, ELIN, Supra SV 1900, AUDIO-TON videomagnók magyar nyelvű kezelési utasításával rendelkezem. Faragó László, 6300 Kalocsa, Széchenyi u. 15.

● Keresem az alábbi filmeket: Csavargók, Sárkány közbelép, Rendőrsztori. Telefon: 26/55-536.

● Eladó alig használt, JVC HR-D 320-as videomagnó. Kiváló képminőség, programozható, LCD-kijelzős, távirányítható. Bak Sándor, 5700 Gyula, Posteleki u. 83. Telefon: 66/61-963. (este).

● Keresem az alábbi filmeket VHS kazettán: Fantastic Ninja, A nyolc szamuráj legendája, Shaolin templom szent köntöse, Árulás és megtorlás, Gyanús árnyak, Das Todesduell der Ninja, Halál ezer neve, Shang Li. Szolnoki Attila, 1033 Bp., Zab u. 14. IV/13.

● Keresem az alábbi musicaleket: Nyomorultak, Macskák, Evita, La Mancha lovagja. Török Zsolt, 1183 Bp., Kassa u. 10.

● Kínálom Panasonic AG-1000 videolejátszó, AG-6400 hi-fi videomagnetofon, PT 102-N videokivetítő, MX-10 digitális videomixer magyar nyelvű használati utasítását. Vidos Nagy Leona, 1125 Bp., György A. u. 30a/2.

● Keresem a Szakasz és a Dzsungel Apokalipszise című filmeket jó minőségben, lehetőleg magyar hanggal. Gyugyi István, 7200 Dombóvár, Dombó Pál u. 18/a.

● Megvételre keresem az alábbi filmeket, jó minőségben: Csillagok háborúja, Birodalom visszavág, Jedy visszatér és a Majmok bolygója I–II–III. Szinkronizált előnyben. Jelevánné, 8500 Pápa, Pf. 73.

● Keresem az alábbi filmeket jó minőségben: Willow, Harc az Endoron, Jedy kristály, Bátrak karavánja, Predator I–II., Birodalom visszavág, Jedy visszatér, Tron. Valamint cserélek C 64-es számítógépre játékprogramokat. Dikó István, telefon: (nappal) 851-344/156. mellék, (este) 373-193.

● Keresem ELEKTA VC 611 EM videomagnó magyar nyelvű kezelési utasítását, valamint olyan videokazettákat, melyek angol, illetve német kezdő nyelvtanulóknak segítséget nyújtanak. Cserébe kínálok megkímélt állapotban lévő Képes 7 újságsorozatot. Szappanos István, 6090 Kunszentmiklós, Kálvin tér 11. II/10.

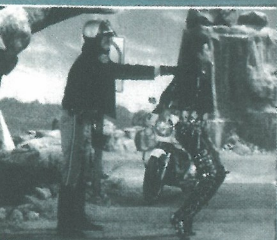
● Keresem jó minőségben a következő filmeket: Rain man (csak szinkronizáltan), Crocodile Dundee I–II., Return of the living death, Thetwins, A csillagok háborújának paródiája. Hollywood chainsaw hookers. Továbbá keresem azok ismeretségét, akik képlemezről megegyezéssel tudnának filmeket átvenni. Telefon: Olasz Zsolt, 147-772.

RÉGI VÁM 1 FŐ KEDVEZMÉNYÉVEL (FT)	RÉGI VÁM 2 FŐ KEDVEZMÉNYÉVEL (FT)	RÉGI VÁM 3 FŐ KEDVEZMÉNYÉVEL (FT)	ÚJ VÁM (FT)	A VÁSÁRLÁS ÖSSZKÖLTSÉGE (ÁR–MEHRWERTSTEUER + VÁM–VÁMKEDVEZMÉNY)				
				RÉGI KTSG KEDVEZMÉNY NÉLKÜL (FT)	RÉGI KTSG 1 FŐ KEDVEZMÉNY (FT)	RÉGI KTSG 2 FŐ KEDVEZMÉNY (FT)	RÉGI KTSG 3 FŐ KEDVEZMÉNY (FT)	ÚJ KTSG (FT)
500	0	0	9 153	30 840	20 840	**20 340**	**20 340**	29 493
5 000	0	0	12 849	43 554	33 554	**28 554**	**28 554**	41 403
8 000	0	0	16 490	54 645	44 645	**36 645**	**36 645**	53 135
3 500	0	0	10 987	37 916	27 916	**24 416**	**24 416**	35 403
29 000	19 000	9 000	36 507	120 127	110 127	100 127	**90 127**	117 634
42 500	32 500	22 500	55 013	174 750	164 750	154 750	**144 750**	177 263
0	0	0	8 236	24 782	**18 302**	**18 302**	**18 302**	26 538
0	0	0	16 490	46 545	**36 645**	**36 645**	**36 645**	53 135

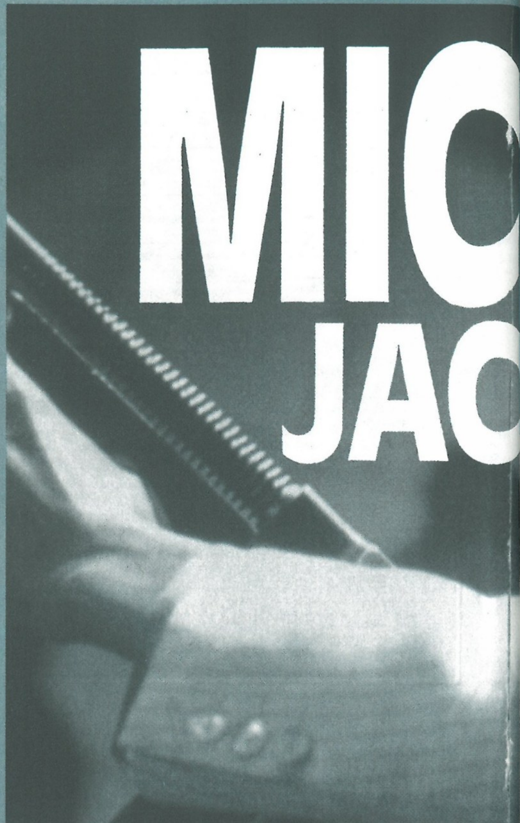

FOTÓK
A MOONWALKER CÍMŰ
FILMBŐL

LÁZADÓ

Néhány reklámfilm és egy rövid Science-Fantasy-Thriller által megtört négyévi hallgatás után a 30 éves tiniidol elkészített és a zenei galaxisba bocsátott egy „semmihez se fogható filmet". A látványos eseményt egy világ körüli turné előzte meg, amely lángra gyújtotta Japánt, Ausztráliát, Új-Zélandot, Európát és az Egyesült Államokat. A nehéz emberként ismert sztár e szenzációs interjúban beszélt jövendő terveiről:

– Az a pletyka járta, hogy az 1984-es, testvéreiddel közösen adott „győzedelmes turnéd" után nem lépsz fel többé a nyilvánosság előtt, és ma Michael Jackson csak szólóban szerepel.

– Évek óta nem szerepeltem színpadon, és most újra kedvem támadt fellépni. Mindent alaposan megterveztünk, és az elképzeléseim szerint kidolgoztuk a részleteket.

– Ez annyit jelent, hogy most nem vagy annyira befelé forduló?

– Valószínűleg mindig is félénk ember leszek, de ez nem jelent feltétlenül rosszat. A lágyság és Énbe való visszahúzódás erénynek számít – mindenekelőtt Japánban.

– A hírek szerint most a „The Wiz" és a „Moonwalker" után újabb játékfilmre készülsz. Beszéltél erről Francis Ford Coppolával, aki a „Captain Eo"-nál átvette a kormányrudat, vagy Steven Spielberggel, aki mindenáron meg akart téged nyerni „Peter Pan"-tervének – bár nem járt eredménnyel?

– Még korai lenne erről beszélni. Nem akarom a titokzatoskodót játszani, de üzletről van szó. Ezért most nem mondhatok Neked semmit… azon kívül, hogy a terv, csakúgy, mint a „Moonwalker", békeüzenet hordozója lesz.

– Elégedett vagy a Captain Eóval, és azzal, ahogyan a filmet bemutatták a Disney-parkokban, illetve ahogyan piacra dobták?

– Igen, mindannyian nagyon keményen dolgoztunk rajta. Szeretem a special-effecteket és azt az üzenetet, amelyet a film hordoz.

– Megírták, hogy ezt a 18 perces kalandot nem mutatták be a tokiói Disney-parkban, mert túl magasak voltak követeléseid a filmjogokért.

– Erről nem tudok semmit.

– Most épül egy újabb Disney-park Párizs közelében. Ott vásárolt házat barátnőd, Diana Ross. Voltak olyan pletykák, amelyek szerint át kívánsz települni Párizsba.

– Mindkét ok elegendő lenne ahhoz, hogy ott éljek, de nem szerepel terveim között a Párizsba történő áttelepülés.

– Diana Ross fedezte fel a Jackson fivéreket, amikor te éppen tízéves voltál. Még mindig olyan szoros a barátság köztetek?

– Igen, nagyon szoros! Ha

HAEL KSON

ÉS SZUPERSZTÁR

nem találkozhatunk, telefonon beszélünk egymással. Diana sok időt tölt norvég férjével, Arne Naesszel és kisfiával Connecticutban.

– Sokan várják, hogy újabb lemezfelvételt készítetek együtt.

– Írtam néhány dalt Dianának, de egy ideig nem énekelhettünk együtt. Lélekben együtt énekelünk és mindig együtt vagyunk.

– Elváltál a Jehova tanúitól, bár nagyon közel álltál hozzájuk.

– Ez teljességgel magánügyem.

– Ez az őskonzervatív egyesület állítólag nem rajongott imageedért. Önként váltál meg tőlük?

– Nem szeretnék most a hitemről beszélni...

– Azt beszélik, hogy te nem úgy írod dalaidat, mint a többi szerző, hanem egy univerzális tudattól, amit egyesek Istennek neveznek, kapsz mindent. Tényleg innen kapod az ihletet?

– Így is lehetne mondani, de most nem szeretnék részletekbe bocsátkozni.

– Ha már úgyis a zenéről beszélünk: mit szólsz ahhoz a megfigyeléshez, miszerint húgod mozgása ugyanolyan, mint a tied?

– Úgy gondolom, van egy... Jackson-stílus, és Janet egyszerűen azt csinálja, amit mindig is csinálni akart.

– Állítólag ő még fiúsabb és zsémbesebb, mint a fivére...

– Janet mindig is egy kicsit önfejű volt, és a család többi tagjához hasonlóan ő is nagyon tehetséges. Ha helyesen szemléljük a dolgot, tulajdonképpen minden a közönségen múlik. A közönség választja top-sztárnak azt, aki legjobban érdekli, és akit a lapok megfelelően kezelnek.

– Diana Rosson kívül vannak még a magánéletedben közeli barátaid és barátnőid?

– Mindig azt gondolom, hogy mindenki, akit ismerek, a barátom.

– Összebarátkoztál Liz Taylorral, és Hollywoodban, illetve encinói házadban együtt voltatok.

– Liz okos és szeretetre méltó ember, akinek érzéke van a boldogsághoz és a csodához.

– Ő életre hívott egy AIDS-ellenes kampányt. Nem gondoltál arra, hogy támogatod őt ebben?

– Az AIDS korunk egyik nagy problémája. Az ellene folyó harcot mindenkinek támogatni kell.

– Magánéleted megsértésének tekinted azt, ha a botránysajtó és a pletykariporterek azt állítják, hogy értéked egymilliárd dollár körül lehet?

– Nem hiszem, hogy ez bármiféle érdeklődésre tarthatna számot. Összeírnak mindent, de nem is ez a legrosszabb. Nem olvasok ilyen folyóiratokat. Ha egy szerző vagy egy kritikus arra vágyik, hogy valóban kapcsolatba kerüljön a nyilvánossággal, az OK, de én nem akarok különösebben foglalkozni azzal, mi motiválja a negatív kritikusokat.

De miért hadakozzak én ez ellen? A munkámra koncentrálok, és ez annyit jelent: örömet szerezni másoknak. Ennek semmi köze a pénzhez és a piaci értékhez.

– A népszerűséged azonban még tovább is terjed, például társadalmilag elfogadhatóvá tetted az androginitást (a görög androgin egyik nemhez se tartozót jelent).

– Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedülálló, individuális Énje legyen.

– Mit kívánsz magadnak, mint különösen individualista szupersztárnak a jövőre nézve?

– Békét és egészséget mindenkinek, ez a lényeg!

VIDEOAJÁNLAT! VIDEOAJÁNLAT! VIDEOAJÁNLAT!

Jogi személyek, vállalkozók figyelmébe!

Vegye igénybe szolgáltatásunkat! A Hajdú Film rendkívül előnyös feltételek mellett kínál video műsoros kazettákat kölcsönzéssel, kazetták bérbeadásával foglalkozó jogi személyek, vállalatok, közületek, magánkereskedők, kisvállalkozók részére.

A HUNGAROVIDEO kiváló minőségű szinkronizált műsoros kazettái bérbe adása, továbbkölcsönzése minden kazettakölcsönzéssel foglalkozni kívánó vállalkozó számára jól megtérülő üzleti lehetőség.

Kiváló minőség! Havonként tervszerű, pontos megjelenés és szállítás! Előnyös és kedvező árak!

Megkeresés alapján 48 órán belül részletes tájékoztatást, címlistát, üzleti ajánlólevelet, szerződéstervezetet küldünk. Kazettáink home és nyilvános vetítési joggal egyaránt rendelkeznek.

Keressen bennünket! Legyen hosszú távon is üzleti partnerünk!

HUNGARO VIDEO

HAJDÚ FILM

Címünk: Hajdú Film Videoiroda
4025 Debrecen Dimitrov u. 1.
Telefon: 52-10-550
Telex: 72-773

ZAJCSILLAPÍTÁS KÖRNYEZET-VÉDELEM

CSENDES LEMEZZEL

a tervezés és kivitelezés minden szakában, rendkívül egyszerű, előnyös megoldás.
Új gyártmányok, zajos munkahelyek
CSENDESÍTÉSÉHEZ
konstrukcióváltoztatás nélkül alkalmazható.

FERROGLOBUS
Vas- és Acél TEK Vállalat
Lemezdaraboló Üzem
Budapest XX., Gubacsi hídfő 6.
Tel.: 279-430

FERROGLOBUS

Graffiti

MOZI
júliusi műsora

Június 29.–július 5. ½3, ½5, ½7
Dzsango (színes, feliratos olasz–spanyol westernfilm)
Szereplők: Franco Nero, Jose Bodalo, Angel Alvarez
Rendező: Sergio Corbucci

½9, ½11
Lámpaláz (színes, feliratos olasz horrorfilm)
Szereplők: David Brandon, Barbara Cupistin
Rendező: Michelle Souvi

Július 6.–július 12. ¼2, ½4, ¾6
Halálos játszma I. (színes, feliratos hong-kongi akciófilm)
Szereplők: Bruce Lee, Chuck Noris
Rendező: Robert Clouse

8, ½11
Halálos erő (színes, feliratos amerikai bűnügyi film)
Szereplők: Wings Hauser, Joyce Ingalls
Rendező: Paul Aaron

Július 13.–július 19. ¼2, ½4, ¾6
Halálos játszma II. (színes, feliratos hong-kongi akciófilm)
Szereplők: Bruce Lee, Tong Lung
Rendező: Ng See Yuen

8, ½11
Közkívánatra: Gyalog Galopp (színes, szinkronizált angol filmvígjáték)

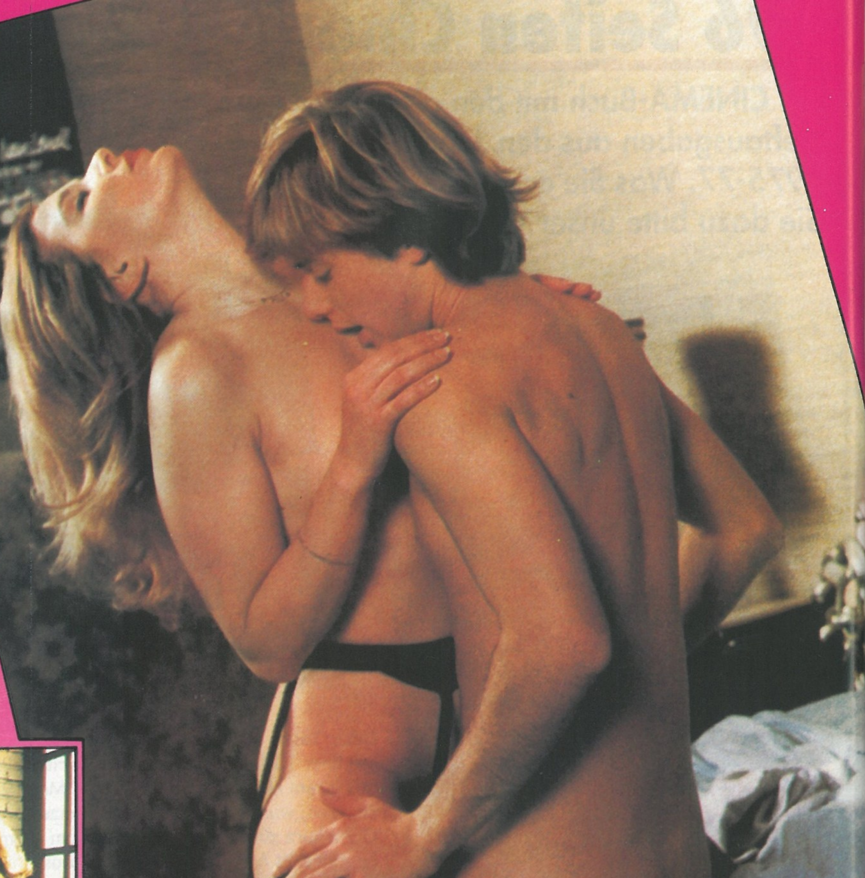
Július 20.–július 26. ¼2, ½4, ¾6
Macska és egér (színes, feliratos amerikai bűnügyi film)
Szereplők: Kirk Douglas, Jean Seberg
Rendező: Daniel Petrie

Szenzációvadászok (színes, feliratos olasz akciófilm)
Szereplők: Jean Sorel, Sylva Koscina
Rendező: Marcello Fondato

Július 27.–augusztus 2. ¼2, ¼4, ¾6
Érezd a mozgást (színes, feliratos NSZK zenés vígjáték)
Szereplők: Sissy Keeling, Pia Zadora, Limahl, Falco
Rendezte: Wolfgang Büld

8, ½11
Játék a gyilkossággal (színes, feliratos francia bűnügyi film)
Szereplők: Claudine Anger, Jean-Pierre Cassel
Rendezte: Alain Jessua

Budapest
VIII., József krt 63.

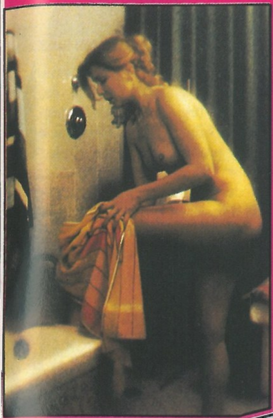

Fotók
a CINEMA
nyomán

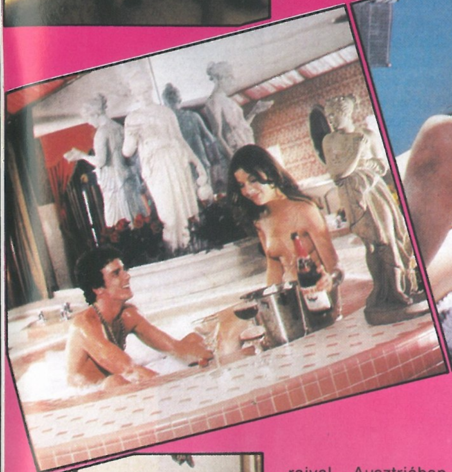
Az EROTIKUS filmek elárasztják az otthonokat

A nyugat-európai országokban a késő esti órákban egyre több a meztelenség a tévé képernyőjén. Különösképp a magánadók műsoraiból sugárzik az erotika. A Tele 5 havonta egyszer egész éjszakás szexműsort közvetít riportokkal és erotikus filmekből származó jelenetekkel. Az RTL vasárnap este az erősebb nemet örvendezteti meg *M* című magazinműsorával, keddenként pedig a

Sexy Follies című revüműsor vagy szexuális tanácsadó látható. A nézőknek tetszik mindez, a nézettségi mutatók emelkednek. Vasárnap 23 óra körül a kábeltévés lakások 11 százalékában vannak bekapcsolva a tévékészülékek, s mintegy 500 ezren tapadnak a képernyőre az izgató erotikus jeleneteket figyelve.

Silvio Berlusconi olasz tévécsászárnak a RAI állami adó nézőinek felét sikerült megnyernie erotikus műsoraival. Ausztriában és az NDK-ban az esti műsorban is adnak többségében Franciaországból importált erotikus filmeket.

A szex jól jövedelmez! Felismerték ezt a videoforgalmazók is. Havonta újabb és újabb erotikus filmeket kínálnak. A VPS cég gazdag választékával törekszik a konjunktúrahullám meglovaglására. A kereslet kielégítő – vélekedik Berud Leute, a VPS marketingfőnöke. Ennek részben az is oka lehet, hogy a meztelenség nem kívánkozik feltétlenül a mozik vetítővásznára. A finom francia erotikus filmek, *A veszélyes szenvedélyek,* vagy az *Emmanuelle 6,* az *Olasz esetek,* a botrányfilmes Tinto Brass filmje Francesca Dellerával, az olaszok új szexszimbólumával mindössze egy-két hétig mennek az autómozikban vagy a pályaudvari filmszínházakban. Bernd Leute tudja, hogy a szexfilmek „tévéspecifikusak". Egy olyan film, mint az *Utolsó császár* csak moziban képzelhető el, míg Emmanuelle, a diplomatafeleség kalandjai inkább a meghitt hálószobákba illenek.

Mindez a botránykőnek számító felvilágosító filmekkel kezdődött a hatvanas évek elején. Ezek a filmek még ma is szórakoztatóak, amit *A felvilágosító szerepében* című film sikere is bizonyít. Ezeket riportfilmek egész sora követte. Franciaországban a producerek a felvilágosító filmekkel szemben a felső tízezer miliőjében játszódó erotikus filmekkel célozták meg a mozikasszákat. Egyedül az Emmanuelle első öt folytatása mintegy 600 millió dollárt jövedelmezett. Ezeknek a filmeknek a sikere – bármilyen paradox is – azzal magyarázható, hogy a kemény ágyjelenetek a cenzúra szabta határokon innen vannak.

Ugyanakkor a szexfilmek között a „házi fogyasztásra" szánt filmek trendje erősödik. Rüdiger Lautmann szexualitáskutató és szociológus azzal magyarázza ezt a *Médiák* című szaklapban, hogy a múltban rádió, film és tévé nélkül minden sokkal nyíltabban zajlott, mint manapság. Az emberek szorosan egymás mellett éltek és mindent láthattak és hallhattak egymástól. Nem tartunk manapság erre igényt? Az intimitás zsarnoksága mai jelenség – véli.

A magánadók erotikaoffenzivájukkal ugyanakkor határokba ütköznek. Így a Tele 5 az első szexéjszaka programjában a szövetségi cenzorhivatal tiltása miatt nem sugározhatta az *O története* című filmet. Helyette a *Kalóznő* került műsorba.

Ezzel szemben a video által a néző maga határozhatja meg, hogy milyen erotikus programot akar nézni. A kínálat *A sötétség angyalá*tól a *Gyengéd bimbók*ig az *Ars Amandi*tól az *A gyönyör háromszöge* című filmekig terjed. A nézők kíváncsi tekintetektől távol, szobáik mélyén kívánnak hódolni az izgató élvezetnek.

Felvetődik a kérdés: miért nem a keményebb pornót nézik? Szerepet játszik ebben a bizonytalanság és a félelem, hogy a partner előtt igazolni kell, hogy miért tartanak otthon ilyen kazettákat. Emellett az is az ok, hogy a „pornográfiának vége" – ahogy ezt a *Wiener* magazin októberi számában tömören megfogalmazta. „Ami ebben a műfajban készül, 98 százalékban magán viseli az örök rutin jegyeit" – írta a lap.

Az erotikus filmek ugyanakkor megtalálták állandó közönségüket, sokak számára nem olyan visszataszítóak, mint a pornófilmek egyértelmű szexgyakorlataikkal.

NE MENJEN KÜLFÖLDRE, NÁLUNK OLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT!

Candy

JVC

Panasonic

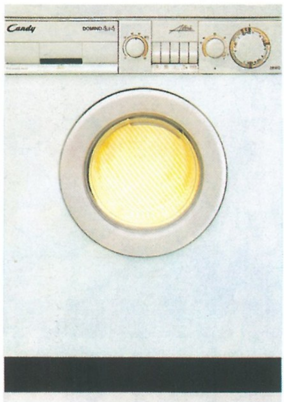
SHARP

SANYO

SEIKO

FISCHER SKI & TENNIS

NORDICA

Hifi berendezések, videók, kamerák, tv-k, egyedi műholdvevők, háztartási kis- és nagygépek, sportszerek folyamatosan megújuló választékával várjuk vásárlóinkat a

RAMOVILL – DUKÁT

devizás bolthálózatában:
Budapest V., Galamb u. 6.
Budapest IX., Üllői út 69.
Szeged, Bartók Béla tér 9.
Fonyód, Ady Endre u. 36.
Kecskemét, Rákóczi út 2.

DUKÁT

DUKÁT

Egyéb hasznos elektromos berendezésekkel és ajándéktárgyakkal állunk konvertibilis valutával rendelkező vásárlóink rendelkezésére, OTP-IKKA hálózaton keresztül is.

BEETLEJUICE

Amit mindig is meg akartunk tudni a pokolról, de eddig meg se mertük kérdezni. Tim Burton megrendezte az év legtiszteletlenebb és leghátborzongatóbb horrorkomédiáját. Egy ifjú pár drámai módon győződik meg arról, hogy a halál után még messze nincs vége mindennek – írja a *CINEMA* egy új szuperprodukcióról.

Fotó: CINEMA nyomán

A film az *Exorzisten* (Ördögűzők) comic-változata, a halottak szemszögéből – így jellemzi Tim Burton rendező meglepő sikert arató filmjét, a *Beetlejuice*-t. A hollófekete komédia már tizenkét hét után 67 millió dolláros bevételt hozott az Egyesült Államokban, egyöntetűen meghódítva a kritikát és a publikumot. Méghozzá olyan témával, amely nem tartozik az amerikai filmipar kedvencei közé – a halállal.

Burton morbid gegorgiájának főhősei Adam és Barbara Maitland (Alec Baldwin és Geena Davis). Egy autóbaleset hirtelen és váratlanul kiragadja a fiatal párt az életből. Észre kell venniük, hogy halálukat egy darabig nem is érzékelik. Csak amikor régi szép házukban rábukkannak a *Kézikönyv elhunytak számára* című könyvecskére, akkor eszmélnek rá, hogy a balesetet nem úszták meg következmények nélkül. Adam és Barbara szellemmé változott. A kézikönyvből megtudják, mi következik az exitus után. A természetes halállal elhunytak kivétel nélkül békében nyugodhatnak sírjaikban. Az öngyilkosokra és a balesetek áldozataira viszont más sors vár: először kénytelenek szellem alakjában bolyongani, majd a pokolban fel kell keresniük a hullák szociális segítőjét. Hiszen ezek az emberek nem úgy haltak meg, ahogy illik. De a neheze csak most következik.

Az elárvult házba – ahol Adam és Barbara láthatatlanul bolyong – új bérlők költöznek, egy New York-i újgazdag család. És ez rosz- ▶

BEET

szabb a halálnál is. Barbara és Adam kénytelen tehetetlenül végignézni, amint az idegeikre menő New York-iak egy bornírt építész segítségével ultramodern városi lakká alakítják szeretett otthonukat. De elmenekülni sem tudnak a szanálás elől, ugyanis ahányszor kilépnek a házból, új dimenziókba lépnek át – fantasztikus világokba, ahol zöld az ég, piros a sivatag és hatalmas szörnyetegek élnek. Hiába, a halálnak megvannak a maga sajátos törvényei.

Csak egy megoldás marad: le a pokolba, kikérni a hullák szociális tanácsadóinak tanácsát. Egy titkos ajtó nyílik Hádeszbe, és Adam Barbarával reszketve belép a sötétség birodalmába. Itt azonban minden más, mint ahogyan elképzelték. Kiderül, hogy a pokol egy fura, expresszionista képeket idéző hivatal, tele gépekkel és futószalagokkal, amelyekben senki nem tudja igazán, ki miért felelős, és hol található az illetékes halottgondozó. „Olyannak akartuk ábrázolni a poklot, mint egy közlekedésrendészeten tett végeláthatatlan látogatást, amikor az ember egyszerűen képtelen meghosszabbítani jogosítványát" – világítja meg Tom Ackerman, a Beetlejuice operatőre a filmkészítők bizarr alvilágkoncepcióját.

Amikor Adam és felesége végre rátalálnak az illetékes elhunytügyi alkalmazottra, a következő tanácsokat kapják: „A ház 125 éve a tiétek. Gondoskodjatok arról, hogy kiutáljátok azokat az alakokat. Végtére is szellemek vagytok." Az ijesztgetéshez azonban érteni kell, ezért a vastagbőrű New York-iak elborzasztására tett néhány eredménytelen kísérlet után úgy döntenek: szerződtetnek egy ún. bio-exorcistát (ördögűzőt), aki a pokolbeli televízióban reklámozza magát.

Betelgeuse (ejtsd: Beetlejuice) a neve, és furcsamód a város miniatűr másában lakik a Maitland-ház padlásán. Az állandóan durváskodó szellem garantálja, hogy képes minden élőt rövid időn belül elüldözni. Michael Keaton játssza a kaotikus emberűzőt, aki olyan, mint egy cirkuszi bohóc, egy zombie és egy punk-zenész ötvözete. Betelgeuse nagy lendülettel munkához lát. Végtére is pokolbeli körökben a legutálatosabb bio-exorcistának számít. A blazírt New York-iak azonban nem hagyják magukat egykönnyen elüldözni. Betelgeuse kénytelen bevetni a nehéztüzérséget.

A Beetlejuice minden tekintetben rendkívüli film. Ritkán vittek ennyi értelmetlenséget ilyen ügyesen vászonra. Tim Burton rendező, aki ezt megelőzően a *Pee Wee bolondos kalandjait* filmesítette meg, első nagy produkciójához a különleges hatásokhoz értő szakemberek, látványtervezők és maszkmesterek egész csapatát vonta be, hogy megvalósítsa a különleges „Beetlejuice-optika" nagyra törő terveit. Végtére is a pokol mellett egy miniatűr világot, idegen dimenziókat és egy sor furcsa átváltozást is életre kellett kelteni, hogy Betelgeuse kedvére ijesztgethesse áldozatait. De a legjobb hatások és a legsikerültebb maszkok sem érnének semmit az őrült történet, a sok geg és a legnagyobb ökörségektől sem visszariadó rendezői bátorság nélkül. „Sem a címnek, se az egész filmnek nincs az égvilágon semmi értelme, de éppen ez a szórakoztató" – írta az amerikai *People* magazin a Beetlejuice sikerének titkáról. A forgatókönyv jelentős részét a brit Michael McDowell írta, akinek Neil Jordan *High Spirits* című szellemkomédiáját is köszönhetjük. A Beetlejuice sikeréhez persze az a drasztikusan komikus mód is hozzájárul, amellyel a rendező ehhez a tabutémához nyúl. Burtonnel halálra nevetjük magunkat a halálon.

A film emellett felhasználja a komédiákban előszeretettel alkalmazott elidegenítő hatásokat is. A megszokott groteszk megváltoztatása révén bizonyos távolságból szemlélhetjük a valóságot és kinevethetjük hitvány hétköznapjainkat. A pokol Burton filmjében semmiben sem különbözik a hivatalok mindennapi horrorjától. Különösen szeretni fogják a filmet azok, akik valaha is eltöltöttek már egy napot valamely tanácsi irodában.

Burton a színészek kiválasztásával sem fogott mellé. Michael Keaton Betelgeuse képében gátlástalanul tombolhat. Geena Davis (*A légy*) és Alec Baldwin lazán és könnyedén játszanak. Jeffrey Jones és Catherine O'Hara pedig ügyesen gúnyolják ki a blazírt New York-iak kálváriáját. Summa summárum: a Beetlejuice a horrorfilm, a csípős szatíra, a hátborzongató geg-show, a játékos effektusok orgiája és a tiszteletlen kacat keveréke, vagyis pokolian jó film!

Ami a moziban másodpercekig rémisztgeti a nézőt, az a szakember többórás munkájának eredménye. Az ember szörnnyé történő bonyolult átalakításának minden fázisát... először modellként készítik el, majd egy pontosan meghatározott... eljárással egymásra montírozzák, amíg teljes nem lesz az illúzió

Hogyan lehet egy ember nyakát ötméteresre nyújtani? Hogyan válik egy arc visszataszító pofává? – Tim Burton és szakembergárdája alkotta meg a horrorkomédia különleges hatásait. A *Beetlejuice*-ban hihetetlen mennyiségű trükköt alkalmaztak. „Megpróbáltunk minden hatáshoz megtalálni a legjobb szakembert" – meséli Burton. „A lényeg az volt, hogy a rengeteg trükkfelvétel ellenére a jelenet ne legyen túl drága, viszont semmi esetre se keltsen olcsó hatást." Ehhez spontaneitás, takarékosság és kreativitás szükségeltetett. A csapat azonban a szükségből erényt kovácsolt: a drága optikai trükkök és az igényes design mellett gyakran nyúltak a régi, bevált stop-motion technikához, tükörhatásokhoz, és a megtévesztően igazinak ható miniatűr modellekhez. Nagyon fontos szerepet játszottak a maszkkészítők is. A színészek több száz órát töltöttek a sminkasztal előtt, hogy ott elnyerjék valódi „Beetlejuice"-külsőjüket. A Cinema végignézhette a trükkszakemberek munkáját.

LEJUICE

USA, 1988; 92 perc; Rendező: Tim Burton; Forgatókönyv: Michael McDowell, Larry Wilson; Látványtervező: Bo Welch; Operatőr: Thomas Ackerman; Vágó: Jane Curson; Zene: Danny Elfman; Különleges hatások: Alan Munro, Rick Heinrichs; Make-up: Robert Short; Producer: Larry Wilson, Richard Hashimoto

Szereposztás:

Adam Maitland – Alec Baldwin
Barbara Maitland – Geena Davis
Jane Butterfield – Annie McEnroe
Ernie – Maurice Page
Betelgeuse – Michael Keaton
Charles – Jeffrey Jones
Delia – Catherine O'Hara

POKOLI TRÜKKÖK

Aprólékos szörny-összerakás. A szörny miniatűr modelljét stop-motion technikával mozgatják és speciális módon megvilágítják. Ami itt bábszínháznak hat, a moziban horrort kelt

